

SLUŽBENI VJESNIK BISKUPIJE KRK 4/2018.

SADRŽAJ

BISKUPOVA RIJEČ: <i>Izazovi sadašnjeg vremena kao poziv na još veću zauzetost i brižljivu ljubav za 'Božji vinograd'</i>	79
DOKUMENTI.....	82
Sveti Otac Franjo, Poruka za Svjetski dan misijâ 2018.: <i>Zajedno s mladima donosimo evanđelje svima</i>	82
Sveti Otac Franjo, Poruka za 2. Svjetski dan siromaha: <i>Jadnik vapi, a Gospodin ga čuje</i> ... Sveti Otac Franjo, Svjetski dan molitve za skrb o stvorenom svijetu 2018.	84
Kongregacija za kler, Poruka za Dan posvećenja klera 2018.	88
Hrvatska biskupska konferencija, Izjava o ratifikaciji Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji	90
Stalno vijeće HBK, Priopćenje	92
Komisija »Iustitia et pax« HBK, Izjava o arbitražnom sporu s Republikom Slovenijom i o održavanju usmene rasprave 2. svibnja 2018. o slovenskom zahtjevu za mišljenjem Europske komisije	93
Komisija »Iustitia et pax« HBK, Izazovi migrantske krize u Europskom prostoru	94
Predsjednik Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju, Poruka na početku školske i katehetske godine 2018./2019.: <i>Gdje je Bog velik, velik je i čovjek</i>	95
ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA	98
Dolazak bogoslova u sjemenište »Ivan Pavao II.« u Rijeci	101
Naši svećenički kandidati	101
Tečajevi priprave za brak	102
Katekumenat	102
Pastirski pohod župe Rasopasno i podjele sv. krizme	102
Biskupijsko hodočašće na Trsat (14. listopada 2018.)	103
Đakonsko ređenje (Krk, 20. listopada 2018.)	103
Plenarni svećenički sastanak (Krk, 7. studenoga 2018.)	104
Permanentna formacija mladih svećenika (Krk, 27. i 28. studenoga 2018.)	104
Biskupijski pastoralni kalendar za 2018./2019. godinu	104
IZ KATEHETSKOG UREDA	105
Katehetska jesenska škola za odgojitelje u vjeri osoba s teškoćama u razvoju (Zagreb, 19. i 20. listopada 2018.)	105
Katehetska jesenska škola za odgojitelje u vjeri u predškolskim ustanovama (Zagreb, 10. studenoga 2018.)	105
Susret mons. Ivice Petanjka s ravnateljima odgojno-obrazovnih institucija na području Krčke biskupije (Krk, 12. prosinca 2018.)	105
IZ POVJERENSTAVA	106
➤ POVJERENSTVO ZA MLADE:	
Planirana događanja za mlade u pastoralnoj godini 2018./2019.	106

SADRŽAJ

➤ POVJERENSTVO ZA MISIJE:	
Euharistijsko klanjanje s nakanom za misije (Njivice, 18. listopada 2018.)	106
➤ POVJERENSTVO ZA PASTORAL DUHOVNIH ZVANJA:	
Biskupijski susret ministranata (Krk, 20. listopada 2018.).....	107
➤ POVJERENSTVO ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA:	
Predbožićni susret redovnika i redovnica (Krk, 14. prosinca 2018.).....	107
➤ APOSTOLAT ŽENA ZA DUHOVNO MAJČINSTVO:	
Hodočašće žena na grob sl. Božje Marice Stanković (Zagreb, 8. listopada 2018.).....	107
Iz POSTULATURE SL. BOŽJEGA ANTUNA MAHNIĆA.....	108
Dan sluge Božjega biskupa Antuna Mahnića (Krk - katedrala, 14. prosinca 2018.).....	108
Iz CARITASA BISKUPIJE KRK.....	108
Akcija Biskupijskog Caritasa »Plamen za dvostruko dobro«	108
Nedjelja Caritasa – 3. nedjelja došašća.....	108
Nacionalna akcija Hrvatskog Caritasa »Za 1000 radosti«	108
DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI.....	109
Kronika biskupa Ivice Petanjka	109
➤ SVEĆENICI:	
Imenovanja i premještaji u Biskupiji Krk	110
Svećenici na duhovnim vježbama	110
➤ OBAVIJESTI: Vjeronauk za odrasle u Krku	111
➤ IZVJEŠTAJI:	
Svečano proslavljenja svetkovina sv. Kvirina (Krk, 2. – 4. lipnja 2018.)	111
Svećeničko hodočašće »Putevima bl. Miroslava Bulešića« (22. lipnja 2018.)	115
Svećeničko ređenje vlč. Josipa Karabaića (Krk, 29. lipnja 2018.)	116
Obilježena tisućita godišnjica spomena župe Beli (Beli, 30. lipnja i 1. srpnja 2018.)	118
U Cresu otvorena izložba povjesnog crkvenog tekstila (Cres, 6. srpnja 2018.)	120
Proslava sv. Grgura i blagoslov župne kuće u Velom Lošinju (7. srpnja 2018.)	121
Mlada misa vlč. Josipa Karabaića (Punat, 8. srpnja 2018.)	122
Pet i pol stoljeća samostana franjevaca trećoredaca na Glavotoku (31. srpnja i 1. kolovoza 2018.)	123
U Svetištu M. B. Goričke održano misno slavlje povodom Dana pobjede i domovinske zahvalnosti (5. kolovoza 2018.)	127
Susret svećenika, redovnika i redovnica iz M. Lošinja (M. Lošinj, 8. kolovoza 2018.)....	128
Susret kard. Josipa Bozanića sa svećenicima iz Vrbnika (Vrbnik, 17. kolovoza 2018.)..	128
Stručni skup vjeroučitelja i vjeroučiteljica Krčke biskupije (Krk, 1. rujna 2018.).....	129
IN MEMORIAM.....	131
o. Danijel Mihatov, TOR (1916. – 2018.)	131
s. M. Nada Žužić (1955. – 2018.)	132

IZAZOVI SADAŠNJEG VREMENA KAO POZIV NA JOŠ VEĆU ZAUZETOST I BRIŽLJIVU LJUBAV ZA 'BOŽJI VINOGRAD'

Naša biskupija, kao uostalom i druge otočne i priobalne biskupije naše domovine, živi neku vrstu »dvaju godišnjih doba«. Jedno bi bilo ono koje se poklapa sa školskom i akademskom godinom, a drugo su ljetni mjeseci, koji su zahvaljujući turizmu prožeti najvećom mogućom poslovnom dinamičnošću, dok se u pastoralu održava »hladni pogon«.

Sad započinje nova školska i vjeronačna godina, a pitanja i problemi koji se nameću stari su i uvijek isti. Ti problemi nisu samo vjerskog nego općedruštvenog značaja. Kao da smo sebe doveli u neki čorsokak iz kojeg ne znamo i ne možemo izaći. Kao da sami sebi namjerno stvaramo i izmišljamo takva stanja pred kojima se osjećamo nesposobni pronaći adekvatna rješenja.

Koliko godina slušamo o obrazovnoj reformi, o svim mogućim programima i planovima koji su propali ili se nisu mogli i znali ostvariti? Ove se godine u mnoge škole uvodi eksperimentalni program pa ako uspije dobro, ako ne, nikome ništa, godina dana manje ili više, a propušteno tko će i kada nadoknaditi, to se nitko ne pita.

Ono što bi nas trebalo bar donekle zamisliti je medijska propaganda o tome kako će školske torbe biti sad 30% lakše, kako bi škola trebala biti kao neka vrsta igre i zabave, sve u svrhu da ju se što više poželi i zavoli, da se više neće »bubati napamet« nego se želi postići da djeca kritički razmišljaju...

Iz ovoga se mogu izvući različiti zaključci. Nakon svih mogućih reformi, ova se posljednja toliko hvali lakšom torbom. Bila je torba lagana i u školskim danima naših starih - u njoj je bila samo pločica i kreda. U današnje školske torbe ulazi neka nova, čudesna tehnološka pločica koju zovemo tablet, koja jednostavnim klikom prikazuje ili daje pristup gotovim rješenjima, za razliku od starih vremena kad je ipak trebalo »bubati napamet« i memorirati nešto za cijeli život što je postalo dio tebe i ugradilo se u tebe kao tvoj habitus zauvijek.

Dobro se sjećam mog cijenjenog profesora povijesti iz srednje škole, slijep je bio, koji je govorio: »Nema učenja bez 'bubanja'.« O čemu će čovjek kritički razmišljati, i uopće razmišljati, ako mu je glava prazna? Ne bi li je trebalo najprije napuniti, pa kad je puna, onda događaje povezivati i tražiti uzroke i posljedice između njih?

Nitko nije protiv da se školu učini zanimljivom i privlačnom, ali škola nije samo zabava i nije samo igra. Oduvijek su škola i učenje, kao i svaki drugi rad, bili muka i napor, jer »bez muke nema nauke«. Tako se barem nekad govorilo. Sumnjam da ćemo tu vjekovnu mudrost mi »srušiti« svojim suvremenim mitovima. Umjesto da sve pretvaramo u zabavu i igru, zašto otvoreno ne govorimo djeci i mladima da »sve ima svoje doba, i svaki posao svoje vrijeme« (usp. Prop 3,1-8). Postoji vrijeme djetinjstva, vrijeme igre i zabave, vrijeme odmora i dokolice, ali i vrijeme odrastanja,

školovanja, odgovornosti, rada, truda, muke, napora. Da je nakon ljetnog odmora došlo vrijeme kad treba prionuti uz knjigu i učiti za život.

Učenje za život navodno je misao vodila najnovije obrazovne reforme koja nosi naziv »Škola za život«. Upravo se zato trebamo zapitati u kolikoj mjeri zaista prepričamo mlade na život. Na život u kojem ih jednoga dana čekaju posao, obitelj, različiti životni izazovi i situacije. Hoće li ih tada dočekati 30% lakša torba, a posao biti zabava i igra? Hoće li životne izazove moći rješavati jednostavnim klikom na tabletu, bez puno napora i muke? Hoće li ih moći rješiti samo zabavom i bijegom? Mislim da tako nećemo doći do zrelosti i odgovornosti koje su nužne za ispunjeni životni hod.

U cijelokupno ovo ozračje očito se uklapa i naš apostolsko-pastoralni rad i školski vjeronauk i župna kateheza. Mnogi svećenici muku muče kako dobiti i zainteresirati djecu za župnu katehezu? Kakvim se sredstvima služiti da ona postane privlačna?

Očito je da župna kateheza ne može biti samo monolog sa strane svećenika i vjeroučitelja, tj. sat na kojem će svećenik samo govoriti, a djeca mirno slušati. Potrebno je unijeti više dinamičnosti i poslužiti se suvremenim sredstvima u kojima će i djeca doći do izražaja i u kojima će osjetiti da i oni nešto znače, ali i dati do znanja da vjeronačna kateheza nije sportska dvorana niti dokolica, nego smo ovdje zato da nešto naučimo o povijesti spasenja i o svojoj vjeri i da to prenosimo u svoj život kao nešto važno.

Bit će mali ili nikakav učinak od župne kateheze, ako naš pastoral ne zahvati cijelu kršćansku zajednicu. Teško će djeca

dolaziti na vjeronauk i kateheze ako su njihovi roditelji daleko od vjere i od crkve.

Možda nam se ponekad čini kao da stojimo pred neplodnom smokvom iz Lukinog evanđelja pa bi i mi najradije dignuli ruke, odustali i proglašili sve uza ludnim. No pozvani smo, poput brižljivog vinogradara, ne odustati, 'smokvu okopati i pognojiti' i nadati se da će po Božjem milosrđu u svoje vrijeme donijeti ploda (usp. Lk 13,1-9). Možemo očekivati ili se barem nadati boljim uspjesima ako mi svećenici i vjeroučitelji uložimo više truda i sposobnosti i poboljšamo kvalitetu svoje pastoralne zauzetosti.

Krenimo od središnjih naših okupljanja, a to je nedjeljna euharistija. Kad je riječ o njezinoj izvanjskoj formi i praktičnim dijelovima onda je neshvatljivo da nedjeljom može neka euharistija biti »tiha misa«. Kako se euharistija može zvati »slavlje«, ako je »tiho« i ako treba što prije završiti? Ne znači da sve mise trebaju biti jednako svečane kao župna, ali za onoga tko je došao na tu misu to će biti jedina i najsvečanija misa te nedjelje. Čitači i poslužitelji trebaju biti dobro pripremljeni, kako bi slušateljima pročitali, a ne odčitali tekstove Svetog pisma i kako bi najprije oni razumjeli ono što čitaju. Uključimo što više vjernika i različitih uzrasta u euharistijska slavlja.

Homilija je bitni dio euharistije i za najveći broj vjernika jedini kršćanski sadržaj i pouka koju će dobiti u toku cijelog tjedna. Danas postoje mnogobrojne mogućnosti kako što bolje razumjeti sveti tekst, nad njim se zamisliti i riječ Božju prenijeti konkretnoj vjerničkoj zajednici.

Euharistija doživljava svoj vrhunac u svetoj pričesti, a za nju se je potrebno do-

lično pripremiti. Ako zbog opravdanih razloga nije moguće prije svake svete mise isповijedati, onda vjernici moraju znati kada, u koje dane i u koje vrijeme im je svećenik na raspolaganju svakog tjedna u godini.

Što je rečeno za nedjelju i blagdane, pokušajte u jednom prilagođenom obliku primijeniti i na ostale dane u tjednu i vidjet ćete plodove.

Euharistija kojoj prethodi mogućnost slavlja sakramenta pomirenja, animirana pjesmom i obogaćena i najkraćom homilijom ili nagovorom, bit će potpuno drugačija za svećenika i za župljane.

Uz euharistiju nastojte bar u nekim dijelovima liturgijske godine održati susrete i kateheze za odrasle i nemojte se obazirati na broj onih koji će se odazvati. Oni koji su došli zasluzuju našu pozornost, jer su odvojili svoje vrijeme za Gospodina i za svoj rast u vjeri i bolje poznavanje poklada vjere.

To isto vrijedi i za susrete s mladima. Nije bitan broj, nego dobra volja i želja onih koji su se odazvali, pa bilo njih samo jedno, dvoje ili troje. Tko kaže da ih ubuduće neće biti više.

Življa župna zajednica znat će sebi odgojiti i župne suradnike (ministrante, čitače, pjevače...) koji će svaki na svoj način doprinijeti kvaliteti i ljepoti liturgijskih slavlja.

Ako nam euharistijska slavlja, na koja dolazi najveći broj vjernika, a za mnoge je to još jedini kontakt s Crkvom, dobiju na kvaliteti, onda se možemo nadati i uspješnjem radu s pojedinim uzrastima, počev od starijih pa do djece.

Zaslužuju pohvalu oni svećenici koji se trude i u školskom vjeronomenu, kao i oni koji su kroz godinu okupljali pojedine uzraste vjernika i ponudili im dodatne sadržaje kroz duhovne obnove, dane molitve i sabranosti, duhovne vježbe...

Zahvala ide i svim vjeroučiteljima koji nastoje svojom kreativnošću što bolje osmislići prenošenje vjere i svojom prisutnošću među učiteljima i profesorima biti jedan kršćanski znak.

Neka nas u svemu vodi primjer i uzor našeg učitelja Isusa Krista koji je jednaku pozornost poklanjao masama svijeta koje su ga dolazile slušati, kao i svakom pojedinom koji mu se obratio za pomoć, pa mu je toga časa poklonio sve svoje vrijeme i pozornost kao da je baš on jedini na svijetu, uvijek pronalazeći vremena za sve uzraste: od male djece do starih i bolesnih, od učenih pismoznanaca i farizeja do javnih grešnika i pogana, od onih koji su ga otvoreno mrzili do onih koji su ga svim bićem slijedili. Sve je to mogao, jer mu je svaki čin proizlazio iz duboke i intimne povezanosti i molitve s Ocem nebeskim.

Vaš biskup Ivica

Sveti Otač Franjo

PORUKA ZA SVJETSKI DAN MISIJÂ 2018.

21. listopada 2018.

Zajedno s mladima donosimo evanđelje svima

Dragi mladi,

želim zajedno s vama razmišljati o poslanju koje nam je Krist povjerio. U svom obraćanju vama obraćam se ujedno svim kršćanima koji u Crkvi žive avanturu svog života kao djeca Božja. Ono što mi leži na srcu reći svima, dok se obraćam vama, je sigurnost da kršćanska vjera ostaje trajno mlada kada je otvorena poslanju koje nam Krist povjerava. »Misijski žar je znak životnosti vjere« (*Redemptoris missio*, 2), pisao je sveti Ivan Pavao II., papa koji je pokazao tako veliku ljubav i veoma se posvećivao mladima.

Sinoda koja će se održati u Rimu sljedećeg listopada, mjeseca posvećenog misijama, pruža nam priliku bolje razumjeti, u svjetlu vjere, ono što Gospodin Isus želi reći vama mladima, i preko vas, svim kršćanskim zajednicama.

Život je misija

Svaki muškarac i svaka žena je jedna misija i to je razlog zbog kojeg smo ovdje na zemlji. Biti *privučeni i poslani* su dva pokreta koja naše srce, pogotovo kad je čovjek mlađ, osjeća kao unutarnje sile ljubavi koje su obećanje za budućnost i tjeraju nas naprijed kroz život. Nitko tako kao mlađi ne osjeća prodornu snagu života i njegov čar. Radosno živjeti našu odgovornost za svijet veliki je izazov. Dobro poznajem svjetla i sjene mladosti; kada se prisjetim svoje mladosti i svoje obitelji, sjećam se koliko je bila snažna moja nuda u bolju budućnost. Činjenica da na ovome svijetu nismo po vlastitom izboru daje nam naslutiti da postoji inicijativa koja nam

prethodi i daje nam postojati. Svaki od nas je pozvan razmišljati o ovoj činjenici: »Ja sam jedna misija na ovoj zemlji i upravo zbog toga i jesam na ovome svijetu« (*Evangelii gaudium*, 273).

Naviještamo vam Isusa Krista

Naviještajući ono što je besplatno primila (Mt 10,8; Dj 3,6), Crkva može s vama mladima dijeliti put i istinu koji vode smislu našeg života na ovoj zemlji. Isus Krist, koji je umro i uskrsnuo za nas, apelira na našu slobodu i potiče nas da tražimo, otkrivamo i navješćujemo taj istinski i puni smisao, tu poruku istine i ispunjenja. Dragi mladi, ne bojte se Krista i njegove Crkve! U njoj se nalazi blago koje ispunjava život radošću. To vam govorim iz vlastitog iskustva: zahvaljujući vjeri pronašao sam siguran temelj svojih snova i snagu da ih ostvarim. Vidio sam mnoge patnje i siromaštva koji izobličuju lica mnoge naše braće i sestara. A ipak, za one koji su s Isusom, zlo je poticaj da sve više ljube. Mnogi muškarci i žene, i mnogi mlađi ljudi, velikodušno su se darivali, katkad čak do mučeništva, iz ljubavi prema evanđelju u služenju svojoj braći i sestrnama. Isusov nas križ uči božanskoj logici prikazivanja sebe samih za žrtvu (usp. 1 Kor 1,17-25) kao navještaj evanđelja za život svijeta (usp. Iv 3, 16). Biti zapaljen Kristovom ljubavlju znači izgarati od tog plamena, rasti u razumijevanju po njegovoj svjetlosti i biti obuzet toplinom njegove ljubavi (2 Kor 5,14). U školi svetaca koji nas otvaraju širokim Božjim obzorjima, pozivam vas da nikad ne prestanete pitati: »Što bi Krist učinio da je na mome mjestu?«

Prenositi vjeru sve do nakraj zemlje

I vi ste, mladi, krštenjem postali živi udovi Crkve; zajedno smo primili poslanje donositi evanđelje svima. Vi ste na pragu života. Rast u milosti vjere koja nam je darovana sakramentima Crkve uranja nas u veliku rijeku svjedokâ koja, iz naraštaja u naraštaj, omogućuje da mudrost i iskustvo starijih postanu svjedočanstvo i ohrabrenje onima koji se otvaraju budućnosti. Mladi su, pak, svojim mladalaštvom i poletnošću potpora i nada onima koji se približavaju kraju svoga putovanja. U zajedništvu različitih životnih dobi, poslanje Crkve gradi mostove među različitim naraštajima; naša vjera u Boga i ljubav prema bližnjemu izvor su dubokog jedinstva.

To se prenošenje vjere, srce poslanja Crkve, događa dakle po 'zaraznosti' ljubavi, gdje radost i zanos postaju izraz iznova pronađenog smisla i punine života. Širenje vjere 'po privlačnosti' zahtijeva srce koje je otvoreno ljubavi i koje ljubav širi. Ljubavi se ne mogu postavljati granice: ljubav je jaka kao smrt (usp. Pj 8,6). A to širenje rađa susret, svjedočanstvo, naviještanje. Rađa također zajedništvu u djelatnoj ljubavi sa svima onima koji su daleko od vjere, koji su ravnodušni, pa čak i neprijateljski nastrojeni prema njoj. Ljudske, kulturne i vjerske sredine, kojima su još uvijek Isusovo evanđelje i sakramentalna prisutnost Crkve nepoznati, predstavljaju krajnje periferije, 'krajeve svijeta' na koje su, još od Isusova uskrsnuća, njegovi učenici poslani sa sigurnošću da je Gospodin uvijek s njima (usp. Mt 28,20; Dj 1,8). U tome se sastoji ono što nazivamo *missio ad gentes*. Najopustošenija periferija svijeta potrebita Krista je ona gdje je čovjek ravnodušan prema vjeri ili čak očituje mržnju prema punini života u Bogu. Svako materijalno i duhovno siromaštvo, svaki oblik diskriminacije protiv naše braće i sestara uvijek je posljedica odbacivanja Boga i njegove ljubavi.

Krajevi svijeta, dragi mladi, danas su za vas veoma relativni i do njih je sve lakše

'doploviti'. Digitalni svijet – društvene mreže koje su toliko rasprostranjene i dostupne – briše granice, uklanja udaljenosti i smanjuje razlike. Sve izgleda nadohvat ruke, sve tako blizu i neposredno. Međutim, bez iskrenog darivanja naših života, možemo imati bezbroj kontakata, a opet nikad ne biti uronjeni u istinsko zajedništvo života. Sudjelovati u poslanju do nakraj zemlje zahtijeva sebedarje u pozivu koje nam je dao on koji nas je postavio na ovaj svijet (usp. Lk 9,23-25). Usudio bih se reći da je za mlade koji žele slijediti Krista ključno tražiti i prionuti uz svoj poziv.

Svjedočiti ljubav

Zahvaljujem svim crkvenim stvarnostima koje vam omogućuju osobni susret sa živim Kristom u njegovoj Crkvi: župama, udruženjima, pokretima, redovničkim zajednicama i različitim izrazima misijske službe. Upravo su u misijskom volonterskom radu toliki mladi pronašli način služenja najmanjoj našoj braći i sestraru (usp. Mt 25,40), promičući ljudsko dostojanstvo te svjedočeći radost ljubavi i pripadnosti Kristu. Ova crkvena iskustva pomažu mladima da odgoj i obrazovanje koje stječu ne služe samo postizanju uspjeha u vlastitoj struci, već također razvijanju i jačanju darova koje su primili od Boga kako bi bolje služili drugima. Ti hvalevrijedni oblici povremene misijske službe plodonosni su početak i, putem razlučivanja zvanja, mogu vam pomoći da se odlučite potpuno darivati kao misionari.

Papinska misijska djela rođena su iz srca mlađih kao sredstvo potpore naviještanju evanđelja svim narodima i pridonose duhovnom i kulturnom rastu svih onih koji žeđaju za Istinom. Molitve i materijalna pomoć, koju se velikodušno dariva i razdjeliju preko Papinskih misijskih dijela, pomažu Svetoj Stolici da osigura da oni kojima se pomažu u njihovim osobnim potrebama zauzvrat mogu davati svjedočanstvo za evanđelje u okolnostima svakodnevnog

života. Nitko nije toliko siromašan da ne može dati ono što ima, ali ponajprije ono što jest. Sviđa mi se podsjetiti na poziv koji sam uputio mladim Čileancima: »Nikad nemoj misliti da nemaš ništa za podariti ili da nikome nisi potreban. Mnogima si potreban, razmisli o tome. Neka svatko od vas razmišlja o ovome u svom srcu: mnogi me ljudi trebaju!« (*Susret s mlađima*, Svetište u Maipuu, 17. siječnja 2018.).

Dragi mladi, idućeg listopada, mjeseca posvećenog misijama, u kojem će se održati Sinoda koja je posvećena vama, pružit će se

još jedna prilika da uzmognemo postati učenici misionari, koji sa sve većim žarom ljube Isusa i njegovo poslanje, sve do nakraj zemlje. Uzdignimo molitvu Mariji, Kraljici apostola, svetom Franji Ksaverskom, svetoj Tereziji od Djeteta Isusa i blaženom Paolu Mannu da nas svojim zagovorom prate na našem životnom putu.

Iz Vatikana, 20. svibnja 2018., svetkovina Duhova

FRANJO

Sveti Otc Franjo

PORUKA ZA 2. SVJETSKI DAN SIROMAHA

18. studenoga 2018.

Jadnik vapi, a Gospodin ga čuje

1. »Jadnik vapi, a Gospodin ga čuje« (Ps 34,7). Riječi psalmiste postaju također naše kada smo pozvani susresti se s različitim oblicima patnje i marginaliziranosti u kojima žive mnogi muškarci i žene koje smo navikli općenito nazivati »siromasima«. Piscu tih redaka nije tuđa ta patnja. Naprotiv, on ima izravno iskustvo siromaštva, a ipak ga pretvara u pjesmu hvale i zahvaljivanja Gospodinu. Ovaj Psalm omogućuje i nama, uronjenima u tolike oblike siromaštva, da shvatimo tko su pravi siromasi na koje smo pozvani upraviti svoj pogled kako bi čuli njihov vapaj i prepoznali njihove potrebe.

Poručuje nam se, prije svega, da Gospodin sluša siromahe koji uzdižu svoj vapaj njemu i da je dobar prema onima koji, srca shrvana žalošću, usamljenošću i isključenošću, u njemu traže utočište. Gospodin sluša one čije je dostojanstvo pogaženo a, usprkos tome, imaju snage uzdići svoj pogled k nebu da prime svjetlost i utjehu. On sluša one koji su progonjeni u ime lažne pravde, potlačeni politikama nedostojnjima

tog imena i zastrašivani nasiljem. Pa ipak, oni znaju da imaju u Bogu svojega Spasitelja. Ono što izlazi na vidjelo iz ove molitve je prije svega osjećaj napuštenosti i povjerenja u Oca koji sluša i prihvata. Tragom tih riječi možemo bolje razumjeti ono što je Isus proglasio blaženstvom: »Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!« (Mt 5,3).

To je iskustvo jedinstveno i po mnogočemu nezasluženo i nemoguće do kraja izraziti, a ipak osjećamo želju da ga drugima prenesemo, prije svega onima koji su kao psalmist siromašni, odbačeni i marginalizirani. Nitko se ne smije osjetiti isključenim iz Očeve ljubavi, osobito u svijetu koji često stavlja bogatstvo kao primarni cilj i navodi čovjeka da se zatvara u sebe samog.

2. U Psalmu 34 koriste se tri glagola koji opisuju stav siromašnog čovjeka i njegov odnos s Bogom. Prvi je 'vapiti'. Stanje siromaštva ne može se izraziti jednom riječju, već postaje vapaj koji prodire kroz nebesa i dopire do Boga. Što siromahov vapaj izražava

ako ne njegovu patnju i samoću, njegov očaj i nadu? Možemo se zapitati: kako to da vapaj koji se uzdiže sve do Božjeg lica ne uspijeva doprijeti do naših ušiju i ostavlja nas ravnodušnima i neosjetljivima? Na dan kao što je ovaj pozvani smo izvršiti ozbiljan ispit savjesti kako bismo razumjeli jesmo li uistinu sposobni čuti siromaha.

Ono što nam je potrebno da prepoznamo njihov glas je tišina slušanja. Ako mi sami previše govorimo, nećemo ih uspjeti čuti. Bojim se da često mnoge inicijative, premda hvalevrijedne i nužne, više imaju za cilj da se svidimo sebi samima nego da doista čujemo vapaj siromaha. U tom slučaju, kad se razlegne vapaj siromaha, reakcija je neprimjerena i nismo u mogućnosti suošćeati s njihovim stanjem. Toliko smo zarobljeni u kulturi koja nas obvezuje da se divimo svom liku u zrcalu i previše sebi ugađamo da smatramo da je gesta altruizma dovoljna da sebe zadovoljimo, a da se izravno ne kompromitiramo.

3. Drugi glagol je 'odgovoriti'. Gospodin, kaže psalmist, ne samo da čuje vapaj siromaha, već i odgovara. Njegov odgovor, kao što potvrđuje čitava povijest spasenja, je dioništvo, ispunjeno ljubavlju, u stanju siromašnih. Bilo je tako kad je Abraham izrazio Bogu želju za potomstvom, iako su on i njegova žena Sara bili u poodmaklim godinama i nisu imali djece (usp. Post 15,1-6). Dogodilo se to i kada je Mojsiju, preko gorućega grma koji nije izgarao, objavljeno Božje ime i poslanje da oslobodi narod iz Egipta (usp. Izl 3,1-15). I taj je odgovor potvrđivan tijekom čitava putovanja Izraelskog naroda u pustinji: kada su ga morili glad i žeđ (usp. Izl 16,1-6; 17,1-7) i kad je zapao u najveću bijedu, to jest nevjernost savezu i idolopoklonstvo (usp. Izl 32,1-14).

Božji odgovor siromahu uvijek je spasonosni zahvat koji ima za cilj ozdravljenje rana na tijelu i duši, vraćanje pravde i pružanje pomoći siromahu da započne živjeti dostojanstvenim životom. Božji odgovor

također je apel kako bi svi koji vjeruju u njega mogli činiti isto u svojim ljudskim granicama. Svjetski dan siromaha želi biti mali odgovor koji čitava Crkva diljem svijeta upućuje svima onima koji su pogodeni nekom vrstom siromaštva i siromasima u svim krajevima da ne misle da je njihov vapaj ostao neuslišan. Vjerojatno je to poput kapi vode u pustinji siromaštva; ipak to može biti znak zajedništva za one koji su u potrebi, da bi mogli osjetiti aktivnu prisutnost brata ili sestre. Siromasi ne trebaju da mi to činimo preko drugih, već da se osobno uključimo kao oni koji čuju njihov vapaj. Brižna skrb vjernika za njih ne može se ograničiti na neki oblik pomoći – premda je ona u početku nužna i izraz brižnosti – već zahtijeva »pažnju punu ljubavi« (Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 199) koja poštuje osobu kao takvu i traži njezino dobro.

4. Treći je glagol 'osloboditi'. Siromah iz Biblije živi sa sigurnošću da Bog intervenira u njihovu korist da bi im vratio izgubljeno dostojanstvo. Siromaštvo nije nastalo samo od sebe, već je plod egoizma, oholosti, gramzivosti i nepravde. Ta su zla drevna koliko i čovjek, ali su također grijesi čije posljedice trpe mnogi nevini, što dovodi do dramatičnih društvenih posljedica. Božje oslobođajuće djelo je čin spasenja prema onima koji su mu iskazali svoju žalost i tjeskobu. Okove se siromaštva razbijaju snagom Božjeg zahvata. U mnogim se psalmima opisuje i veliča ovu povijest spasenja koja nalazi svoj odraz u osobnom životu siromašnih: »Jer nije prezreo ni zaboravio muku jadnika, i nije sakrio lice svoje od njega; kad ga je zazvao, on ga je čuo« (Ps 22,25). Sposobnost dana čovjeku da može kontemplirati Božje lice znak je njegova prijateljstva, njegove blizine i njegova spasenja. »Jer si na moju bijedu pogledao, pomogao u tjeskobi duši mojoj [...] nože si mi na prostran put izveo« (Ps 31,8-9). Ponuditi siromahu »prostran put« znači osloboditi ga od »zamke ptičarske« (usp. Ps 91,3), izbaviti ga iz zamke postavljene na njegovu putu, kako bi njegov korak bio hitar i lak a njegov

pogled na život ispunjen spokojem. Božje spasenje poprima oblik ruke koja se pruža siromahu, koja nudi gostoprимstvo, pruža zaštitu i omogućuje mu da iskusi prijateljstvo koje mu je potrebno. Polazeći od ove konkretnе i opipljive blizine započinje istinski put oslobođenja. »Svi kršćanski vjernici i sve zajednice pozvani su biti Božje oruđe za oslobođenje i promicanje siromašnih, tako da se oni mogu potpuno uključiti u društvo. To pretpostavlja da moramo biti pažljivi i čuti vapaj siromašnoga i priteći mu u pomoć« (Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 187).

5. Obuzme me ganuće kad vidim kako se mnogi siromašni poistovjećuju s Bartimejem iz Markova Evanđelja (usp. 10,46-52). Slijepi prosjak Bartimej »sjedio je kraj puta« (r. 46) i čuvši da prolazi Isus »stane vikati« i zazivati »Sina Davidova« da mu se smiluje (usp. r. 47). »Mnogi ga ušutkivahu, ali on još jače vikaše« (r. 48). Božji Sin je čuo njegov vapaj: »Što hoćeš da ti učinim?« Slijepac mu reče: 'Učitelju moj, da progledam'« (r. 51). Ovaj tekst iz Evanđelja zorno pokazuje ono što se u Psalmu najavljuje kao obećanje. Bartimej je siromah lišen temeljnih sposobnosti kao što su vid i sposobnost da se uzdržava svojim radom. Koliki putovi i danas dovode do raznih oblika nesigurnosti! Nedostatak temeljnih sredstava za život, marginaliziranost kad osoba više nije u punoj radnoj snazi, razni oblici društvenog ropstva, usprkos napredcima koje je postiglo čovječanstvo... Koliki siromasi danas poput Bartimeja sjede kraj ceste i traže smisao svog postojanja! Koliki se pitaju zašto su se našli na dnu i kako od toga stanja pobjeći! Čekaju da im netko pristupi i kaže: »Ustani! Zove te!« (r. 49).

Nažalost, često se događa suprotno: siromasima se upućuju riječi prijekora i poziva ih se da šute i trpe. Ti su glasovi neskladni, često uvjetovani strahom od siromaha, koje se smatra ne samo siromašnima nego i ljudima koji donose nesigurnost i nestabilnost, odvojenima od svakodnevnih navika i, prema tome, osobama koje treba odbaciti i skloniti

od očiju javnosti. Teži se tome da se stvori distancu između njih i nas, ne shvaćajući da se time udaljavamo od Gospodina Isusa, koji ne odbacuje siromaha, nego ih poziva sebi i tješi ih. Kako su samo prikladne riječi proroka koji se odnose na način života vjernika: »Kidati okove nepravedne, razvezivat' spone jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; podijeliti kruh svoj s gladnjima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola« (Iz 58,6-7). Djela poput ovih omogućuju oproštenje grijeha (usp. 1 Pt 4, 8), utirati put pravdi te da, jednom kad mi budemo ti koji budu vapili Gospodinu, on odgovori i kaže: Evo me! (usp. Iz 58, 9).

6. Siromasi su prvi kojima je dano prepoznati Božju prisutnost i svjedočiti njegovu blizinu u vlastitom životu. Bog ostaje vjeran svojem obećanju, ni u tamnoj noći ne uskraćuje toplinu svoje ljubavi i svoje utjehe. No, da bi se nadvladalo mučno stanje siromaštva nužno je da siromasi osjete prisutnost braće i sestara koji se brinu za njih i koji im otvaraju vrata svog srca i života i daju im osjećati se kao prijatelji i članovi obitelji. Samo na taj način možemo otkriti »spasenjsku snagu koja je na djelu u njihovim životima« i »staviti ih u središte života Crkve« (Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 198).

Na ovaj *Svjetski dan* pozvani smo provesti u djelo riječi iz Psalma: »Siromasi će jesti i nasitit će se« (Ps 22, 27). Znamo da se u Jeruzalemu, nakon žrtvenog obreda, održavala gozba. Upravo je to iskustvo prošle godine obogatilo Prvi svjetski dan siromaha u mnogim biskupijama. Mnogi su našli toplinu doma, radost blagdanskog stola i solidarnost onih koji su blagovali s njima na jednostavan i bratski način. Volio bih da se i ove godine, a i ubuduće, ovaj *Dan* slavi u duhu radosti zbog ponovno otkrivenе sposobnosti za zajedništvo. Moliti se zajedno kao zajednica i dijeliti nedjeljni obrok je iskustvo koje nas podsjeća na najraniju kršćansku zajednicu, koju evanđelist Luka opisuje u svoj njezinoj originalnosti i jednostavnosti: »Bijahu

postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama. [...] Svi koji prigrliše vjeru bijahu združeni i sve im bijaše zajedničko. Sva bi imanja i dobra prodali i porazdijelili svima kako bi tko trebao« (Dj 2, 42.44-45).

7. Nebrojene su inicijative koje kršćanska zajednica poduzima kako bi pokazala znak blizine i utjehe pred mnogim oblicima siromaštva koje imamo priliku vidjeti. Često suradnja s drugim stvarnostima, koja nije potaknuta vjerom već ljudskom solidarnošću, omogućuju pružiti pomoć koju sami ne bismo mogli realizirati. Prepoznavanje da je u golemom svijetu siromaštva naša sposobnost djelovanja ograničena, slaba i nedostatna dovodi nas do toga da pružamo ruke prema drugima, kako bi se uzajamnom suradnjom mogao na djelotvorniji način postići cilj. Nadahnjujemo se vjerom i imperativom ljubavi, ali znamo prepoznati i druge oblike pomoći i solidarnosti koji se, djelomično, odlikuju istim ciljevima, ne zanemarujući pritom ono što nam je vlastito, a to je voditi sve Bogu i svetosti. Dijalog između različitih oblika iskustava i poniznost u pružanju naše suradnje, ne tražeći da mi imamo glavnu ulogu, prikladan je i potpuno evanđeoski odgovor koji možemo dati.

U služenju siromašnima nema mjesta borbi za prvo mjesto. Namjesto toga moramo s poniznošću prepoznati da je Duh taj koji traži od nas djela koja su znak Božjeg odgovora i blizine. Kad pronađemo način da se približimo siromašnima, znamo da prvo mjesto pripada Njemu, koji je otvorio naše oči i naše srce obraćenju. Siromasi ne trebaju protagoniste, već ljubav koja se zna sakriti i zaboraviti dobro koje je učinila. Pravi protagonisti su Gospodin i siromasi. Onaj koji želi služiti je oruđe u Božjim rukama kojim Bog daje prepoznati svoju prisutnost i spasenje. Na to podsjeća sveti Pavao kad piše kršćanima u Korintu koji su se natjecali među sobom oko karizmi tražeći one najuglednije: »Ne može oko reći ruci: »Ne trebam te«, ili

pak glava nogama: »Ne trebam vas« (1 Kor 12,21). Apostol iznosi važno opažanje kad primjećuje da su dijelovi tijela koji izgledaju slabiji najpotrebniji (usp. r. 22); i da oni »koje smatramo nečasnijima, okružujemo većom čašcu. I s nepristojnim se pristojnije postupa, a pristojni toga ne trebaju« (rr. 23-24). Tako, dok Pavao daje zajednici temeljnu pouku o karizmama, on je ujedno uči evanđeoskom stavu prema njezinim najslabijim i najpotrebitijim članovima. Kristovi se učenici moraju kloniti osjećaja prezira ili pijetizma prema siromašnima; oni su, naprotiv, pozvani iskazivati im čast, davati im prvenstvo, uvjereni da su stvarna prisutnost Isusa među nama. »Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!« (Mt 25,40).

8. Ovdje možemo shvatiti koliko je naš način života dalek načinu na koji živi svijet koji uzvisuje, povodi se i oponaša one koji imaju moć i bogatstvo, dok marginalizira siromašne i smatra ih otpadom i sramotom. Riječi apostola Pavla su poziv pružiti punu solidarnost, u duhu evanđelja, slabijima i manje nadarenim članovima Kristova tijela: »I ako trpi jedan ud, trpe zajedno svi udovi; ako li se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi« (1 Kor 12,26). Slično tome, u Poslanici Rimljanim, on nas potiče: »Radujte se s radosnima, plaćite sa zaplakanima! Budite istomišljenici među sobom! Neka vas ne zanosi što je visoko, nego privlači što je ponizno« (12,15-16). Ovo je poziv Kristova učenika; ideal kojem moramo neprestano težiti je da u nama »bude isto mišljenje kao i u Kristu Isusu« (Fil 2,5).

9. Riječ nade je prirodni epilog kojem vjera usmjerava. Često su siromašni ti koji dovode u krizu našu ravnodušnost koja je duboko povezana sa shvaćanjem života koji je previše imantan i povezan sa sadašnjošću. Vapaj siromaha ujedno je vapaj nade kojim očituje sigurnost da će biti oslobođen. Ova se nuda temelji na ljubavi Boga koji ne napušta one koji svoje pouzdanje stavljuju u njega

(usp. Rim 8,31-39). Kao što piše sveta Terezija Avilska u *Putu k savršenstvu*. »Siromaštvo je dobro koje u sebi sadrži sva dobra svijeta. Jamči nam veliki posjed. Time hoću reći da nas čini gospodarima svih zemaljskih dobara, jer nas navodi da ih preziremo« (2,5). U mjeri u kojoj možemo raspoznati pravo dobro postajemo bogati pred Bogom i mudri pred samima sobom i drugima. Tomu je zaista tako: u mjeri u kojoj uspijevamo davati bogatstvu njegov pravi smisao i značenje rastemo u čovještvu i postajemo sposobni dijeliti.

10. Pozivam braću biskupe, svećenike i osobito đakone, na koje su položene ruke za služenje siromašnima (Dj 6,1-7), kao i Bogu

posvećene osobe i vjernike laike – muškarce i žene – koji u župama, udrugama i crkvenim pokretima čine opipljivim odgovor Crkve na vapaj siromašnih, da žive ovaj *Svjetski dan* kao poseban trenutak nove evangelizacije. Siromasi nas evangeliziraju, pomažući nam svakodnevno otkrivati ljepotu evanđelja. Nemojmo propustiti ovu milosnu prigodu. Svi smo pozvani osjetiti da smo dužnici prema siromašnima, jer se, kad pružamo ruke jedni drugima, ostvaruje spasenjski susret koji jača našu vjeru, čini našu ljubav djelotvornom i osposobljava našu nadu da i dalje sigurna kroči putom prema Gospodinu koji dolazi.

Iz Vatikana, 13. lipnja 2018.

Liturgijski spomen sv. Antuna Padovanskog

FRANJO

Sveti Otac Franjo
SVJETSKI DAN MOLITVE
ZA SKRB O STVORENOM SVIJETU 2018.

Draga braćo i sestre!

Na ovaj Dan molitve ponajprije bih želio zahvaliti Gospodinu za dar našega zajedničkog doma i za sve one ljudе dobre volje koji se zalažu za njegovo očuvanje. Zahvalan sam također za mnoge projekte koji imaju za cilj promicati proučavanje i zaštitu ekosustava, za napore usmjerenе na razvoj održivije poljoprivrede i odgovornije prehrane kao i za različite obrazovne, duhovne i liturgijske inicijative koji u skrb o stvorenom svijetu uključuju kršćane diljem svijeta.

Moramo priznati da nismo znali odgovorno čuvati stvoreni svijet. Stanje okoliša, kako na globalnoj razini tako i na mnogim specifičnim mjestima, ne može se smatrati zadovoljavajućim. S pravom se javila potreba za obnovljenim i zdravim odnosom između čovjeka i stvorenog svijeta i uvjerenje da će nam samo autentična i cjelovita vizija čovjeka omogućiti bolje se brinuti za naš planet na dobrobit sadašnjeg i budućih naraštaja. Jer »ne

može biti ekologije bez odgovarajuće antropologije« (*Laudato si'*, 118).

Na ovaj Svjetski dan molitve za brigu o stvorenom svijetu, koji Katolička Crkva već nekoliko godina slavi zajedno s pravoslavnom braćom i sestrama i uz sudjelovanje drugih Crkava i kršćanskih zajednica, želim skrenuti pažnju na problem vode. To je tako jednostavan i dragocjen element, ali je mnogima teško dostupan ako ne i sasvim nedostupan. Međutim, »pristup pitkoj i zdravoj vodi je osnovno, temeljno i sveopće ljudsko pravo, jer je bitno za čovjekov opstanak i stoga uvjet za ostvarivanje ostalih ljudskih prava. Ovaj naš svijet ima velik socijalni dug prema siromašnima koji nemaju pristup pitkoj vodi, jer im je u-skráćeno pravo na život u skladu s njihovim neotuđivom dostojanstvom« (isto, 30).

Voda nas poziva na razmišljanje o našim počecima. Ljudsko tijelo najvećim se dijelom sastoji od vode, a mnoge civilizacije tijekom povijesti nastale su blizu velikih rijeka koje su

ostavile traga na njihovu identitetu. U sugges-tivnoj slici koja se koristi na početku Knjige Postanka kaže se da je u početku duh Stvoritelja »lebdio nad vodama« (1,2).

Razmišljajući o temeljnoj ulozi vode u stvaranju i čovjekovu razvoju, osjećam potrebu zahvaliti Bogu za »sestru vodu«, koja je jednostavna i korisna za život kao ništa drugo na našem planetu. Upravo zato briga za izvore vode i zalihe pitke vode je hitan imperativ. Danas, više no ikad prije, moramo biti dalekovidni (usp. *Laudato si'*, 36) i nadići »čisto utilitaristički način, u kojem su učinkovitost i produktivnost u potpunosti usmjerene na postizanje pojedinačnog profita« (isto, 159). Prije to su nam potrebni zajednički projekti i konkretna djela, imajući na umu da je neprihvatljiva svaka privatizacija prirodnog dobra vode koja je na štetu čovjekova prava da ima pristup tom dobru.

Za nas, kršćane, voda predstavlja bitan element čišćenja i života. Odmah se sjetimo krštenja, sakramenta našeg ponovnog rođenja. Voda posvećena Duhom Svetim je tvar kojom nas je Bog oživio i obnovio; to je blagoslovjeni izvor besmrtnog života. I za kršćane različitim vjeroispovijesti krštenje predstavlja stvarnu i nezamjenjivu polazišnu točku za življenje sve autentičnjega bratstva na putu do punog jedinstva. Tijekom svojega poslanja Isus je obećao vodu koja može zauvijek utažiti čovjekovu žđ (usp. Iv 4,14) i izrekao ove proročke riječi: »Ako je tko žedan, neka dođe k meni!« (Iv 7,37). Doći k Isusu, piti s izvora koji je on sam znači susresti ga osobno kao Gospodina, crpeći iz njegovih riječi smisao života. Neka neprestano u našim srcima snažno odzvanjaju riječi koje je izgovorio na križu: »Žedan sam sam« (Iv 19,28). Gospodin i dalje traži da mu se utaži žđ, žedan je ljubavi. On traži od nas da mu damo piti u svima koje danas muči žđ kako bi nam poslije mogao upraviti ove riječi: »ožednjeh i napojiste me« (Mt 25,35). Napojiti nekoga, u globalnom selu, ne podrazumijeva samo osobna djela ljubavi,

već konkretne izbore i stalno predano zalaganje da se svima osigura primarno dobro vode.

Želim spomenuti također pitanje mora i oceana. Dužni smo zahvaljivati Stvoritelju za impresivni i čudesni dar velikih voda i svega što sadrže (usp. Post 1,20-21, Ps 146,6) i uzdizati mu hvalu što je pokrio Zemlju oceanima (usp. Ps 104,6). Razmišljati o nepreglednim otvorenim morima u stalnom gibanju može predstavljati, u stanovitom smislu, priliku da uzdignemo naše misli k Bogu koji stalno prati svijet koji je stvorio unaprjeđujući ga i održavajući ga na životu (sv. Ivan Pavao II., Kateheza od 7. svibnja 1986.).

Čuvati svakoga dana ovo neprocjenjivo dobro predstavlja danas nezaobilaznu zadaju, pravi i istinski izazov. Za surađivanje u kontinuiranom Stvoriteljevu djelu potrebna je učinkovita suradnja ljudi dobre volje. Mnogi se napor, nažalost, izjalove zbog manjka regulacije i stvarnih kontrola, osobito što se tiče zaštite morskih područja izvan granica pojedinih država (usp. *Laudato si'*, 174). Ne smijemo dopustiti da nam mora i oceane prekrivaju nepregledna polja plutajuće plastike. I ova krizna situacija traži od nas aktivno zalađanje, moleći kao da sve ovisi o Božjoj providnosti i djelujući kao da sve ovisi o nama.

Molimo da vode ne budu znak podjele među narodima, već susreta za ljudsku zajednicu. Molimo da budu spašeni oni koji izlažu svoj život pogibelji na moru u potrazi za boljom budućnošću. Molimo Gospodina za one koji se bave plemenitom službom politike da se najosjetljivijim pitanjima naših dana, kao što su pitanje migracija i klimatskih promjena, pristupa odgovorno, dalekovidno, pogleda upravljena prema budućnosti, te velikodušno i u duhu suradnje, poglavito među zemljama koje mogu najviše pomoći. Molimo također za sve one koji se posvećuju apostolatu mora, za one koji daju svoj obol razmišljanju o temama vezanim uz morske ekosustave, za one koji pridonose izradi i primjeni međunarodnih propisa vezanih uz mora kojima će se štititi pojedince, zemlje, prirodna dobra – tu mislim,

na primjer, na morsku faunu i floru i koraljne grebene (usp. isto, 41) ili morska dna – i jamčiti cijeloviti razvoj imajući na umu opće dobro cijele ljudske obitelji, a ne pojedinačne interese. Spomenimo se također svih onih koji rade na zaštitu pomorskih područja i očuvanju oceana i njihove biološke raznolikosti, kako bi tu zadaću obavljali odgovorno i časno.

Na kraju, pokažimo brigu za mlađe naraštaje i molimo za njih da uzmognu rasti u zna-

nju i poštovanju zajedničkoga doma i sa željom da se brinu za bitno dobro vode, na dobrobit sviju. Usrdno se nadam da će kršćanske zajednice davati sve veći konkretni doprinos pomažući svakom čovjeku da uživa u ovom neophodnom dobru, u smjernoj brizi za darse primljene od Stvoritelja, a osobito rijeke, mora i oceane.

Iz Vatikana, 1. rujna 2018.

FRANJO

Kongregacija za kler

PORUKA ZA DAN POSVEĆENJA KLERA 2018.

Dragi svećenici,

Dan posvećenja klera, koji se slavi na svetkovinu Presvetog Srca Isusova, pruža nam prigodu zaustaviti se u Gospodinovoj prisutnosti, da bismo obnovili sjećanje na naš susret s njim i tako s većim žarom prionuli uz naše poslanje u službi Božjeg naroda. Ne smijemo, naime, zaboraviti da divota poziva koji nas je privukao, zanos kojim smo izabrali kročiti putom posebnog posvećenja Gospodinu i čuda koja vidimo u našem prezbiteriskom životu, imaju svoj izvor u onom času kad su nam se pogledi susreli s Božjim.

Svi mi, naime, »doživjeli smo u svome životu neki susret s njim« i svaki od nas može sačiniti vlastito duhovno sjećanje i vraćati se s radošću na taj trenutak »u kojem sam osjetio da me Isus gleda« (Papa Franjo, *Homilija u Svetoj Marti*, 24. travnja 2015.).

I prvi su učenici iskusili radost prijateljstva s Isusom, koja im je zauvijek promijenila život. No, nakon navještaja Muke, nad njihovo se srce nadvio veo tame koji im je potamnio put. Žar nasljedovanja, san o Božjem kraljevstvu koje je inaugurirao Učitelj i prvi plodovi poslanja, sad se susreću s teškom i neshvatljivom stvarnošću, zbog koje im se poljuljala nada, probudile se sumnje i

zaprijetila im opasnost da se ugasi radost navještanja evanđelja.

To je nešto što se može dogoditi uvijek, pa i u svećenikovu životu. Zahvalno sjećanje na početni susret, radost nasljedovanja i žar apostolske službe, koji je plamlio u srcu godinama i nije gasnuo ni u situacijama koje nisu uvijek bile luke, mogu ustuknuti pred umornošću ili obeshrabrenošću što dovodi do nadiranja nutarnje pustinje suhoće i do toga da naš svećenički život bude obavljen sjenom tuge.

Upravo u tim trenucima, međutim, Gospodin, koji nikada ne zaboravlja života svoje djece, poziva nas uzići s njim na goru, kao što je učinio s Petrom, Jakovom i Ivanom, preobrazivši se pred njima. Odvevši ih »visoko« i »u osamu« Isus ih vodi na čudesno putovanje preobraženja; od pustinje do Tabora i od tame k svjetlu.

Dragi svećenici, trebamo se svakoga dana preobražavati uvijek novim susretom s Gospodinom koji nas je pozvao. Pustiti mu da nas »povede visoko« i da ostanemo »u osamu« s njim nije službena dužnost, izvanska radnja ili beskorisno gubljenje vremena na zadaće povezane sa službom, već živo vrelo koje teče u nama i prijeći da naš »evo me« uvene i presahne.

Kontemplirajući evanđeoski prizor Gospodinova preobraženja, dakle, možemo uočiti tri mala koraka, koja će nam pomoći potvrditi naše prijanjanje uz Gospodina i obnoviti naš svećenički život: uzaći visoko, pustiti da budemo preobraženi, biti svjetlo za svijet.

1. Uzaći visoko, jer ako ostanemo uvijek usredotočeni na stvari koje treba učiniti, prijeti nam opasnost da postanemo zatočenici sadašnjosti, da svakodnevne zadaće iscrpe iz nas svaki atom snage, da ostanemo previše usredotočeni na sebe same te se, tako, u nama gomilaju umori i frustracije koji mogu biti pogubni. Jednako tako, »uzaći visoko« je protu lijek onim napastima »duhovne svjetovnosti« koje nas, također iza privida pobožnosti, udaljavaju od Boga i braće i vode do toga da stavljamo sigurnosti u stvari ovoga svijeta. Imamo, naprotiv, potrebu svakoga dana uranjati u Božju ljubav, napose molitvom. Uzlazak na goru podsjeća nas da je naš život stalni uspon prema svjetlu koje dolazi odozgor, putovanje prema Taboru Božje prisutnosti, koji širom otvara nove i iznenađujuće obzore. Ta nas stvarnost ne želi navesti na bijeg od pastoralnih obaveza i svakodnevnih izazova koji su pred nama, već nas želi podsetiti da je Isus središte svećeničkog života i da sve možemo samo u Onome koji nas jača (Fil 4,13). Stoga, »uzlazak učenika na goru Tabor potiče nas da razmišljamo o važnosti odvajanja od svjetovnih stvari, da bismo uzdigli svoj duh k nebu i razmišljali o Isusu. Riječ je o tome da se oraspoložimo za pozorno i molitveno slušanje Krista, ljubljenog Sina Očeva, tražeći trenutke molitve koji omogućuju poslušno i radosno prihvaćanje Riječi Božje« (Papa Franjo, *Angelus*, 6. kolovoza 2017.).

2. Pustiti da budemo preobraženi, jer svećenički život nije neki program u kojem je sve već unaprijed isplanirano ili birokratska služba koju treba obavljati prema unaprijed utvrđenoj shemi; naprotiv, to je živo iskustvo svakodnevnog odnosa s Gospodinom, po

kojem postajemo znak njegove ljubavi prema Božjem narodu. Zato, »nećemo moći živjeti tu službu s radošću ako ne budemo doživjeli i iskusili trenutke osobne molitve, oči u oči s Gospodinom, govoreći mu, razgovarajući s njim« (Papa Franjo, *Susret sa župnicima grada Rima*, 15. veljače 2018.). U tome iskustvu bivamo prosvijetljeni Gospodinovim licem i preobraženi njegovom prisutnošću. I svećenički život je »preobraženost« Božjom milošću kako bi naše srce postalo milosrdno, uključivo i suosjećajno poput Kristova. Riječ je jednostavno o tome da budemo – kao što je nedavno podsjetio Sveti Otac – »obični, jednostavni, blagi, uravnoteženi svećenici, ali koji se neprestano daju obnavljati od Duha« (Papa Franjo, *Homilija na euharistijskom slavlju s misionarima milosrđa*, 10. travnja 2018.). To se preporođanje događa prije svega po molitvi, koja mijenja srce i preobražava život: svaki od nas »postaje« Onaj kome se molimo. Bit će dobro podsjetiti, na ovaj Dan posvećenja, da »svetost se sastoji u uobičajenoj otvorenosti transcendenciji, izraženoj u molitvi i klanjanju. Sveci se odlikuju duhom molitve i potrebom za zajedništvom s Bogom« (Papa Franjo, *Gaudete et exultate*, br. 147). Uspinjući se na goru bit ćemo prosvijetljeni Kristovim svjetлом i moći ćemo sići u dolinu i svima nositi radost evanđelja.

3. Biti svjetlo za svijet, jer iskustvo susreta s Gospodinom šalje nas na put služenja braći, njegova riječ ne želi da je se zatvara u privatnost osobne pobožnosti i zidove hrama i, prije svega, svećenički je život misijski poziv, koji zahtijeva hrabrost i oduševljenje izaći iz sebe samih da bismo naviještali čitavom svijetu ono što smo čuli, vidjeli i dotaknuli u našem osobnom iskustvu (usp. 1 Iv 1,1-3). Prva je zadaća Crkve i, samim tim, prva velika apostolska zadaća prezbiterâ omogućiti drugima da upoznaju Isusovu nježnost i ljubav, kako bi svi mogli biti zahvaćeni njegovom prisutnošću koja oslobađa od zla i preobražava život. Ako postoji neka želja koju trebamo gajiti, onda je

to »da budemo svećenici koji su kadri u pustinji svijeta podići znamen spasenja, to jest Kristov križ, kao izvor spasenja i obnove za čitavo društvo i za sam svijet« (Papa Franjo, *Homilija na euharistijskom slavlju s misionarima milosrđa*, 10. travnja 2018.). Očaravajući susret s Gospodinom mora zadobiti svoj opipljiv izraz u odgovornom zauzimanju u životu u službi Božjeg naroda koji, prolazeći često tamnom dolinom tegoba, patnje i grijeha treba mudre pastire i pastire koji zrače poput Mojsija. Naime, »po završetku čudesnog iskustva Preobraženja, učenici su sišli s gore (r. 9) očiju i srca preobraženih susretom s Gospodinom. To je put kojim i mi možemo ići. Sve življe ponovno otkrivanje Isusa nije cilj samom sebi, nego nas navodi da 'siđemo s gore'... Preobraženi Kristovom prisutnošću i žarom njegove riječi, bit ćemo konkretni znak Božje životvorne ljubavi prema svoj našoj braći, osobito prema onima koji trpe, koji su sami i napušteni, prema bolesnima i mnoštvu muškaraca i žena koji su, u različitim dijelovima svijeta, poniženi

nepravdom, zlostavljanjem i nasiljem« (Papa Franjo, *Angelus*, 6. kolovoza 2017.).

Dragi svećenici, neka ljepota ovoga dana, posvećenog Srcu Isusovu, učini da u nama poraste želja za svetošću. Crkva i svijet trebaju svete svećenike! Papa Franjo u novoj apostolskoj pobudnici o svetosti, *Gaudete et exsultate*, podsjetio je na svećenike koji s oduševljenjem naviještaju evanđelje, rekavši da »Crkva ne treba toliko birokrate i službenike, već oduševljene misionare, koje izjeda gorljivost za prenošenjem istinskog života. Sveci iznenađuju, jer nas njihov život poziva da izademo iz spokojne i umrvljujuće osrednjosti« (Papa Franjo, *Gaudete et exsultate*, br. 138). Morat ćemo prijeći, prije svega u svome srcu, ovaj put preobrazbe: uzaći na goru, pustiti Gospodinu da nas preobrazi, da bismo zatim postali svjetlo za svijet i za osobe koje su nam povjerene. Neka vas Presveta Marija, Žena svjetla i Majka svećenikâ, trajno prati i čuva!

Beniamino kard. Stella, prefekt

Hrvatska biskupska konferencija

IZJAVA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE VIJEĆA EUROPE O SPRJEČAVANJU I BORBI PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA I NASILJA U OBITELJI

Kao dionici života hrvatskoga društva, sa svojom posebnom crkvenom odgovornošću, ali i s odgovornošću hrvatskih građana u nastojanju oko dobra svoje domovine, obraćamo se javnosti, a naročito odgovornima za donošenje političkih odluka koje za sobom neizbjegno povlače ozbiljne posljedice za život naroda i za budućnost hrvatske države.

U službi predstojnika zajednica vjernika suočeni smo s pitanjima, potrebama i brigama ljudi koji nam se obraćaju u zabrinutosti za vrijednote na kojima počiva identitet velike većine hrvatskih građana. Sa svom ozbiljnošću uzimamo u obzir očitovanje i osjećaj vjernika (*sensus fidelium*), ali i drugih ljudi kojima je

stalo do očuvanja temeljnih odrednica judeo-kršćanske antropologije, utemeljene na ljudskoj naravi.

Ponavljajući već više puta istaknutu, kako u zajedničkim tako i u pojedinačnim istupima, svoju predanost u zaštiti svih ljudi od nasilja, upozoravamo da Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, osim onoga što se pozitivno ističe u njenom naslovu, svojim sadržajem otvara puno nedoumica i nejasnoća.

Protivimo se ratifikaciji Konvencije i smatramo da Republika Hrvatska svojim zakonskim okvirom i provedbom može sama – i u-

činkovitije od mjera i načina predviđenih Konvencijom – urediti pitanja suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

Dužni smo izravno i jasno napomenuti ponajprije svim članovima Katoličke Crkve, bez obzira kojoj političkoj stranci ili opciji pripadali, koji trebaju dati svoj glas ZA ili PROTIV ratifikacije Konvencije da u njoj postoe ideo-loški elementi sukladni 'rodnoj teoriji' odražavajući rodnu ideologiju na temelju koje se gradi takozvana 'gender kultura', strana kršćanskim i općeljudskim vrednotama te protivna nauku Crkve.

Dati svoj glas ZA ratifikaciju Konvencije značilo bi, između ostalog, otvoriti vrata nečemu što je u suprotnosti s ljudskom stvorenosću, s naravnim zakonom i s temeljnim vrijednostima kršćanske vjere i kulture, a što smatramo pogubnim za obitelji, za demografsku obnovu naroda i za odgoj novih naraštaja. Stoga, pozivamo da se narodni zastupnici u Hrvatskom saboru izjasne protiv ratifikacije Konvencije.

Isto tako, suočeni s naznakama pritisaka na savjesti pojedinaca, pozivamo na osigura-

vanje slobode savjesti, izricanja vlastitih uvjerenja i stavova, jer bi nijekanje slobode bilo pokazatelj skliznuća u totalitarni mentalitet.

Budući da nam je stalo do zajedništva, do mira i promicanja dostojanstva svakoga čovjeka, zabrinuti smo zbog razdora, unošenja nemira i sukoba u hrvatsko društvo. Kao vjernici se trebamo čuvati svakoga pokušaja političke manipulacije Crkvom, ne odobravajući nikakvo očitovanje prijetnja i uvrjeda usmjerjenih prema onima koji zastupaju svoja stajališta.

Molimo za dar snage, poniznosti i mudrosti koja osjeća i poštuje bilo naroda, ne gledajući tko iz sadašnjih prijepora može izaći kao 'pobjednik' ili 'poraženi', kako bi se snaga dobra usmjerila prema boljtku hrvatske domovine spominjući se nesebičnosti i žrtava podnesenih za slobodu i neovisnost.

Pouzdajući se u Božju blizinu, zagovor Blažene Djevice Marije i svetoga Josipa, te pomoći svetih i blaženih, a naročito blaženoga Alojzija Stepinca, za sve molimo mir i blagoslov.

Zagreb, 10. travnja 2018.

Biskupi HBK

Stalno vijeće HBK

PRIOPĆENJE

Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije na svojoj sjednici u Zagrebu, 3. svibnja 2018. godine, obaviješteno je da su župni uredi naših nad/biskupija minulih dana primali dopise od građanskih inicijativa: *Istina o Istanbulsкој* i *Narod odlučuje* glede prikupljanja potpisa za referendum sa zamolbom da o njima izvijeste vjernike u crkvama i omoguće prikupljanje potpisa u crkvenim prostorima. Autori navedenih dopisa ističu da su o tome obavijestili hrvatske biskupe, što može stvoriti određene nejasnoće. Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije smatra da takve aktivnosti nisu primjerene sakralnom prostoru, te

da se o njima u crkvi ne daju obavijesti kako se ne bi opterećivalo nedjeljno bogoslužje.

Valja trajno imati pred očima ono što nalaže Drugi vatikanski sabor: »Politička zajednica i Crkva, svaka na svome osebujnom području, jedna o drugoj neovisne su i autonomne. Obje su, iako s različitog naslova, u službi osobnog i društvenog poziva istih ljudi« (GS 76). Budući da svoje poslanje Crkva ostvaruje u demokratskom društvu, ona potiče svoje vjernike da pridonose humanijoj izgradnji društva, posebno kad je u pitanju promicanje čovjeka i dostojanstvo braka i obitelji (usp. GS 47-48).

Crkvi je, naime, stalo da se promiče i poboljšava proces političkoga odlučivanja tako da se, s jedne strane, omogućuje sloboda izjašnjavanja, i to što neposrednija, pravednija i odgovorna zastupljenost svih hrvatskih državljana u političkome životu, te da se, s druge strane, onemogući izigravanje i odstupanje od stavova i vrjednota za koje su zastupnici dobili povjerenje svojih birača.

U tom vidu očekuje se da Kristovi vjernici laici zastupaju i promiču kršćanske vrijednote u pluralističkom društvu, kao i sve ono što služi većem razvoju demokracije i općem dobru društva. Istimemo kako je svaki vjernik slobodan poduprijeti nastojanje da se izravnim

sudjelovanjem građana unaprjeđuju vrijednosti koje u sebi sadrži demokratski sustav i što jasnije čuje glas naroda, dakako uz poštivanje zakonskih okvira i pravnog poretku Republike Hrvatske.

O 120. obljetnici rođenja blaženoga Alojzija Stepinca, koji je trajno vidljivi kompas na putu istine, slobode i ljubavi zazivamo njegov zagovor uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

Zagreb, 8. svibnja 2018.

Stalno vijeće HBK

Komisija »Iustitia et pax« HBK

IZJAVA O ARBITRAŽNOM SPORU S REPUBLIKOM SLOVENIJOM I O ODRZAVANJU USMENE RASPRAVE 2. SVIBNJA 2018. O SLOVENSKOM ZAHTJEVU ZA MIŠLJENJEM EUROPSKE KOMISIJE

Arbitražni spor oko određivanja granice već više godina opterećuje odnose između Republike Hrvatske i Republike Slovenije, a osobito u posljednje vrijeme nakon što je Republika Hrvatska napustila kompromitirani postupak arbitraže te jednostranog nastojanja da se provede odluka Arbitražnog suda. U tom duhu smatramo da će i najnoviji zahtjev Republike Slovenije da se Europska komisija izjasni o tome da li Hrvatska odbijanjem primjene arbitražne odluke krši europsko i međunarodno pravo te potom moguća tužba pred sudom Europske unije, ukoliko ne dođe do implementacije presude arbitražnog suda, samo produbiti ovaj spor i udaljiti nas od mogućeg dogovora.

Polazeći, naime, od kršćanskih načela pravde i mira želimo podsjetiti da granice ne smiju dijeliti ljudi nego ih povezivati u duhu otvorenosti i njegovanja dobrosusjedskih odnosa. Stoga se nadamo da će Europska komisija prepoznati napore Vlade Republike Hrvat-

ske za dobrosusjedskim rješenjem ovog pitanja te podržati prijedloge koji pridonose uspostavi dijaloga. Mišljenja smo da kažnjavanje ribara, a jednako tako i sprječavanje kandidature Republike Hrvatske za članstvo u *Organizaciji za europsku gospodarsku suradnju i razvoj* ucjenjivanjem, ne pridonosi uspostavi istinskog dijaloga i rješavanju problema.

Vjerna svom poslanju, ova Komisija stoga poziva vjernike i javnost, hrvatsku i slovensku, da učine sve da se izbjegnu incidenti te da ne dođe do daljnog trivenja između Hrvatske i Slovenije, kojih nikad nije bilo u povijesti. Vjerujemo da je sadašnje stanje moguće prevladati dobrom voljom, razgovorima dviju vlada, obraćanjem kompetentnim međunarodnim sudskim institucijama, ali i susretima predstavnika naših mjesnih Crkava, osobito u cilju povratka na dobrosusjedske navade građana i mjesnih vlasti. Smatramo da Komisije »Iustitia et Pax« naših dviju biskupskih konferencija ne bi smjele svojim pojedinačnim izjavama i rea-

kcijama na njih dodatno produbljivati napetosti, nego da su pozvane pridonositi njihovu smirivanju, jačanju klime mirnog dijaloga te postupnog rješavanja svih spornih pitanja. Stoga, umjesto izlaženja u javnost svojom novom izjavom o određivanju granice između naših država, predlažemo i pozivamo Komisiju »Iustitia et Pax« Slovenske biskupske konferencije da se mi, članovi dviju Komisija, uskoro susretnemo zajedno te da – u duhu istine – i

sami pridonesemo *miru i pravednosti*, a osobito povratku povjerenja i uspostavi dobrosusjedskih odnosa.

U Đakovu, 29. travnja 2018.

*mons. dr. sc. Đuro Hranić
nadbiskup đakovačko-osječki
predsjednik Komisije »Iustitia et Pax« HBK*

Komisija »Iustitia et pax« HBK

IZAZOVI MIGRANTSKE KRIZE U EUROPSKOM PROSTORU

Komisija Hrvatske biskupske konferencije »Iustitia et pax« do sada je već nekoliko puta progovorila o migrantskoj krizi i posljedicama koje ona izaziva, ne samo u našoj domovini i širem okruženju, nego i u cijeloj Europskoj uniji. Na osobit način to smo učinili u rujnu 2015. godine, kada smo naglasili da su uglavnom izostala strateška promišljanja o stvarnim uzrocima i načinima rješavanja ove krize, kako na državnoj tako i na europskoj i međunarodnoj razini, premda je prihvat i briga za izbjeglice u prvom redu odgovornost država i vlada, odnosno mjerodavnih državnih tijela. Premda se od tada do danas pomalo smiruje ratna situacija u Siriji, kao i na cijelom području Bliskoga istoka, nastavlja se, iako u manjem broju, dolazak migranata na naše granice. Komisija stoga želi još jedanput svojim promišljanjima pridonijeti senzibiliziranju javnosti za ovaj problem te u duhu evanđelja, koje promiče pravdu i mir, uputiti na neka moguća rješenja kako bi se, prije svega, pomoglo ljudima u potrebi, a istodobno očuvala nacionalna sigurnost te izbjegli mogući incidenti na našim granicama.

1. Migracije i seobe. Ove godine navršilo se pet godina otkako je Republika Hrvatska pristupila Europskoj uniji – toj u povijesti jedinstvenoj udruzi država, naroda i građana,

zajednici mira i solidarnosti. Kao punopravna članica te međunarodne zajednice pozvana je dijeliti sve ono dobro, ali i poteškoće koje opterećuju tu zajednicu država. Naime, unatoč svim nastojanjima odgovornih, Europska unija još uvijek nije pronašla pravi odgovor na dolazak migranata koji bježe pred ratnim strahotama i progonstvima, ali i siromaštvom i bijedom u pojedinim azijskim i afričkim državama. Možemo stoga govoriti i o svojevrsnoj seobi naroda jer sadašnji val migracija, ponajviše izbjeglica s Bliskoga i Srednjega istoka, ali i progonjenih kršćana iz naftom bogatih područja supsaharskih afričkih zemalja te ekonomskih migranata iz raznih dijelova svijeta, zaplijnuo je Europu.

Taj priljev ljudi različitih nacionalnosti i svjetonazora donio je sa sobom i određene kulturološke izazove. U tom smislu zaokupljeni, prije svega, zaštitom vlastite sigurnosti ili traženjem ekonomskih interesa, često ne vidimo u tim nesretnicima ljudska bića poput nas, nego tek strance druge vjere i kulture. Zaboravljamo, međutim, da među njima ima i mnoštvo bliskoistočnih i drugih kršćana, danas najprogionjenijih vjerskih zajednica u svijetu, od kojih neki još uvijek govore jezikom kojim je zborio i naš Gospodin, Isus Krist. Zaboravljamo isto tako da je danas u svijetu, po procjenama UN-a, 68,5 milijuna ljudi otjeranih

sa svojih ognjišta i iz domova. Od toga je broja 40 milijuna još unutar svojih država, u izbjeglištvu ih je već 25,4 milijuna, a 3,1 milijun drugih prognanika traži utočište i azil u slobodnim zemljama svijeta.

2. Četiri slobode EU-a i »zatvorenost životu«. Građani Republike Hrvatske i Europske unije znaju da se Unija diči »slobodom kretanja« kapitala, robe, usluga i ljudi, ali i to da se te slobode odnose samo na Uniju kao cjelinu, a useljenička politika ne spada u vlastite ovlasti Unije. Osim toga, valja ovdje podsjetiti da su od tih četiriju sloboda samo dvije potpune – sloboda kretanja kapitala i robe, a dvije potonje još uvijek kaskaju na pojedinim područjima. Međutim, zbog podjele ovlasti u Europskoj uniji, koja je još uvijek pretežito ekonomска integracija, moglo se dogoditi i zbilo se da su zemlje poput Njemačke smjele samostalno, prije tri godine, pozivati potencijalne useljenike bez ikakva ograničenja i tako stvoriti kaos na »tranzitnom« europskom jugoistoku.

To se dogodilo jer su Europljani općenito, a mi Hrvati osobito, sve manje »otvoreni životu« te se polako, *volens-nolens*, odriču vlastite budućnosti. Europa sve brže stari pa demografske procjene predviđaju da će joj u skoro nedostajati ljudi da osiguraju gospodarski rast i posebice održivost zdravstvenoga i mirovinskoga sustava. To nije samo njemački problem, nego i hrvatski, a i baltički i talijanski i španjolski... i pred tim teškoćama Europska unija danas traži način da utvrdi zajedničke kriterije useljeničke politike, ali i zaštite svojih vanjskih granica. Pred tim potrebama Unija je danas duboko podijeljena. S jedne strane čuju se glasovi ljudske i kršćanske brižnosti i poziva na ljudska prava, s druge oni nacionalnih potreba i interesa, pa i egoizama, a s treće strahova od ugrožavanja identiteta i vrijednosti ljudi i prostora, pa sve do »najezde terorista«. Sred sadašnje medijske buke, populističke uzbrane i političke demagogije, ova izjava teži tek kršćanskemu i građanskому bistrenju pojmova o pravu i interesima, kao i o identitetu i europskim vrijednostima.

3. Integracija ili asimilacija? Političari su nas navikli da na sve teškoće gledamo kroz »nacionalne interese«, a ne kroz kriterije prava i pravičnosti. Ljudska su prava međutim etički i civilizacijski doseg kojemu su kršćanstvo i prosvjetiteljstvo udarili temelje, a naše su crkve od davnih vremena bile skloništa proganjениh i obespravljenih. Bila su »potrebna« dva velika svjetska rata i njihove strahote da kršćani, zajedno s drugim borcima protiv triju totalitarizama dvadesetoga stoljeća, budu među začinjavcima prava na azil i dužnosti zaštite prognanika, najprije načelno, kroz *Univerzalnu deklaraciju o pravima čovjeka UN-a* (1948.), a zatim konkretno kroz »ženevsku« *Međunarodnu konvenciju o statusu izbjeglica* (1951.) i zatim »Dublinsku uredbu« Europske unije (2013.), kao i pojedine smjernice EU-a. *Međunarodna konvencija*, koju je ratificirala i Republika Hrvatska, pruža stoga zaštitu osobama proganjenima zbog rasne, vjerske, nacionalne i socijalne pripadnosti, kao i političkoga mišljenja.

Što se pak tiče onih koje su ratovi otjerali s njihovih ognjišta, međunarodna zajednica mora poraditi na tome da im se omogući povratak. Ostaje ipak otvoreno pitanje kako trebitati one ljudi kojima su prirodne kataklizme, a sutra će to biti i nepovratne klimatske promjene, onemogućile život na njihovoј djedovini? Drugim riječima, kad se radi o izbjeglicama od rata i prirodnih nepogoda, osobito onih koji traže rada i kruha, ili boljega života izvan svoje domovine zbog siromaštva i bijede, o njima bi se Europljani trebali dogovarati i primati ih u skladu s mogućnostima i potrebama pojedinih država članica. Ali i tu treba poštivati neka civilizacijska i etička načela, kao npr. nerazdvajanje obitelji, nediskriminaciju na građanskom planu te poticanje duha altruizma i solidarnosti.

S druge strane, međutim, od svih navedenih triju kategorija valja zahtijevati i očekivati poštivanje običaja i vrijednosti zemalja domaćina, a u isti mah olakšati i njihovo integriranje

u društvo organiziranjem tečajeva učenja jezika te upoznavanje s vršenjem građanskih dužnosti. Drugim riječima, nije ni dobro, a ni pravedno zahtijevati njihovu »asimilaciju«, tj. napuštanje, u privatnoj sferi, običaja, vjere, jezika... ali jest opravdano očekivati i dobiti od njih poštivanje zakona i građanskoga reda u javnoj sferi. U tom smislu, nisu prihvatljivi ilegalni prijelazi granica, osobito bez ikakvih dokumenata, jer ugrožavaju nacionalni suverenitet, javni poredak i mir te sigurnost građana, ali ni rješenje koje bi vodilo stvaranju »rezervata« i getoizraciji migranata na rubovima (vanjskim ili unutarnjim) Europske unije.

4. »Stranac bijah i /ne/primiste me«

(Mt 25,34-43). Pred ovaj nas izbor u posljednje vrijeme sve češće stavlja papa Franjo ističući taj kristovski imperativ u ova nemirna i tjeskobna vremena. Na osobit način papa Franjo nas upozorava da ne smijemo ostati ravnodušni pred bijedom i nesrećom osoba u potrebi. Što nam je dakle činiti – kao ljudi, kršćani i građani – i što je od svih alternativa stvarno izvedivo? O tome, u jedinstvenom prostoru Europske unije i podijeljenom svijetu, moramo razgovarati, i to što hitnije, jer od sadašnje migrantske krize do mogućih seoba naroda zbog klimatskih promjena ne će proći ni tek jedan naraštaj. Jesmo li svjesni da će bez naše djelatne pomoći i zauzimanja ostati samo dva tragična »rješenja« za ova muknuta obzora: ratovi i/ili pandemije?

Zato nam valja već sad poći korak dalje od navedenoga, jednostavnoga razlikovanja prognanika od izbjeglica te ekonomskih migranata, pa kao ljudi i kršćani, kao hrvatski i

europski građani, raspravljati i predlagati u okviru Europske unije kako pomoći da drugi ljudi u svijetu mognu ostati ili se vratiti u svoje domovine. Uz gospodarski, potrebno je u svijetu raditi na integralnom, cjelovitom razvoju kako bi se spriječili uzroci nasilnih migracija. Upravo na takav cjeloviti razvoj poziva papa Franjo koji je u tom smislu osnovao »Dikasterij za promicanje cjelovitoga ljudskoga razvoja« (17.8.2016.) unutar kojega djeluje i vatikanska »Iustitia et pax«. U tom je kontekstu velika uloga Europske unije koja se ne smije zaustaviti na isključivom povremenom darivanju zemalja u razvoju, nego stvarnoj gospodarskoj pomoći koja će uključivati cjelovit razvoj pojedinih naroda, a sve to može biti samo na obostranu korist.

U ovom našem razmišljanju i izjavi ograničili smo se na europsku dimenziju ovog problema jer vidimo da nas on dijeli, budući da s jedne strane prijeti miru i suživotu u useljeničkim zemljama, a s druge rađa sukobe i trivenja između europskih država članica. Suzdržali smo se od govora o hrvatskom iskustvu progonstava i izbjeglištva, migracija i neuspjelih povratak, jer se o toj temi kanimo susresti i oglasiti zajedno sa sestrinskom Komisijom »Iustitia et pax« Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

U Zagrebu, 17. srpnja 2018.

*+ Đuro Hranić
nadbiskup đakovačko-osječki
predsjednik Komisije HBK »Iustitia et pax«*

Predsjednik Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju
PORUKA NA POČETKU ŠKOLSKE I KATEHETSKE GODINE 2018./2019.

Gdje je Bog velik, velik je i čovjek

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, katehete i vjeroučitelji, draga djeco i mladi, dragi roditelji!

Dva puta Crkve do čovjeka. Početak pastoralno-katehetske i školske godine koja je pred nama obilježit će na poseban način dva događaja: jedan je objavljivanje dokumenta Hrvatske biskupske konferencije pod naslovom *Da vaša radost bude potpuna (Iv 15,11). Kateheza i rast u vjeri u današnjim okolnostima*, dok je drugi vezan uz eksperimentalnu provedbu tzv. kurikularne reforme u nekim našim osnovnim i srednjim školama. Kako jednom, tako i drugom događaju prethodile su mnoge rasprave i savjetovanja, analiza prethodne katehetske i obrazovne stvarnosti te dugotrajan rad. I za našu je Crkvu kurikularna reforma od posebnoga značenja, jer je ona po vjeronauku u školi također postala sudionicom promjena. Istodobno je, tražeći nove puteve naviještanja Božje riječi, što je njezina sveta obveza, između korica novoga dokumenta ispisala smjernice svoga dalnjega pastoralnog i katehetskog rada.

Mogu li čovjek i Bog danas zajedno?

Suvremene tendencije obrazovne strategije u Republici Hrvatskoj u središte svoga poslanja stavljaju najprije učenika. I dobro je da je tako. Predmeti unutar školskoga sustava, kao isječci stvarnosti u kojoj učenik živi, nastoje učenika ospozobiti (uciniti kompetentnim) za rješavanje različitih problema, kako bi u životu postao uspješnim. Tomu će, smatra se, najprije pridonijeti primjenjeno i uporabljivo znanje, koje će, uz digitalnu opismenjenost učenika, biti temeljem životnoga uspjeha. Naravno, funkcionalni pristup obrazovanju i vjera u mjerljivost takva obrazovnog procesa božanstvo je neoliberalnoga mita, koji, premda stav-

lja učenika u središte procesa, ne postavlja pitanje o cilju i smislu njegova života, o tome komu on pripada te o svrsi njegovih nastojanja i rada. Stoga će papa Franjo s pravom upozoriti da onda kad nedostaje temeljna odrednica života, čovjekova narav teži stvaranju boga prema vlastitoj mjeri, a božanstvo postaje samo izlika kako bi čovjek samoga sebe »postavio u središte stvarnosti« (usp. *Lumen fidei*, br. 13.). Svijet postaje »supermarket božanstava« (usp. *Kateheza pape Franje na općoj audijenciji*, 1. kolovoza 2018.), a čovjek stvaratelj *selfmade-religion* (samostvorene) religije. Tako, dok suvremena škola želi stvoriti »kompetentnoga« učenika, on zapravo kao da postaje nesposobnim »sve svoje povjerenje staviti u Boga« (usp. *Kateheza pape Franje na općoj audijenciji*, 8. kolovoza 2018.) te se svojim stvaralaštvom potvrđivati kao biće odnosa. U takvu okruženju vjeronauk u školi, koji nije i ne može biti 'produžena ruka' župne kateheze, čak često ni mjesto primarnoga duhovnog i vjerskog iskustva, nego tek mjesto življene prve, 'pionirske teologije', postaje jedinom oazom mogućega susreta učenika sa svetim, odnosno s Bogom.

Gdje je Bog velik, velik je i čovjek. U dugoj povijesti čovječanstva uvijek je bilo onih koji su sebe stavljali u središte predstavljajući se kao božanstva svoga vremena. »Iako čovjek, a ne Bog, ti srce svoje izjednači s Božjim« (Ez 28,2). I današnji se čovjek često ponaša na način da o Bogu razmišlja kao o nekom tko ga otuduje od njegova vlastita života i svijeta te sputava njegovo samoostvarenje i slobodu. Božju opomenu i prijetnju: »Čovjek si, a ne bog« (Ez 28,9), naša Crkva putem vjeronaučnih sadržaja i poruke najnovijega katehet-skog dokumenta predstavlja kao riječ prekrasnoga Božjega dara čovjeku: »Što je čovjek da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohađaš?«

(Ps 8,5-6). Vjeronauk u školi, zajedno sa župnom katehezom, želi govoriti o ljepoti čovjeka i njegova dostojanstva, »malo manjeg od anđela« (Ps 8,6). Crkva želi da učenici i vjernici zavole ono što jesu. Želja nam je da svatko od nas upre svoj pogled i srce u Onoga koji nam daje istinu, koji nam dopušta da kao ljudi intenzivno živimo, koji nam ne brani biti velikima. Jer gdje je Bog velik i čovjek smije biti velik. To je moguće »jer mu se pruža ona vjera u Boga Isusa Krista koja nudi mogućnost izbavljenja iz njegove nedostatnosti« (*Da vaša radost bude potpuna*, br. 74.).

Vjera je duša života. Naša Crkva, svjesna učestaloga loma između života i vjere, pasivno i nerijetko privatno življenih vjerskih nadahnuća, kao i sve većeg odmaka od obiteljskoga odgoja u vjeri, upućuje svima vama, dragi svećenici i dragi vjernici, vama draga djeco, mlađi i roditelji, poziv na ponovno otkrivanje istinskoga puta do Boga, do Boga Isusa Krista, na novo i živo otkrivanje poruke evanđelja. Susret s njom, osobni susret s Kristom, obnavlja nas, snaži naše odnose, pomaže nam da iz dana u dan živimo Kristovu logiku ljubavi, koja nas vodi u solidarnost i bratsko zajedništvo. Vjera ima moć preobražavati i mijenjati našu životnu stvarnost, darovati nam 'puninu života'. Crkva može puno toga učiniti vjeronaukom u školi, ali ne može sve. Kršćanstvo nije samo »nešto jači humanizam (...) te skladnije življenje u različitosti« (*Da vaša radost bude potpuna*, br. 22.), što se u školi često ističe kao njegova temeljna zadaća. Kršćanstvo je izbor, odluka, opredijeljenost. Ono je život! Upravo je zbog svega toga potrebno i nadalje aktivno osluškivati promjene unutar odgojno-obrazovnoga sustava u Republici Hrvatskoj. Istodobno nam je potrebna i otvorenost promjenama koje donosi dokument te se ne umara ponavljati: »Ovime se proslavlja Otac moj da donosite mnogo roda i da budete moji učenici. To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna« (*Da vaša radost bude potpuna*, br. 100.).

Truditi se oko vjeronauka – zajedno izgrađivati Crkvu. Crkva je svjesna da u ovom trenutku škola ne nudi i ne daje cjeloviti odgovor na pitanje tko je zapravo učenik, a time ni odgovor na pitanje tko je doista čovjek. Polažeći od temeljnih naglasaka suvremenoga obrazovanja, naslućuju se doduše djelomične definicije, ali ne i njihova tumačenja. Tako je učenik subjekt obrazovnoga procesa, o čijem se znanju i vještinama vodi računa, ali ne i o njegovim vrijednostima. Njegove će vještine biti ovisne i o njegovim mogućnostima, pri čemu mnogi od učenika neće, nažalost, moći 'držati korak' s potrebama društva i svijeta za čije se »ovladavanje« pripremaju. Nadalje, procesi individualizacije i globalizacije ne dopuštaju zadirati u vrijednosni sustav učenika, u njegovo tumačenje ili, pak, u njegovu preobrazbu. Bio bi to napad na vlastitosti pojedinca. Na taj se način mladoga čovjeka čak i-skorjenjuje iz 'zemlje' iz koje je izrastao. Taj prikriveni himan individualnosti, koji pojedinca stavlja na pijedestal svih normi, istodobno će, po potrebi, biti protivnikom pojedinca ukoliko se on ne uspije sam održati na životu. Od čovjeka koji je sam sebi postao središtem ostat će krhotine neostvarene budućnosti.

Crkva, međutim, želi izgraditi kuću 'na stjeni' (usp. Mt 7,24). Dokument Hrvatske biskupske konferencije je poput temelja te kuće, u kojoj mjesto mogu naći svi koji vjeruju u Boga ili ga traže. Ne samo djeca i mlađi, nego i svi vjernici, zajedno sa svima koji su odgovorni u pastoralu i katehezi. Svi mi pripadamo jednoj Crkvi i ne postoji cjeloviti identitet bez naše pripadnosti Božjem narodu (*Pismo pape Franje narodu Božjem*, 20. 8. 2018.). Pripadnost je drugo ime za 'logiku ljubavi' na koju nas Krist poziva. Graditi kuću na čvrstoj stjeni, nije poziv koji nam bilo tko upućuje, već poziv Isusa Krista. Slušati njegove riječi, znači graditi život na njemu kao kamenu zaglavnom (usp. Mt 21,42). Čovjek tada raste u vjeri, život zadobiva u punini i njegova radost biva potpuna.

Draga djeco i mladosti, dragi roditelji, vjeročitelji i braćo svećenici, evangelizacija kao zadaća Crkve najcjelovitija je promocija ljudske osobe. Prihvate poziv Crkve te se iznova, i u pastoralno-katehetskoj godini koju započinjemo, otvorite bogatstvu evanđeoske poruke, koja jedina može ispuniti naš život. Zagledajmo se u svima nama ne zaboravite da nitko

nije oslobođen od Kristova naloga: »Idite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju« (Mk 16,15).

Đakovo, 22. kolovoza 2018.

Đuro Hranić, predsjednik Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju

ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA

Broj: 464/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

DOLAZAK BOGOSLOVA U SJEMENIŠTE »IVAN PAVAO II.« U RIJECI

Prema dopisu vlč. dr. sc. Maria Tomljanovića, rektora Bogoslovnog sjemeništa »Ivan Pavao II.« u Rijeci, donosimo neke važne obavijesti za bogoslove.

Godišnje duhovne vježbe bit će pod vodstvom vlč. Zvonimira Badurine Dudića i odvijat će se od 27. rujna, od jutarnjih sati, do 29. rujna, zaključno s večerom, u Domu pastoralnih susreta u Lovranu.

Kandidati za đakonat doći će na duhovne vježbe već 22. rujna u jutarnjim satima u Dom pastoralnih susreta u Lovranu. Duhovne vježbe predvodit će im o. Vatroslav Halambek, DI, i bit će zaključene večerom 26. rujna.

Pitomci, koji po prvi put ulaze u Bogoslovno sjemenište, neka dođu u Sjemenište još tijekom jutra 24. rujna o. g., najkasnije do ručka.

Svi ostali bogoslovi trebaju doći u Bogoslovno sjemenište 26. rujna na molitvu Srednjeg časa u 12 sati.

Pitomci moraju sa sobom ponijeti stvari za osobnu higijenu, odjeću i donje rublje, posteljinu, deku i jastuk.

Napominje se da i ove formacijske godine nijedan bogoslov ne smije parkirati osobni automobil u dvorištu Bogoslovije ili Teologije zbog ograničenog parkirnog prostora.

U formacijskoj godini 2017./18. za duktora je izabran Franjo Marić iz Gospočko-senjske biskupije, bogoslov četvrte godine. Za predstavnika bogoslova na Teologiji u Rijeci izabran je Mario Karadakić iz Zadarske biskupije, bogoslov druge godine.

Početak pastoralne ili đakonske godine predviđen je za 5. studenog o. g., što znači da đakoni i kandidati za đakonat dolaze u bogosloviju dan prije do večere ili ujutro kada započinju predavanja tj. u 8.30 sati. Đakoni će prisustvovati jutarnjim i poslijepodnevnim predavanjima do 9. studenog.

✠ Ivica, biskup

Broj: 465/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

NAŠI SVEĆENIČKI KANDIDATI

Svećenički kandidati Krčke biskupije u akademskoj godini 2018./2019. jesu sljedeći:

Željko Matijević – kandidat

Zoran Maričević – I. godina

Andrija Živković – IV. godina

Saša Malović – VI. godina

Kristijan Perović – VI. godina

Svi oni prolaze svoju svećeničku formaciju u Bogoslovnom sjemeništu »Ivan Pavao II.« u Rijeci, a filozofsko – teološki studij na Teologiji u Rijeci.

✠ Ivica, biskup

Broj: 466/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

TEČAJEVI PRIPRAVE ZA BRAK

Jesenski Tečaj priprave za brak za područje o. Krka organizira se **u Krku** u dva termina: od 24. do 28. rujna i od 15. do 19. listopada. Tečaj će se odvijati u velikoj dvorani Biskupije, kroz 5 večeri, od 18.30 do 20.30 sati. Zainteresirani za tečaj moraju se prijaviti Uredu za obitelj. Prijavnicu mogu preuzeti sa mrežne stranice biskupijakrk.hr te je ispunjenu trebaju poslati na e-mail adresu Ureda: ured.obitelj@ri.t-com.hr

Za sudionike s otoka Raba tečaj će se održati **u Rabu** od 30. rujna do 4. listopada. Za područje Novalje i Luna, tečaj će se održati **u Novalji** od 1. do 5. listopada.

Za područje otoka Lošinja tečaj će se održati **u Malom Lošinju** kroz 6 večeri i to od 24.

do 29. rujna, u Župnom uredu, s početkom u 20 sati.

U Cresu se Tečaj neće održati u jesenskim mjesecima već u ožujku 2019. što ćemo još naknadno objaviti s ostalim terminima.

Neka župnici o Tečaju obavijeste sve zaručnike i mlađe bračne parove te ih potaknu na sudjelovanje. Na Tečaju mogu sudjelovati ne samo oni zaručnici koji se namjeravaju vjenčati tijekom sljedećih mjeseci nego i oni koji to planiraju učiniti kasnije; dapače i oni mlađi bračni parovi koji to nisu mogli učiniti prije ženidbe. Dobro je neprestano podsjećati mlade na potrebu dobre i pravovremene priprave na sakrament ženidbe.

✠ Ivica, biskup

Broj: 467/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

KATEKUMENAT

Odrasli kandidati za primanje sakramenata kršćanske inicijacije pripremaju se zajednički na pojedinim područjima naše biskupije: u Krku za cijeli otok Krk, u Malom Lošinju za Lošinjski dekanat, u Cresu za Creski dekanat te u Rabu za otok Rab. Zainteresirani se javljaju svojim župnicima koji, u razgovoru s njima, trebaju ustanoviti imaju li te osobe potrebne preduvjete za primanje sakramenata te ih zatim prijavljuju u dekanatsko središte.

Priprava kandidata treba započeti u listopadu, održavati se barem jedanput tjedno i neprekidno trajati do Vazmenog bdijenja ili Duhova.

Priprava odraslih na sakramente kršćanske inicijacije za područje **otoka Krka** započinje u Krku, u ponedjeljak 1. listopada u dvo-

rani župnog stana u 20.00 sati. Poziva se župnike da kandidate pismeno prijave dekanatskom uredu Krk.

Za zainteresirane s **područja Lošinja** katekumenat će započeti 1. listopada i odvijat će se u dvorani Župnog ureda s početkom u 19.30 sati.

Za kandidate s **otoka Cresa** katekumenat će se od mjeseca listopada, ukoliko bude zainteresiranih, održavati u Cresu.

Za područje **otoka Raba** katekumenat će započeti 3. listopada i odvijat će se u prostoru župnog ureda s početkom u 19.30 sati.

Sve odredbe i upute o odvijanju katekumenata mogu se pronaći u *Službenom vjesniku Biskupije Krk*, 4/2011., str. 156.

✠ Ivica, biskup

Broj: 468/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

PASTIRSKI POHOD ŽUPE RASOPASNO I PODJELE SV. KRIZME

Pastirski pohod Župe **Rasopasno** bit će od 5. do 7. listopada o. g. s podjelom sv. krizme u nedjelju 7. listopada u 9 sati.

Podjela sv. krizme u ostalim župama bit će prema sljedećem rasporedu:

Njivice: nedjelja 7. listopada u 11 sati.

Dubašnica: nedjelja 21. listopada u 10 sati.

Omišalj: nedjelja 4. studenog u 11 sati.

✠ Ivica, biskup

Broj: 469/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

BISKUPIJSKO HODOČAŠĆE NA TRSAT

– 14. LISTOPADA 2018. –

Već 26. godinu Krčka biskupija zajednički i organizirano hodočasti Majci Božjoj Trsatskoj svjedočeći svoju vjeru i ljubav prema Nebeskoj Majci i utječući se njezinom zagovoru. Ovogodišnje hodočašće bit će u nedjelju 14. listopada.

Misnom slavlju koje će započeti u 11 sati prethodit će prigodni preprogram koji će započeti u 10.15 sati, a kojeg priprema vlč. Anton Valković, povjerenik za pastoral obitelji.

Pjevanje na svetoj misi animirat će župni zbor iz Njivica s pridodanim pjevačima iz Sužana i Rasopasna. Ostale službe bit će podijeljene vjernicima laicima, predstavnicima

otokâ naše biskupije.

Ceremonijaru vlč. Saši Ilijicu asistirat će naši bogoslovi, prema tada podijeljenim zaduženjima.

Svećenici pojedinih otoka, na čelu s dekanima, organizirat će prijevoz vjernika. Animirajte ih da sudjeluju na misnom slavlju kao i prigodnom preprogramu.

Pozivam svećenike da se u što većem broju, uz trsatsku braću franjevce, daju na raspolaganje za isповijed naših hodočasnika.

✠ Ivica, biskup

Broj: 470/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

ĐAKONSKO REĐENJE

– KRK, 20. LISTOPADA 2018. –

U subotu 20. listopada u krčkoj katedrali, tijekom misnog slavlja koje će započeti u 10.30 sati, podijelit će sveti red đakonata našim bogoslovima Saši Maloviću i Kristijanu Peroviću.

Svećenici koji kane doći i koncelebrirati neka donesu sa sobom albu i štolu bijele boje. Poslije euharistijskog slavlja za sve svećenike, redovnike i ostale uzvanike bit će organiziran domjenak u Biskupiji.

✠ Ivica, biskup

Broj: 471/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

PLENARNI SVEĆENIČKI SASTANAK

– KRK, 7. STUDENOGA 2018. –

Ovogodišnji jesenski plenarni svećenički sastanak održat će se u osmini Dušnoga dana, u srijedu 7. studenoga, u Biskupskom dvoru u Krku.

Pozivam sve svećenike, redovnike s bora- vištem na području biskupije te naše bogoslove, s dozvolom mjerodavnih poglavara, na sudjelovanje.

DNEVNI RED:

09.30 sati: u glavnoj lađi katedrale, pokorničko bogoslužje sa svetom ispovijedi. Za vri- jeme ispovijedi bit će izloženo Presveto sa zajedničkim zaključkom klanjanja;

10.30 sati: odmor uz osvježenje;

10.45 sati: u dvorani Biskupije održat će predavanje vjeroučitelj gosp. Marin Miletić, predsjednik Zdruga katoličkih skauta Hrvatske te ujedno osnivač i idejni začetnik Zdruga skauta;

11.45 sati: zajednička rasprava;

12.15 sati: izvještaji povjerenikâ i obavijesti. Mole se povjerenici koji žele uzeti riječ da svoje intervente najave biskupu kako bi se moglo unaprijed napraviti raspored.

13.00 sati: ručak i završetak sastanka.

✠ Ivica, biskup

Broj: 472/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

PERMANENTNA FORMACIJA MLADIH SVEĆENIKA

– KRK, 27. I 28. STUDENOGA 2018. –

Metropolitanski institut u Rijeci javio nam je da će se permanentna formacija mlađih svećenika do 10 godina službe, na temu duhovnih zvanja, održati 27. i 28. studenog 2018. u Domu pastoralnih susreta u Lovranu.

Pozivam svećenike na koje se to odnosi da neizostavno sudjeluju na cjelokupnom programu.

✠ Ivica, biskup

Broj: 473/2018.

Krk, 17. rujna 2018.

BISKUPIJSKI PASTORALNI KALENDAR ZA 2018./2019. GODINU

U prilogu ovom *Službenom vjesniku Biskupije Krk* župama i redovničkim zajednicama šaljemo biskupijski pastoralni kalendar s ubilježenim datumima do sada dogovorenih događanja na znanje i kao pripomoć za

daljnje planiranje. Kalendar će biti objavljen i na našoj mrežnoj stranici.

✠ Ivica, biskup

**KATEHETSKA JESENSKA ŠKOLA ZA ODGOJITELJE U VJERI
OSOBA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU**

– ZAGREB, 19. I 20. LISTOPADA 2018. –

U organizaciji Nacionalnog katehetskog ureda HBK i Agencije za odgoj i obrazovanje Katehetska škola za odgojitelje u vjeri osoba s teškoćama u razvoju održat će se 19. i 20. listopada 2018.

Mjesto održavanja: Zagreb, Župa svetog Petra, Dom bl. Alojzija Stepinca, Petričićev trg 4. Prijave se vrše na www.ettaedu.eu.

mr. Anton Peranić, predstojnik

**KATEHETSKA JESENSKA ŠKOLA ZA ODGOJITELJE U VJERI
U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA**

– ZAGREB, 10. STUDENOG 2018. –

U organizaciji Nacionalnog katehetskog ureda HBK i Agencije za odgoj i obrazovanje Katehetska jesenska škola za predškolski vjerski odgoj održat će se u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu, Kaptol 29, u Zagrebu 9. i

10. studenoga 2018. Prijave se vrše na www.ettaedu.eu.

mr. Anton Peranić, predstojnik

**SUSRET MONS. IVICE PETANJKA S RAVNATELJIMA ODGOJNO-OBRZOVNIH
INSTITUCIJA NA PODRUČJU KRČKE BISKUPIJE**

– KRK, 12. PROSINCA 2018. –

Susret biskupa mons. Ivice Petanjka s ravnateljicama i ravnateljima dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola te odgojnog doma

na području Krčke biskupije u kojima se provodi vjeronauk i odgoj u vjeri održat će se 12. prosinca 2018. u Biskupskom domu u Krku.

mr. Anton Peranić, predstojnik

➤ POVJERENSTVO ZA MLADE

Broj: 10/2018.

Banjol, 10. rujna 2018.

PLANIRANA DOGAĐANJA ZA MLADE U PASTORALNOJ GODINI 2018./2019.

I ove godine povjerenstvo za pastoral mladih osmislio je program primjeren mladima naše Biskupije. Geslo ove pastoralne godine je »Molitva, ključ za nebo« te će ono povezivati i prožimati sve planirane susrete.

Prvi susret bit će 29. i 30. 09. 2018. u Svetištu Majke Božje Goričke na otoku Krku.

Nakon toga će se od 30. 11. do 02. 12. 2018., na samom početku došašća, u Betaniji održati adventska duhovna obnova koju će predvoditi vlč. Ivan Grbešić.

Od 28. 12. 2018. do 01. 01. 2019. mlađi će imati priliku dočekati Novu Godinu u Međugorju.

Dane 26. i 27. 01. 2019. u Cresu će se održati tradicionalni susret mladih povodom blagdana don Bosca.

U Korizmi, vremenu intenzivne pripreme za proslavu najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa, od 21. do 24. 03. 2019. mlađi će moći sudjelovati na duhovnoj obnovi za mlađe u »Taboru« (Samobor), koju će predvoditi fra Ivan Matić.

Godinu ćemo zaključiti 11. 05. 2019. »Putem Svjetla«, hodočasteći do svetišta M. B. Goričke na Krku.

Vjerujemo da će ovi susreti biti pravo obogaćenje za naše mlađe te da će se kroz njih svi oni koji to žele još više približiti Kristu, istinskoj radosti života.

Marin Hendrih, povjerencik

➤ POVJERENSTVO ZA MISIJE

EUHARISTIJSKO KLANJANJE S NAKANOM ZA MISIJE

– NJIVICE, 18. LISTOPADA 2018. –

Uoči Svjetskog dana misija, predzadnje nedjelje listopada, u četvrtak 18. listopada u svim biskupijama bit će organizirana Euharistijska klanjanja s nakanom za misije. Centralno klanjanje u našoj biskupiji bit će toga dana u župi Njivice u 17.30 sati. Vjerujem da su takva i slična događanja (kateheze, susreti, izložbe i

sl.) u tom tjednu već uobičajena stoga neka ovo bude još jedan poticaj. Ukoliko netko želi prirediti i misijski štand neka se obrati na povjerenstvo kako bi na vrijeme dostavili materijale.

vlč. Božidar Volarić, povjerencik za misije

➤ **POVJERENSTVO ZA PASTORAL DUHOVNIH ZVANJA**

BISKUPIJSKI SUSRET MINISTRANATA

— KRK, 20. LISTOPADA 2018. —

Povjerenstvo za pastoral duhovnih zvanja organizira biskupijski susret ministranata u subotu 20. listopada 2018. u Krku.

Ministranti će najprije prisustvovati đakonskom ređenju naših bogoslova Saše i Kristijana u Krčkoj katedrali u 10.30 sati.

Nakon misnog slavlja, za ministrante pripremamo poseban program i druženje o čemu ćemo vas kasnije detaljnije obavijestiti.

Molimo župnike da animiraju ministrante na sudjelovanje te mi do petka 12. listopada 2018. jave broj prijavljenih ministranata na e-mail: rankopapic@yahoo.com

Ranko Papić, povjerenik

➤ **POVJERENSTVO ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA**

PREDBOŽIĆNI SUSRET REDOVNIKA I REDOVNICA

— KRK, 14. PROSINCA 2018. —

Povjerenstvo za ustanove posvećenog života i Družbe apostolskog života najavljuje da će se uobičajeni predbožićni susret za redovnice i redovnike i ove godine održati u Krku

14. prosinca prigodom 98. obljetnice smrti sluge Božjega Antuna Mahnića.

O detaljima susreta bit će naknadno obaviješteni.

Zvonimir Badurina Dudić

➤ **APOSTOLAT ŽENA ZA DUHOVNO MAJČINSTVO**

HODOČAŠĆE ŽENA U ZAGREB NA GROB SL. BOŽJE MARICE STANKOVIĆ

— ZAGREB, 8. LISTOPADA 2018. —

Hodočašće žena Krčke biskupije u Zagreb na obljetnicu smrti sl. Božje Marice Stanković 8. listopada ove godine pada u ponedjeljak.

Prijave se primaju u župnom uredu Krk do 15. rujna ili do popunjavanja autobusa. Pri-

likom prijave potrebno je ostaviti broj telefona kako bi se zainteresiranim povratno moglo javiti detalje o hodočašću.

Mirjana Žužić

IZ POSTULATURE sl. Božjega Antuna Mahnića

DAN SLUGE BOŽJEGA BISKUPA ANTUNA MAHNIĆA

— KRK - KATEDRALA, 14. PROSINCA 2018. —

98. obljetnicu smrti sluge Božjega biskupa Antuna Mahnića obilježit ćemo euharistijskim slavljem u Krčkoj katedrali u petak 14. prosinca 2018. u 18 sati, a koje će predvoditi mons. Stanislav Zore, nadbiskup i metropolita ljubljanski.

Mole se župnici da animiraju svoje župljane da sudjeluju na ovom misnom slavlju.

vlč. Saša Iljić, postulator

IZ CARITASA BISKUPIJE KRK

AKCIJA BISKUPIJSKOG CARITASA »PLAMEN ZA DVOSTRUKO DOBRO«

Ove se godine po prvi puta u našoj biskupiji planira organizirati akcija pod nazivom »Plamen za dvostruko dobro«. Cilj akcije je potaknuti župljane da kupnjom lampiona za grobove svojih najmilijih učine i djelo milosrđa za žive. Sve župe pozvane su uključiti se u akciju, a Biskupijski Caritas će osigurati dovoljan broj lampiona. Sav prikupljeni iznos od

prodaje lampiona ostaje u župi/župnom Caritasu za pomoć potrebnim župljanima ili se može prosljediti u Biskupijski Caritas. Naziv akcije je simboličan: plamen ljubavi ovom svijećom gori i na grobovima naših najdražih i u domovima potrebitih, što predstavlja dvostruko dobro.

NEDJELJA CARITASA – 3. NEDJELJA DOŠAŠĆA

Treću nedjelju došašća slavi se Nedjelja Caritasa, uz koju se za sve one koji su sami ili usamljeni, bolesni, ostavljeni i zaboravljeni, zlostavljeni, mučeni, progonjeni, čiji se glas ne

čuje i čija lica se neće vidjeti u medijima, prikupljaju dragovoljni prilozi. U svim će se crkvama prikupljati novčani prilozi vjernika namjenjeni djelovanju župnih i nad/biskupijskih Caritasa te Hrvatskog Caritasa.

NACIONALNA AKCIJA HRVATSKOG CARITASA »ZA 1000 RADOSTI«

Akcionom »Za 1000 radosti« Hrvatski Caritas već 16 godina putem mreže biskupijskih i župnih caritasa i osnovnih i srednjih škola pomaze tisućama siromašnih obitelji diljem Hrvatske. Uz to ona teži afirmirati kršćanske i humane vrijednosti u društvu te svake godine istaknuti u prvi plan neku od bitnih poruka Božića. Želi u službi dobra okupiti i povezati sve sastavnice hrvatskoga društva, te se stoga obraća svim građanima, ustanovama, tijelima

javne vlasti, udrugama i poslovnim subjektima – a na poseban način djeci i mladima.

U akciju je moguće uključiti se uplatom na račun Hrvatskog Caritasa: Za 1000 radosti, IBAN HR4023400091510126452, poziv na br. 7-17, on-line uplatama, pozivom na donacijski telefon 060 9010 (cijena 6,25 kn po pozivu, PDV uključen).

KRONIKA BISKUPA IVICE PETANJKA

Svibanj

- 27. za misnog slavlja u Baški primio bogoslova Andriju Živkovića među kandidate za Sveti red;
- 31. predvodio svetu misu i propovijedao povodom blagdana Tijelova u krčkoj katedrali.

Lipanj

- 1 – 3. sudjelovao u trodnevnom preprogramu uoči svetkovine sv. Kvirina, zaštitnika Krčke biskupije;
- 4. sudjelovao u obilježavanju 25. god. konstituiranja Grada Krka i održao pozdravni govor;
- u katedrali suslavio svečano slavlje sv. Kvirina, zaštitnika biskupije;
- 7. nazočio svetoj misi *Te Deum* na Teologiji u Rijeci;
- 8. sudjelovao na danu svećeničkog posvećenja svećenika otoka Krka u Krku;
- 9. – 10. gostovao u HKM u Njemačkoj i podijelio sakrament sv. potvrde;
- 13. predslavio sv. misu i propovijedao u Sesvetskim selima;
- 15. u Rijeci koncelebrirao povodom svetkovine sv. Vida zaštitnika grada Rijeke i Riječke nadbiskupije i nazočio sjednici biskupa Riječke metropolije;
- 16. U Drenju predvodio misno slavlje s podjelom sv. krizme;
- 18. sudjelovao na zasjedanju biskupa HBK i redovničkih provincijala;
- 20. primio u posjet g. Yurya Tykhovlisa predstavnika vatikanskog Odsjeka za selioce i izbjeglice;
- 22. svećeničko hodočašće Putevima bl. Miroslava Bulešića;

- 23. nazočio nacionalnom susretu Skauta u Driveniku;
- 26. u Barilovićkom Cerovcu predvodio svetu misu i propovijedao:
- 29. u katedrali zaredio za svećenika vlč. Josipa Karabaića;
- 30. lipnja i 1. srpnja – sudjelovao na proslavi 1000. obljetnice spomena župe Beli.

Srpanj

- 7. na blagdan sv. Grgura, predvodio sv. misu, propovijedao i blagoslovio novi župni stan u Velom Lošinju;
- predvodio sv. misu i propovijedao u sklopu trodnevnice pred mladu misu vlč. J. Karabaića;
- 9. – 12. sudjelovao na ljetovanju bogoslova u Novalji i Lunu;
- 13. - 15. bio u pastirskom pohodu Susku i Velim Srakanama; u Susku podijelio sv. krizmu;
- 16. u Malim Srakanama slavio sv. misu i blagoslovio novo pristanište;
- 31. sudjelovao na simpoziju povodom 550. godišnjice franjevačkog samostana na Glavotoku.

Kolovoza

- 2. primio vrhovnu poglavaricu ss. Ančela m. Gabriellu Tettamanzi s pratnjom;
- koncelebrirao u Samostanu na Glavotoku prigodom blagdana Gospe od Andela;
- 3. U Zagrebu slavio sv. misu i propovijedao na 1. god. smrti prof. Bonaventure Dude;
- 5. slavio svetu misu povodom Dana pobjede i domovinske zahvalnosti u Svetištu M. B. Goričke;
- 13. primio u posjet g. Nevena Pelicarića, veleposlanika RH pri Svetoj Stolici;

14. predvodio procesiju i slavio misu bdijenja Velike Gospe u svetištu M. B. Goričke;
15. u katedrali slavio svečanu svetu misu svetkovine Velike Gospe;
16. primio u posjet kardinala Josipa Bozanića;
20. — 24. sudjelovao na duhovnim vježbama na Košljunu;
25. u Platu na o. Cresu predvodio sv. misu i blagoslovio obnovljenu kapelu sv. Augustina.

Rujan

1. slavio sv. misu i sudjelovao na Biskupijskom/Županijskom stručnom vijeću vječitelja u Krku;

4. primio gdјu Gordana Matejčić iz Konzervatorskog odjela u Rijeci i voditelja Službe za inspekcijske poslove zaštite kulturne baštine Hrvoja Koržineka,
8. predvodio svetu misu i propovijedao u Zrinu;
12. moderirao sastanak povjerenika i predstojnika uredâ;
13. primio u posjet o. Jozu Milanovića OSB iz samostana na Čokovcu;
15. i 16. sudjelovao na susretu Hrvatskih katoličkih obitelji u Solinu i Splitu;
18. sudjelovao na TPS-u u Rijeci.

➤ **SVEĆENICI**

IMENOVANJA I PREMJEŠTAJI U BISKUPIJI KRK

Odlukom krčkog biskupa mons. Ivice Petanjka došlo je do sljedećih imenovanja, premještaja i razrješenja u Krčkoj biskupiji:

VLČ. TOMISLAV CRNOVIĆ razriješen je službe župnika Ilovika i imenovan župnikom u Svetom Jakovu;

VLČ. MR. SAŠA ILIJIĆ razriješen je službe župnog upravitelja u Lunu;

VLČ. JOSIP KARABAĆ, mladomisnik, imenovan je župnim vikarom u Malom Lošinju;

VLČ. FRANKO MARKULIĆ razriješen je službe župnog vikara u Malom Lošinju i župnika u Ćunskom i imenovan župnikom u Lunu;

VLČ. FILIP ŠABALJA imenovan je župnikom Ilovika;

VLČ. SILVIO ŠPANJIĆ razriješen je službe župnika u Svetom Jakovu i imenovan župnikom u Ćunskom;

VLČ. DRAŽEN ZRILE svećenik požeške biskupije, razriješen je službe župnog vikara u Malom Lošinju te se vraća u svoju biskupiju.

SVEĆENICI NA DUHOVNIM VJEŽBAMA

Duhovne vježbe za svećenike Krčke biskupije i ove su godine bile organizirane u dva turnusa.

Prve su održane u Franjevačkom samostanu na Košljunu, od 20. do 24. kolovoza o.g., pod vodstvom prof. dr. sc. fra Ante Vučkovića. Sudjelovali su: biskup mons. Ivica Petanjak, Anton Budinić, Tomislav Crnović, Marin

Dašek, Tomislav Debelić, Anton Depikolozvane, Marin Hendrih, Saša Ilijic, Petar Kordić, Marijan Kosić, Ivan Milovčić, Božidar Mrakovčić, Mladen Mrakovčić, Luka Paljević, Ranko Papić, fra Ivica Strčić, Anton Tamarut, Franjo Vitezić i Antun Zec.

Drugi turnus duhovnih vježni odvijao se od 27. do 30. kolovoza u samostanu oo. karmelićana u Krku, pod vodstvom vlč. Marinka Miličevića. Sudjelovali su: biskup u miru mons. Valter Župan, Zvonimir Badurina Dudić, Krunoslav Boras, Anton Bozanić, Ivan Brnić st., Ivan Brnić ml., Franjo Brozić, Ivan Buić, Ivan

Debelić, Andrija Depikolozvane, Dinko Justinić, Ivan Katunar, Ivica Katunar, Josip Kosić, Vjekoslav Martinčić, Anton Peranić, Mate Polonijo, Zvonimir Seršić, Silvio Španjić, Antun Toljanić, Ivan Turčić, Anton Valković, Franjo Velčić, Božidar Volarić, Slavko Zec, Robert Zubović, Mate Žic i Denis Žuškin.

➤ OBAVIJESTI

VJERONAUK ZA ODRASLE U KRKU

S novom pastoralnom godinom, započinje u župi Krk i nova godina vjeronaučnih susreta za odrasle. Susrete predvodi mons. Valter Župan, biskup u miru u dvorani Biskupije srijedom u 19.30 sati.

Susreti se preporučaju svim odraslim vjernicima, ne samo iz župe Krk već i iz svih ostalih župa s područja otoka Krka, koji žele na jednostavan način naučiti ili obnoviti znanje o istinama kršćanske vjere. Mole se župnici da o ovome obavijeste svoje župljane.

➤ IZVJEŠTAJI

SVEČANO PROSLAVLJENA SVETKOVINA SV. KVIRINA

— KRK, 2. – 4. LIJNJA 2018. —

Svečanoj proslavi zaštitnika Krčke biskupije 4. lipnja 2018., prethodio je bogati trodnevni pretprogram koji se sastojao od svete mise koju je 1. lipnja predvodio krčki župnik vlč. Anton Valković, predstavljanja Zbornika *Krčki biskup Josip Srebrnić* 2. lipnja u dvorani Biskupije i misnog slavlja za pok. biskupa Srebrnića u krčkoj katedrali, predstavljanja izložbe *Paolo Veneziano* 3. lipnja u Katedralnoj riznici i misnog slavlja kojeg je istog dana predvodio đakon vlč. Josip Karabaić. Vrhunac proslave činilo je svečano koncelebrirano slavlje koje je u ponedjeljak 4. lipnja u krčkoj katedrali pretvodio mons. Tomislav Rogić, šibenski biskup, uz sudjelovanje biskupa Riječke metropolije.

Ovdje donosimo izvještaje sa nekih od zbivanja koja su obilježila ovu dijecezansku proslavu.

PREDSTAVLJANJE ZBORNIKA *KRČKI BISKUP JOSIP SREBRNIĆ*

U subotu 2. lipnja u 18 sati u dvorani biskupije održano je predstavljanje Zbornika radova sa znanstvenog skupa održanog u Rijeci povodom 50. godišnjice smrti krčkog biskupa Josipa Srebrnića. Događaj je moderirao đakon, vlč. Josip Karabaić koji je na početku pozdravio sve prisutne. Prije samog predstavljanja Zbornika, Ljubica Kosić i njezina kći Katarina otpjevale su pjesmu »Majko ljubežljiva« i to na hrvatskom i talijanskom jeziku.

Zbornik su predstavili njegovi autori. Dr. sc. Marko Medved, autor prvog dijela zbornika predstavio je devet radova raznih autora, među kojima i onaj biskupa krčkog mons. dr. Ivice Petanjka, a čija je tematika vezana uz ulogu biskupa Srebrnića i njegove intervente na događaje u Drugom svjetskom ratu. Drugi dio predstavio nam je njegov autor, dr. sc. Franjo Velčić, generalni vikar Krčke biskupije. U drugom su dijelu objavljeni spisi iz Srebrnićeva prezidijala a odnose se posebno na djelovanje u drugom dijelu rata gdje se detaljno donose podaci o djelovanju biskupa Srebrnića.

Nakon predstavljanja Zbornika, Josip Bepino Karabaić podijelio je s prisutnima svoja sjećanja i događaje iz svog djetinjstva kada je bio osobni ministrant biskupa Srebrnića. Gospodin Karabaić sin je Bepina Karabaića, jednog od mnogih koje je biskup Srebrnić spasio iz logora Dachau.

Na kraju se prisutnima obratio biskup Ivica i istaknuo kako ovaj Zbornik nije kraj govora i prisjećanja na biskupa Srebrnića već početak, jer će zasigurno potaknuti i druge koji su poznavali ili čuli od starijih o biskupu Srebrniću da podijele svoja saznanja. Predstavljanje Zbornika okrunjeno je misom koju je u 19 sati u katedrali predvodio biskup Ivica a na kojoj je propovijedao generalni vikar mons. Franjo Velčić.

PREDSTAVLJANJE IZLOŽBE PAOLO VENEZIANO

Dan uoči blagdana sv. Kvirina, zaštitnika Krčke biskupije i Grada Krka, 3. lipnja 2018. godine, u njemu posvećenoj crkvi, danas u funkciji Katedralne riznice, predstavljen je novi postav sakralne izložbe motiviran jednim od najistaknutijih predstavnika venecijanskog slikarstva na prijelazu iz prve u drugu polovicu 14. stoljeća – Paolom Venezianom.

Ovu zaista vrijednu izložbu, uz nastup Župnog katedralnog zbora, zajednički su predstavili Anton Valković, krčki župnik, zatim Zvonimir Seršić, predstojnik Ureda za crkvenu

umjetnost i kulturna dobra Krčke biskupije i Franjo Velčić, generalni vikar Krčke biskupije, dok je čast da postav proglaši otvorenim prijala mons. Ivici Petanjku, krčkom biskupu.

Izložbom su pored stalnih eksponata, poput Frankopanske pale (1477.) te Raspetog Krista s Marijom i Ivanom (1370.), predstavljene sljedeće umjetnine: poliptih sv. Lucije Paola Veneziana (1333. – 1345.) iz istoimene jurandvorske opatije, antependij s prizorom krunjenja Bogorodice i svecima Jakovom i Stjepanom nepoznatog venecijanskog majsatora (1358.) iz župne crkve u Dobrinju (nastao po kartonu Paola Veneziana), triptih sv. Ivana Jacobella del Fiore (15. stoljeće) iz župne crkve u Omišlju, triptih sv. Mihovila Paola Campsa (1514.) iz župne crkve u Baški, Bogorodica s djetetom Paola Campsa (16. stoljeće) iz vrbničke Zbirke Desetinec i Bogorodica s djetetom nepoznatog autora (15. stoljeće) iz Krčke katedrale.

Ovogodišnja izložba, uvodi Seršić, nosi naziv Paolo Veneziano jer u njezinom je središtu vrijedan poliptih sv. Lucije iz istoimene jurandvorske crkve, a uz njega i antependij s prizorom krunjenja Bogorodice i svecima iz župne crkve sv. Stjepana u Dobrinju. Svaka ozbiljna stvar ima svoje kanone i pravila, pa tako i svako ozbiljno umjetničko djelo, posebice ono religiozne tematike. U te okvire spadaju izvori, što znači da svako religiozno umjetničko djelo mora po nečemu biti naslikano, a koristimo li stručno terminologiju, riječ je o ikonografskom izvoru. Složit ćemo se svi, tumači nadalje Seršić, oko zaključka da je najznačajniji ikonografski izvor za takva djela upravo Sveti pismo. Primjerice, ako kažemo – Iznenade veliko pokaza se na nebu: Žena odjevena Suncem, Mjesec joj pod nogama... – znači ćemo da se radi o rečenici iz Knjige Otkrivenja (Otkrivenje 12,1). Ta žena rađa sina u kojem treba biti prepoznat Mesija, ujedno označavajući Sion tj. božji narod koji rađa Mesiju i vjernike. Apokaliptična žena također može predstavljati Mariju kao kraljicu Crkve, tako su naime mislili crkvenioci i cijela jedna

liturgijska i ikonografska predaja. Upravo taj prizor, žene odjevene Suncem, možemo vidjeti ovdje, i to u središtu Frankopanske pale iz 1477. godine. Uz pomoć ikonografskog izvora – Svetog pisma, nastavlja Seršić, znat ćemo razlikovati sv. Ivana Evangeličanu od sv. Ivana Krstitelja, pa ćemo sa sigurnošću reći da je na jednom prizoru triptiha sv. Ivana Jacobella del Fiore iz župne crkve u Omišlju prikazan upravo sv. Ivan Krstitelj koji ukazuje na Krista: *Evo Jaganjca Božjega, evo onoga koji oduzima grijehu svijeta* (Ivan 1, 29). Ako krenemo promatrati ostale motive na izloženim umjetninama možemo se zapitati koji su njihovi izvori, poput prizora sa sv. Ivanom Evanđelistom koji u Efezu oživljava mrtvaca ili prizora sa sv. Ivanom Evanđelistom pred rimskim carem Domicijanom. Tako dolazimo do jednog značajnog zaključka, koji se ogleda u činjenici kako su za ikonografiju osim Svetog pisma jednako važni apokrifni i hagiografski tekstovi koji su uglavnom napisani tijekom srednjeg vijeka kada je to bio izraz pobožnosti, o čemu svjedoče i poliptih sv. Lucije, triptih sv. Ivana i triptih sv. Mihovila. U takve (literarne) predloške spada Legenda aurea (Zlatna legenda) iz 13. stoljeća čiji je autor dominikanac Jakov Varaginski, ali i ostali za kršćansku ikonografiju važni rukopisi poput Speculum Beatae Mariae Virginis iz 13. stoljeća, Objave sv. Brigitte iz 14. stoljeća ili Meditationes uitae Christi iz 15. stoljeća. Riječ je djelima koja su nastala kao izraz vjere i pobožnosti u kojima se nalaze opisi Kristovog i Marijinog života, kao i opisi života svetaca, a čime su se, naposljetku, služili i umjetnici kako bi stvarali svoja umjetnička djela. Prema tome, mi u scenama s pale sv. Lucije, koje su izdvojene i uvećane, ali i u prizorima s triptiha sv. Ivana, zaključuje svoje izlaganje Seršić, prepoznajemo motive opisane u Zlatnoj legendi.

Za palu sv. Lucije Paola Veneziana, nastavlja Velčić, moramo kazati kako je to jedan od najvećih i najdragocjenijih umjetničkih spomenika ne samo na području otoka Krka već i čitave Krčke biskupije. Radi se o umjetnosti koja ima svoju povijest, i koja je naslikana,

o čemu piše i krčki biskup Josip Srebrnić, između 1333. i 1345., tj. u prvoj polovici 14. stoljeća. Paolo Veneziano nije radio sam, već zajedno sa svojim ocem, bratom i sinovima, iz čega možemo zaključiti kako se radi o venecijanskoj umjetničkoj radionici koja je najavila prelazak iz gotike u renesansu, što je, u pojavi perspektive, vidljivo i na poliptihu sv. Lucije. Početkom 20. stoljeća, tumači Velčić, umjetnina se nalazila u Jurandvorskoj crkvi sv. Lucije, i to sve do 1913. kada preko Pule biva dostavljena u Beč gdje je i restaurirana u Austrijskom uredu za čuvanje spomenika. Zbog posljedica izbijanja Prvog svjetskog rata i novih političkih prilika, poliptih se nije vratio u Jurandvor već je odnesen u Italiju te izložen najprije u Trstu, a potom i u Kopru. Po izbijanju Drugog svjetskog rata sakriven je u blizini Udina. No, sve to vrijeme tadašnji krčki biskup Srebrnić svim se silama trudio i na sve se moguće načine zauzimao za njegov povratak na otok, što se na posljeku i dogodilo, krajem 1944. godine. Govoreći o Paolu Venecijanu kao velikom majstoru, navodi Velčić, njegova se djela nalaze diljem naše obale, ali i u zbirkama najznačajnijih svjetskih galerija i muzeja, s time da poliptih sv. Lucije, krenemo li s njegovom analizom, u svome središtu sadrži prikaz svetice koja, zanimljivo, nije predstavljena poput mučenice, pa čak nema ni svoje uobičajene atributa (pladanj s očima), dok sa svake strane nailazimo na po četiri prizora iz njezinog života i mučeništva. Upravo prvi prikaz na kojem sv. Lucija uz grob sv. Agate moli za ozdravljenje svoje majke, jedan je od najindikativnijih, obzirom da izvrsno ilustrira prijelaz gotike u renesansu, što je najočitije u perspektivi ciborija i same grobnice, kako bi se sugerirala dubina. I dok se u donjem dijelu polipticha nastavljaju prizori iz života svetice, u središtu gornjeg dijela prikazani su Kristovo raspeće i Navještenje, ali i portreti sljedećih svetaca: sv. Kvirina, sv. Ivana Krstitelja, sv. Andrije i sv. Gaudencija. Međutim, ikonografski gledano, primjećuje Velčić, postoji jedan problem vezan uz prikaz sv. Kvirina, budući da je naslikan bez mitre i uobičajenih atributa,

samo s venecijanskim križem, što je neke povjesničare umjetnosti navelo na tumačenje da se ovdje ipak ne radi o sv. Kvirinu, već o sv. Marku Evanđelistu. No unatoč tim nedoumiciama, preostaje nam da istinski cijenimo ovo vrhunsko slikarsko ostvarenje što je stoljećima bilo izloženo u opatiji sv. Lucije u Jurandvoru, zaključuje Velčić.

Izložba Paolo Veneziano, ostala je otvorena tijekom čitavog ljeta.

SREDIŠNJE EUHARISTIJSKO SLAVLJE SVETKOVINE SV. KVIRINA

U ponedjeljak 4. lipnja u krčkoj prvostolnici proslavljen je dan zaštitnika Krčke biskupije, sv. Kvirina. Misno slavlje u 19 sati predslavio je mons. Tomislav Rogić, šibenski biskup, u zajedništvu s biskupima Riječke metropolije, mons. dr. Ivicom Petanjkom, krčkim biskupom, mons. dr. Ivanom Devčićem, riječkim nadbiskupom i metropolitom, mons. Draženom Kutlešom, porečko-pulskim biskupom, mons. Zdenkom Križićem, gospicko – senjskim biskupom te mons. Valterom Županom, krčim biskupom u miru. Misnom slavlju prisustvovalo je i pedesetak svećenika, redovnici, redovnice i bogoslovi uz mnoštvo vjernika okupljenih na proslavu našeg nebeskog zagovornika. Proslavu sv. Kvirina svojim su dolaskom uzveličali i gradačelnici i načelnici općina.

U pozdravnom govoru domaći biskup mons. Ivica Petanjak pozdravio je okupljene biskupe, svećenike, redovnike i vjernike laike, a posebno mons. Tomislava Rogića koji se rado odazvao predvoditi ovo misno slavlje. Pozdravio je i nazočne načelnike gradova i općina te čestitao Dan grada Krka i 25. godišnjicu njegova konstituiranja.

Istaknuo je kako su mučenici od najstarijeg vremena Crkve posebno štovani te kako su spomendani njihovog mučeništva preras-tali u slavlja i okupljanja kršćana. »Krv mučenika, sjeme je novih kršćana. Molimo i u ovom misnom slavlju da nam po zagovoru sv. Kvirina, Gospodin pošalje nove svećenike i

redovnike koji će nastaviti pronositi Radosnu Vijest našom biskupijom – Kvirinovim kvarnerskim otocima.«

Mons. Tomislav Rogić održao je prigodnu homiliju. Nakon što je ukratko predstavio lik sv. Kvirina, kao jednog od mučenika prvih kršćanskih vremena s naših prostora, biskup Rogić naglašava kako »i naše vrijeme – na drugačije načine – vjeru u Krista stavlja na kušnju, preispitivanje, ili omalovažavanje pa i samo proganjanje. Nova vremena, nove metode puno toga žele dovesti u pitanje. Kao da se danas, zapravo, baš na sve želi staviti upitnik. A čim je nešto upitno, nije više obvezujuće i tako si čovjek pribavi neku slobodu da sve relativizira, pa onda može što god mu se prohtije.«

Na pitanje otkuda svjedocima i mučenicima snaga vjere, biskup upućuje da odgovor pronađemo u Svetom pismu: »Knjiga Mudrosti objavljuje da su duše pravednika u ruci Božjoj, da ih se ne doteči muka nikakva i da su u miru. Njihove muke i smrt, odlazak s ovoga svijeta samo su privid u očima bezbožnika koji ne znaju za drugačiju stvarnost koja nadilazi ovaj zemljani svijet. Kvirin je trpio kaznu u očima ljudskim, a snagu izdržati – dao mu je Bog po nadi u besmrtnost. Muke je smatrao kratkotrajnim i prolaznim, a zadobiva dobra velika. Izdržao je kušnju, a Bog ga je našao dostoјnim svoje blizine. Vjerni do kraja bit će u ljubavi Božjoj gdje stječu milost i milosrđe.«

Oduševljava nas ali i zbujuje odlučnost i hrabrost svetih svjedoka: »Nosila ih je snaga vjere u Božju pobjedu ljubavi i dobrote, ma kakve ih strahote okruživale. Snagom vjere nadvladali su apsurde mržnje i zla kroz koje su morali prolaziti. Nisu se zbog toga razočarali u Bogu, nego su vjerovali da samo s Njim sve to mogu nadvladati. Vjerovali su da zlo kroz koje prolaze ima svoj kraj, jednom mora proći, a da ono što ih čeka – život s Bogom – ostaje zauvijek i ne može biti narušeno nikakvom nevoljom.«

Na kraju nas mons. Rogić upućuje: »Vjernik danas može hranići svoju vjeru na primjera svetih mučenika, od njih učiti kako se prema nevoljama postaviti. Dva su prioriteta kojima nas mučenici neprestano poučavaju: jedan je – biti zagledan u vječnost, vječni život s Bogom kao trajni cilj našega života, a drugi je da se upravo po prihvatanju žrtve učimo i otkrivamo snagu ljubavi. Zar nije tako: volimo

onoliko koliko smo se za nekoga ili nešto spremni žrtvovati. To se događa i u obitelji, među prijateljima, s obzirom na odabir vrijednosti za koje ćemo živjeti i prema svima do kojih nam je stalo ili kažemo da ih volimo.«

Zoran Maričević i Igor Gržetić

SVEĆENIČKO HODOČAŠĆE »PUTEVIMA BL. MIROSLAVA BULEŠIĆA«

— 22. LIJPNJA 2018. —

U petak, 22. lipnja 2018., na prijedlog riječkog nadbiskupa i metropolite, biskupi riječke metropolije, kojima se pridružio i zadarski nadbiskup, organizirali su jednodnevno hodočašće svećenika »Putevima bl. Miroslava Bulešića«.

Više od 150 svećenika i redovnika, u tri autobusa i više osobnih vozila, našli su se zajedno u 10 sati u župnoj crkvi u Lanišću, na Ćićariji. Nakon pozdrava biskupa domaćina mons. Dražena Kutleše i molitve Srednjega časa, o tome što se dogodilo u Lanišću 24. kolovoza 1947. godine, gdje je na dan podijele sv. Krizme bio ubijen župnik vlč. Miroslav Bulešić, prisutnim svećenicima govorio je domaći sin prof. dr. Josip Grbac. Govorio je o situaciji i prilikama u kojima se dogodilo ubojstvo 27-godišnjeg župnika, o prilikama u mjestu Lanišću koje je bilo obilježeno »klerofašističkom« etiketom, jer su župljeni bili odlučni vjernici i gotovo svi svjesni Hrvati i katolici. Nakon razgledavanja župne kuće u kojoj je voditelj krizme, Slovenac mons. Ukmar bio gotovo smrtno pretučen, a vlč. Miroslav zaklan, svećenici su razgledali župnu kuću u kojoj se dogodio zločin. Nakon osjećenja kojeg su priredili župnik i župljeni Lanišća, svećenici,

ovaj puta kao obični hodočasnici, krenuli su prema Svetvinčentu, rodnoj župi vlč. Miroslava, gdje su, po želji njegove majke, 1958. godine preneseni smrtni ostaci njezina sina Miroslava. U toj su crkvi, na oltaru u kome su sada pohranjene relikvije bl. Miroslava, slavili sv. Misu koju je predvodio mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski, u koncelebraciji s mons. Ivanom Devčićem, nadbiskupom riječkim i metropolitom, mons. Draženom Kutlešom, biskupom porečkim i pulskim, mons. Ivicom Petanjkom, biskupom krčkim, mons. Zdenkom Križićem, biskupom gospičko-senjskim, te umirovljenim biskupima mons. Milom Bogovićem i mons. Ivanom Milovanom, koji je, iz bogate duhovne ostavštine blaženikove, imao prigodnu homiliju.

Susret je završio zajedničkim ručkom u Pazinskom kolegiju, nekoć Pazinskom sjemeništu, gdje je glavnina svećenika hodočasnika provela svoje sjemenišne, srednjoškolske a neki i bogoslovске dane. Bio je to doista molitveno – duhovni susret i dan kojega će svećenici, vjerujemo, po zagovoru blaženoga Miroslava Bulešića, dugo nositi u svome srcu.

Franjo Velčić

SVEĆENIČKO REĐENJE VLČ. JOSIPA KARABAĆA**— KRK, 29. LIJPNJA 2018. —**

Na svetkovinu svetih Petra i Pavla apostola, 29. lipnja ove godine, naša Krčka biskupija je postala bogatija za još jednog prezbitera. Naime, otac Biskup mons. Ivica Petanjak podijelio je sakrament svetoga reda prezbiterata đakonu vlč. Josipu Karabaiću.

Svečanom euharistijskom slavlju prethodila je kratka priprava koju je predvodio fra Diego Deklić. On je prisutne ukratko upoznao s Josipovim životopisom te je ujedno, navodeći riječi svetog arškog župnika, Ivana Marije Vianneya, prisutnima približio ljepotu, ali i otajstvo svećeništva. Kao neposrednu pripravu za svetu Misu fra Diego je predmolio Zlatnu krunicu. Svečana koncelebrirana sveta Misa je započela u 19 sati. Predvodio ju je krčki biskup, mons. Ivica Petanjak u zajedništvu s krčkim biskupom u miru mons. Valterom Županom te više od pedeset svećenika. Prvo čitanje iz Djela apostolskih pročitala je Ružica Manzoni iz Punta, s. Emanuela Boras i s. Marija Faustina Kovačević, Euharistijske službenice Srca Isusova i Marijina, otpjevale su Psalm 34, a drugo čitanje iz Druge poslanice Timoteju pročitao je bogoslov Zoran Maričević. Evandelje je navijestio vlč. Ivica Katunar, župnik Baške.

Nakon Evangelijsa, uslijedio je proziv ređenika, a zatim Biskupova homilija. U svojoj homiliji otac Biskup se osvrnuo na likove svetih apostola Petra i Pavla. »Slavimo ih zajedno makar su oni po mnogočemu potpuno različiti. Petra je osobno pozvao Isus Krist u zbor svojih učenika i apostola, a Pavao nikad nije video zemaljskog Isusa nego se obratio na njegov glas, dok je progonio prvu Crkvu. Pavao je ostao za sva vremena najveći evangelizator poganskih naroda, a Petru je Isus obećao da će na njemu sagraditi Crkvu svoju«, pojasnio je otac Biskup ističući kako se večeras osobito želi zadržati na riječima koje je Isus uputio Petru: da će na njemu sagraditi Crkvu svoju.

»Što to znači?«, upitao je otac Biskup, te nastavio: »Svatko je od nas slobodan da nešto temelji i gradi na samome sebi. Svatko od nas ima pravo misliti o sebi da je on temelj na kojem se nešto gradi. No taj temelj i ta građevina ne bi bila Isusova Crkva. Svatko od nas bi bio svoja Crkva koja ne bi ničemu drugome služila doli u osobne promocije i zadovoljavanje vlastite sebičnosti.« U tom slučaju više se ne bi moglo govoriti o Kristovoj Crkvi, već o nekoj vlastitoj tvorevini. I zbog toga Isus naglašava da će Crkvu sagraditi na Petru. »Mi u Petru gledamo Petra naših dana, papu Franju, koji je kao Petrov nasljednik jamac naše vjere i našeg zajedništva. Isusova je volja da njegova Crkva bude sagrađena na jednom određenom čovjeku. I to također ima svoje višestruko značenje.« Crkva, iako je sastavljena od ljudi, nije ljudsko nego božansko djelo jer je Isus Krist taj koji je gradi. »Istina je da i mi sudjelujemo u toj gradnji, ali je Isus onaj koji nas kao građevni materijal oblikuje ovako i onako da se uklopimo u tu građevinu, da može skladno stajati i da se na nju uvijek može nadozidati, uljepšati, dotjerati.« Međutim, to što je Crkva sagrađena na čovjeku čuva nas od podjela, razdora i sebičnosti. »A time što je Bog gradi na čovjeku, pokazuje koliko neizmjerno povjerenje Bog ima u čovjeka, da cijelu svoju građevinu gradi na nama. Nadalje, kad je nešto božansko i ljudsko ono je u isto vrijeme sveto i grešno. Crkva je sveta jer je gradi sam Bog, a grešna, jer je od čovjeka. Po svetosti je vječna, po grešnosti je prolazna, jer će u vječnosti imati drugačije obrise.« Isto tako Crkva je i hijerarhijski uređena te ima svoju određenu strukturu u kojoj »kao Božji narod imaju svoje mjesto papa, biskupi, svećenici, đakoni, redovnici, vjernici laici«.

Nastavljajući dalje, otac Biskup je istaknuo da »ta struktura može stvarati probleme samo onda ako nije shvaćena evanđeoski. Odnosno ako nije življena evanđeoski.« Jer ako

se Crkva shvati evanđeoski kako ju je živio Isus Krist, »onda to nije hijerarhija vladanja, nego hijerarhija služenja. Jer u kraljevstvu nebeskom najveći naslov je služenje.« I upravo »služeći jedni drugima gradimo Crkvu, gradimo zajedništvo.« Isto tako otac Biskup je istaknuo važnost pripadnosti pojedinca određenoj zajednici. Jer ako kao vjernici ne izgrađujemo zajedništvo s drugima, već ih naprotiv izbjegavamo, pitanje je jesmo li Crkva, »jer svjesno izbjegavamo ostale vjernike. (...) Tada nije u središtu Isus Krist koji nas okuplja i čini jedno, nego sam u središtu svega ja, moj ego; drugi mi nisu ni potrebni, ti drugi me samo nerviraju. Ali nije više u središtu Isus, nego opet ja. No tada smo daleko od Isusove želje da na jednom temelju, na Petru, gradimo Kristovu Crkvu, za koju on sam umire na križu da raspršeni Božji narod skupi u jedno.« Isto tako otac Biskup je prisutne vjernike podsjetio »koliko je sveti Pavao molitava, truda, znoja i tinte utrošio da sačuva zajedno one koji su se obratili i prihvatali kršćanstvo. Kako se borio protiv podjela u Korintskoj Crkvi kad su se svadali tko kome pripada te ih podsjetio da je Isus Krist visio na križu za spas svih a ne netko drugi. (...) Ne možemo pobjeći od ljudi i graditi neku svoju Crkvu i živjeti neku svoju osobnu vjeru bez kontakta s drugim. Tada ne bismo živjeli evanđeoski, ne bismo živjeli po Isusu Kristu, ne bismo živjeli temeljnu Gospodinovu zapovijed: 'Ljubi Boga i bližnjega kao samoga sebe'. Možda bismo se spasili, ali ne bismo doprinijeli izgradnji Kraljevstva Božjeg na zemlji, jer bismo gradili na sebi, ugađajući svojoj komociji. A to nije evanđeoski ni Kristovski. Isusa je djelo našeg spasenja koštalo križa, i svatko tko gradi nešto bez križa, ne gradi po Kristu koji je naš jedini put, istina i život. Vjerujem da je tu poruka svetih apostola Petra i Pavla, koji su u svojoj različitosti, ponekad čak i sukobljavajući se, gradili jednu Kristovu Crkvu, na jednom temelju Isusu Kristu. Zato ih se i slavi zajedno, da se pokaže kako se i u različitosti može pronaći zajednički jezik i zajedno živjeti iste ideale i ciljeve Isusa Krista, jedinog Spasitelja čovjeka i svijeta.«

Na kraju svoje homilije otac Biskup se obratio ređeniku istaknuvši kako po primanju sakramenta svetog Reda ulazi u »društvo i zajednicu svećenika ove mjesne Crkve« te kako je ta zajednica svećenika raznolika jer nijedan od njih nije birao drugoga, već su kao Kristovi učenici prihvatali izbor i poziv kojega je Gospodin uputio svakom pojedinom od njih. Pri tom je otac Biskup naveo primjer sv. Franje Asiškog koji nije kanio osnovati zajednicu, a rekao je: »Gospodin mi je dao braću« te je na to dodao: »Nisam ih tražio, nisam ih birao, nisam ih zvao. Ako ih je Gospodin poslao moram ih prihvati. (...) Rekao bih da su i Petar i Pavao bili trn jedan drugome, i da je upravo zato Crkva stavila da im istog dana slavimo blagdan, jer nema drugog načina da se izgrađuje Crkva Kristova nego preko trnja i križa. To vrijedi za ovu najbližu braću, i to vrijedi za svu ostalu braću i sestre ma gdje god bio.« Zatim je, obraćajući se ređeniku, otac Biskup dodao: »Znam s kolikim si oduševljenjem čekao ovaj trenutak i brojio dane do svećeničkog ređenja. Dok večeras sav svoj život stavljaš u ruke Isusa Krista, našeg Velikog svećenika, dopusti mu da te on iz dana u dan preobražava, posvećuje i šalje svojoj braći i sestrama kojima ćeš ti biti njegov glas, njegova prisutnost i njegova dobrota«, zaključio je svoju propovijed otac Biskup.

Nakon propovijedi nastavljen je obred podjele sakramenta svetoga Reda. Fra Diego Deklić svima je ukratko približio obrede ređenja i njihov tijek. Uslijedila su obećanja ređenika, a zatim i litanije svih svetih koje su pjevali vlč. Silvio Španjić i vlč. Božidar Volarić. Nakon polaganja ruku Oca biskupa na ređenikovu glavu, tog bitnog dijela čina ređenja, svoje ruke su na ređenikovu glavu položili i biskup u miru Valter te svi prisutni svećenici, a onda je uslijedio i drugi bitni dio čina ređenja: posvetna molitva nad ređenikom koju je molio otac biskup Ivica. Sa polaganjem ruku i posvetnom molitvom, vlč. Josip Karabaić postao je svećenik. Vlč. Ivica Kordić, župnik Josipove rodne župe, pomogao je vlč. Josipu staviti štolu na način kako je nose svećenici te

obući misnicu. Tim je znakom vidljiva postala nevidljiva stvarnost koja se upravo dogodila: Crkva je dobila novog svećenika. Zatim je Otac biskup pomazao novozaređenom svećeniku ruka sa svetim uljem i predao mu darove za slavljenje Euharistije. Cjelovom miru oba biskupa te svi svećenici izrazili su vlč. Josipu svoje čestitke i radost primanja u njihovo zajedništvo. Misa je dalje nastavljena uobičajenim redom, a sada je po prvi puta svetu Misu slavio naš novozaređeni svećenik Josip.

Pri kraju svetog misnog slavlja pozdrave i čestitke novozaređenom prezbiteru u ime Krčke biskupije izrazio je bogoslov Saša Malović, a dječji zbor župe Krk »Kapljice« je svoje čestitke novom svećeniku izrazio pjesmom »Ti si život, Isuse«. Otac biskup je na kraju Mise podijelio svoj blagoslov ređeniku i svima prisutnima.

s. Petra Morić

OBILJEŽENA TISUĆITA GODIŠNICA SPOMENA ŽUPE BELI

— BELI, 30. LIPNJA I 1. SRPNJA 2018. —

Tisućita godišnjica spomena mjesta i župe Beli na sjeveru otoka Cresa obilježena je u subotu, 30. lipnja i nedjelju, 1. srpnja.

Dr. Franjo Velčić, povjesničar i generalni vikar Krčke biskupije, održao je u subotu navečer u župnoj crkvi Prikazanja Gospodinova predavanje o povijesti Belog i prvom spomenu njegovog imena. Predstavio je dokument, zapis u kronici venecijanskog kroničara Dandola, prema kojem je dužd Oton Orseolo u kolovozu 1018. godine, vraćajući se iz Dalmacije gdje se sukobio s kraljem Krešimirom, svratio u Rab, Krk i Osor. Tu su mu mjesne vlasti obećale vjernost, a primio je i delegaciju Belog koja je potpisala zakletvu vjernosti i pokornosti te pristala na godišnji danak od 15 kuninih kožica. Dr. Velčić objasnio je da je taj zapis važan iz više razloga: prvi put spominje se mjesto Beli i to u obliku Chafisole i Cafisole (kasnije talijanizirano kao Caisole), prvi se put imenom spominje jedan krčki biskup, tada biskup Vitalis, te crkveni i svjetovni poglavari mesta Beli, a na nacionalnom planu dokument je važan jer se u njemu po prvi put spominje kuna, tj. kunine kožice, kao sredstvo plaćanja.

Velčić se kratko osvrnuo i na prethodno razdoblje naglasivši da je naselje Beli puno starije od 1018. godine jer se na tom mjestu nalazila rimska utvrda o čemu svjedoče rimski

most i forum-trg, a postoje i ostaci pretpovijesne gradine na istoj lokaciji.

U svom predavanju dr. Velčić se osvrnuo i na stanovništvo Tramuntane, njihov broj u raznim popisima i prezimena koja su na tom području zabilježena, a ukratko je predstavio najvažnije kamene glagoljske napise i knjige na glagoljici kojih se u arhivu župe Beli može naći poveći broj što svjedoči o hrvatskom identitetu naroda Tramuntane.

Predavanje dr. Velčića obogatio je bejski župni zbor pod ravnateljem Ivana Nina Načinovića i uz orguljašku pratnju Rozi Mohović izvedbom skladbi *Oče naš, O vergine santa, Ja vjerujem, ja se ufam i Tiha noć*.

Nedjeljno euharistijsko slavlje kojim se vjerni puk Belog zahvalio Gospodinu za tisućljetnu povijest svoje župe predvodio je krčki biskup mons. Ivica Petanjak. Uz biskupa su suslavili generalni vikar Krčke biskupije mons. Franjo Velčić, upravitelj bejske župe vlč. Anton Depikolozvane, njegov prethodnik na službi u Belom dr. Božidar Mrakovčić, maloljnički župnik vlč. Robert Zubović i umirovljeni creski svećenik mons. Giuseppe Vosilla. Slaviju su se pridružili zamjenica župana Marina Medarić, creski gradonačelnik Kristijan Jurjako i predsjednica Mjesnog odbora Eliana

Zec Solina te vjernici iz svih župa Tramuntane, sjevernog dijela otoka Cresa.

U propovijedi je biskup Petanjak govorio o smislu čudesnih znakova u evanđelju za koje je rekao da nisu sami sebi svrha nego se kroz njih bolje upoznaje osoba Isusa Krista. Usporedio je dva čuda koja se opisuju u evanđelju te nedjelje i naglasio njihove sličnosti: u oba se radi o ženama, jedna ima 12 godina, a druga boluje 12 godina, ni jednoj ni drugoj ljudi više ne mogu pomoći već to može samo Krist snagom vjere. Kod bolesne žene radi se o njenoj osobnoj vjeri, a kod djevojčice o vjeri njenog oca.

»Nemoć ljudska i svemoć Božja ovdje se dodiruju, jer kad čovjek dolazi do kraja i ne može više ništa učiniti onda nastupa Bog. Ali od čovjeka se očekuju dvije stvari. Isus kaže 'Ne boj se i vjeruj'. Vjera je neophodna da bi Bog učinio čudo jer čovjek mora aktivno sudjelovati u svom spasenju«, rekao je biskup Petanjak.

Propovjednik je objasnio da Isus riječima 'Nije umrla nego spava' ne banalizira smrt jer zna da je smrt dramatična za svakog čovjeka kao što će biti i za njega. »To je jedino iskustvo gdje nas nitko ne može zamijeniti nego osobno moramo kroz njega proći«, rekao je mons. Petanjak.

U nastavku propovijedi biskup je opisao kako Isus potom uzima obitelj djevojčice, one koji ju vole, kako bi bili uz nju te snagom svoje ljubavi i ljubavi onih koji je vole čini čudo.

»Djevojka ustaje i nastavlja živjeti zahvaljujući vjeri svoga oca, zahvaljujući ljubavi svojih najbližih te zahvaljujući ljubavi i milosrdju Božjem«, zaključio je mons. Petanjak.

Na kraju je još podsjetio da je razlog za misu zahvalnicu 1000 godina mjesta Beli. »U Svetom pismu čitamo da je 1000 godina za Gospodina kao jedan dan, a jedan dan kao tisuću godina. Što je kod nas puno, kod Boga je malo. Za nekoga vjera ne znači ništa, a Bogu to znači puno, vjera ozdravlja i uskrije. Tisuću godina je puno za ovaj gradić, za nas koji danas živimo to je nešto kao uspomena. Hoće li biti još tisuću godina ovisi i o nama, želimo li živjeti ovdje, želimo li biti sustvaratelji s Bogom. Ne možemo odgovornost prebacivati ni na Europsku uniju, ni na svjetske vođe; mi moramo biti gospodari u svom dvorištu. Bog traži vjeru svakoga od nas pojedinačno i u toj vjeri ćemo biti suradnici Gospodina Boga. On je uvijek prisutan, a na nama je da prihvatimo njegovu ponudu i da se onda Bog može nadovezati na našu vjeru i graditi daljnju budućnost ovoga mjesta, našega naroda i činiti sve što misli da je dobro za spasenje cijelog svijeta«, zaključio je mons. Petanjak svoju propovijed.

Na kraju svete mise biskup Petanjak blagoslovio je novu zastavu Župe sv. Antuna opata, a nakon misnog slavlja druženje mještana i njihovih gostiju nastavilo se na trgu ispred crkve.

Walter Salković

U CRESU OTVORENA IZLOŽBA POVIJESNOG CRKVENOG TEKSTILA**— CRES, 6. SRPNJA 2018. —**

U petak, 6. srpnja, u Creskom je muzeju otvorena Izložba »Svile iz sakristije – povijesni tekstil u crkvama Creskog dekanata« koja po prvi put javnosti predstavlja najvrijednije tekstilne predmete koji su se nekada koristili u liturgiji. Autorica izložbe i pratećeg kataloga je dr. Silvija Banić, kustosica za tekstil (prije 1800.) u Victoria and Albert Museumu u Londonu, a izložbu su postavili djelatnici Creskog muzeja.

Dr. Banić je 2017. godine predstavila dio svojih ranijih istraživanja povijesnih tekstila iz župne crkve i franjevačkog samostana u Cresu, a potom je, na prijedlog ravnateljice Creskog muzeja Jelene Dunato, provedeno terensko istraživanje i u ostalim crkvama na području Creskog dekanata. Tom su prigodom vrijedni primjeri povijesnih tekstila pronađeni u Belom, Orlecu i Lubenicama, te u samostanu benediktinki u Cresu. Dio misnog ruha već je upisan u Registar kulturnih dobara RH, a za očekivati je da će to biti učinjeno i s ostalim tekstilima.

Na otvorenju izložbe publici su se obratili ravnateljica Creskog muzeja Jelena Dunato i generalni vikar Krčke biskupije dr. Franjo Velčić. »Ovdje su izloženi predmeti kojima je teško odrediti vrijednost, ali puno govori podatak da najstarija izložena misnica datira iz 16. stoljeća. Ovo je jedna od najzahtjevnijih i logistički najtežih izložbi Creskog muzeja, rekla je Dunato te se zahvalila svima koji su sudjelovali u postavljanju izložbe i pripremi kataloga. »Ove izložbe ne bi bilo bez svih župnika i sakristana koji su nam otvorili sakristije, te se svima zahvaljujem kao i Krčkoj biskupiji, konzervatorima i restauratorima koji su omogućili da izložimo ove predmete«, zaključila je ravnateljica Dunato.

Dr. Velčić u svojem je izlaganju obrazložio liturgijske boje, te naglasio da izloženo ruho

više nije u redovnoj upotrebi, već je nerijetko bilo ostavljeno u neadekvatnim uvjetima. Podsjetio je da je tijekom Srednjeg vijeka u Cresu postojala manufaktura svile, dok su se benediktinke bavile čipkom. »Predmeti su ovo koji do sada nisu bili dovoljno cijenjeni, pa će veliki uspjeh ove izložbe biti ako pobudi svijest kod svećenika i ljudi vezanih uz Crkvu o vrijednosti, povijesnoj i umjetničkoj, ovih predmeta. Neka ona bude poticaj i podstrek svima za traženje i čuvanje sličnih predmeta«, zaključio je dr. Velčić.

Na izložbi se moglo vidjeti 17 misnica, dva humerala, te jedna dalmatika i velum za kalež, a pratio ju je katalog u kojem su detaljno obrađena 32 predmeta. U uvodnom tekstu dr. Banić navodi da su »predmeti od povijesnih tekstila, među kojima važnošću i brojem prevladavaju oni vjerske namjene, važan doprinos bogastvu i raznovrsnosti umjetničkog naslijeđa u Hrvatskoj«. U nastavku obrazlaže kako je većina tekstila kroz protekla stoljeća nestala, ali ističe da je »sretna okolnost da se u crkvama na području današnje Krčke biskupije uspjela očuvati znatna količina povijesnog misnog ruha i drugih liturgijskih predmeta«. Na kraju zaključuje: »Ova se izložba priređuje ne bi li se pridonijelo sprječavanju budućeg osipanja ovog dijela creske baštine, s nadom da će pobuditi ne samo znatitelju, interes i divljenje nego i odlučno nastojanje da se povijesne svile u sakristijama na otoku nastave čuvati s pažnjom koju zaslužuju«.

Umjetnine izložene u Creskom muzeju mogu se pogledati do 15. listopada, a posudili su ih Samostan sv. Frane i Župa sv. Marije Velike iz Cresa, Župa sv. Antuna opata iz Orleca, Župa sv. Marije iz Lubenica i Župa sv. Antuna opata iz Belog.

Walter Salković

PROSLAVA SV. GRGURA I BLAGOSLOV ŽUPNE KUĆE U VELOM LOŠINJU

— 7. SRPNJA 2018. —

U subotu 7. srpnja 2018., biskup mons. Ivica Petanjak predvodio je svečano misno slavlje u župnoj crkvi sv. Antuna opata u Velom Lošinju, povodom blagdana sv. Grgura iz Spoleta, suzaštitnika ovoga mjesta.

Koncelebrirali su velološinjski župnik Tomislav Crnović, bivši župnici: Ivan Turčić, Matej Polonjo i Luka Paljević, Robert Zubović, Ivan Katunar, Dražen Zrile te biskupijski ekonom Anton Depikolozvane.

Sv. Grgur iz Spoleta mučenik je iz prvih stoljeća kršćanstva. U Rimskom Martirologiju njegovo je mučeništvo zapisano 24.12.303. godine, a u Velom Lošinju slavi se 7. srpnja, na dan prijenosa kosti sveca u župnu crkvu, davne 1663. godine. Okupljenim vjernicima otac biskup progovorio je o mučeništvu i veličini ovoga sveca koji se unatoč strašnim mukama kojima je bio podvrgnut nije odrekao svoje vjere u Isusa Krista.

»Ovaj grad i ova župa slave svoga suzaštitnika svetog Grgura iz Spoleta, svećenika i mučenika prvih kršćanskih vremena, kada je biti kršćanin značilo biti mučenik, odnosno živjeti sa sviješću: svakog dana mogu stradati zbog svoje vjere. Već s tom sviješću obraćenici su pristupali svom krštenju. U tom je trenutku za njih započeo novi oblik života, novi oblik postojanja. To vrijedi i danas. Krštenje nije samo obred, to je novi način života. Kad se govorilo o mučeništvu, prvenstveno se govorilo o svjedočenju za Isusa Krista, a ne toliko o mukama i patnjama koje treba podnijeti. Mučeništvo odnosno svjedočenje se ne živi samo u trenutku mučeničke smrti, nego svaki dan i cijeli život. Bez toga nije moguće razumjeti sam čin mučenja, jer, kako bi itko bio

spreman umrijeti za Isusa Krista, ako ne živi kršćanski. Čovjek može za nešto umrijeti i za nešto trpjeti samo ako je uvjeren da je to stopostotna istina i da ne postoji neka druga istina koja je veća od nje. Sveti je Grgur cijelog svog života bio svjedok Isusa Krista. Živio je po Kristu. Nije znao ni htio živjeti drugačije nego kao kršćanin. Mučeništvo je bilo samo kruna njegovog svjedočenja za Isusa Krista. (...) Ovaj grad i ova župa uistinu imaju velikog sveca zaštitnika. Silnog svjedoka Isusa Krista. Daj Bože da ga častimo i nasljedujemo uzornim kršćanskim životom, a ne samo običajem i tradicijom«, rekao je biskup Ivica.

Na kraju misnog slavlja, župnik se zahvalio dvojici velološinjana za dugogodišnje preданo služenje župi: Korinu Stupariću, koji već 55 godina vrši službu orguljaša, te Antoniju Lettichu za tridesetu godišnjicu službe sakristana, ali i pomaganje župi već više od 7 desetljeća. Otac biskup dvojici je župljana uručio plakete u znak zahvalnosti.

Nakon mise, biskup, svećenici i okupljeni vjernici uputili su se u novouređenu župnu kuću. Anton Depikolozvane, ekonom krčke biskupije, iznio je nekoliko riječi o župnoj kući i učinjenoj obnovi. Obnova je bila nužno potrebna jer zbog urušavanje zgrade više nije mogla biti u upotrebi. Radovi su započeli u listopadu 2017. godine. Detaljnom adaptacijom cijele župne kuće, doiven je »mali pastoralni centar« koji će služiti kao stan župnicima ali i kao mjesto susreta župljana. Nakon uvodnih riječi, otac biskup je blagoslovio kuću, a potom je uslijedilo razgledavanje i druženje.

Sara Širola

MLADA MISA VLČ. JOSIPA KARABAĆA**— PUNAT, 8. SRPNJA 2018. —**

Vlč. Josip Karabaić koji je na svetkovinu sv. Petra i Pavla, po rukama krčkog biskupa, primio red prezbiterata, proslavio je u nedjelju 8. srpnja u župnoj crkvi u Puntu mladu misu.

Nakon roditeljskog blagoslova izrečenog na pragu obiteljske kuće, vlč. Josip, njegovi roditelji, svećenici i redovnici te okupljeni vjernici uputili su se u procesiji prema župnoj crkvi Presvetog Trojstva. Tamo je župnik Punta vlč. Ivica Kordić pozdravio sve okupljene, posebno biskupa u miru mons. Valtera Župana te čestitao mladomisniku što je ustrajao u želji i odluci da odgovori na Gospodinov poziv i postane svećenik, kao i njegovim roditeljima koji su ga u tome podržali i podupirali. Naglasio je kako je svećeničko poslanje izazovno pa je poželio mladomisniku da ga uvijek prati Božja milost i zaštita, a on sam da bude svjetan Božje prisutnosti u svom životu, da ga resi poniznost i blagost, otvorenost poticajima Duha i strahopoštovanje spram Boga te posvećenost molitvi. Također, preporučio ga je Srcu Isusovu i Marijinu u kojima je izvor snage svećeničkog služenja.

Propovijed je održao krčki biskup u miru mons. Valter Župan koji je, baš na isti datum i u istoj crkvi, prije 56 godina bio zaređen za svećenika. Mons. Župan istaknuo je kako svećenik spada u osobe kojima je Isus dao posebno poslanje propovijedati i učiniti sve narode Njegovim učenicima. U tom svećeničkom služenju, nemoguće je da svećenika potpuno mimođu one iste napasti i poteškoće kojima je

Isus bio izložen. Biskup je podsjetio na stalnu napast kojom je đavao pokušao uvjeriti Isusa da skrene s Božjeg plana, da se zadovolji svojim uspjesima i popularnošću, da se kompromitira i izbjegne osudu i smrt. No poput Isusa, Crkva mora izricati proročku riječ i nema pravo na šutnju. Uronjen u Božju riječ, svećenik je pozvan upućivati narod u istinu i ukazivati im na laži koje ih vode u propast. To može samo onaj tko je ukorijenjen u nebu, a noge ima na zemlji. Vlč. Josipa pozvao je da uvijek bude zagledan u nebeskog Oca i uvijek blizak ljudima, jasan, razumljiv, konkretan te otvoren za potrebe nemoćnih, slabih, bolesnih.

Na kraju mise, mladomisniku su izrekli čestitke i uručili mu darove: načelnik Općine Punat g. Marinko Žic, predstavnice Euharistijske zajednice Srca Isusova i Marijina s. Emanuela Boras i gđa. Jozefina Glasnović, predstavnik Župnog pastoralnog vijeća g. Emanuel Barbiš te predstavnici ministranata. Marina Baković izrekla je prigodnu čestitku. Nakon izrečenih čestitki i otpjevanog *Tebe Boga hvalimo*, prisutnima se obratio vlč. Josip Karabaić. Zahvalio je svima koji su mu svojom podrškom i molitvama pomogli u godinama svećeničke formacije, Trojedinom Bogu koji ga je na ovaj put pozvao i Djevici Mariji koja je ostavila najljepši primjer odaziva na Božji poziv i predanja Bogu. Okupljenima je zatim podijelio svoj mladomisnički blagoslov.

Irena Žužić

**PET I POL STOLJEĆA SAMOSTANA
FRANJEVACA TREĆOREDACA NA GLAVOTOKU**

— 31. SRPNJA I 1. KOLOVOZA 2018. —

Povodom pet i pol stoljeća samostana svete Marije u Glavotoku na otoku Krku održan je 31. srpnja i 1. kolovoza prigodni znanstveni skup, a na Porcijunkulu, blagdan Blažene Djevice Marije Andeoske, 2. kolovoza, slavljenja je svečana euharistija.

Znanstveni skup »Mostir svete Marije na Glavi Otoka«. Pet i pol stoljeća duhovnosti, povijesti, kulture i umjetnosti (druga pol. XV. stoljeća – 2018.) organiziran je u suradnji Provincije franjevaca trećoredaca glagoljaša, samostana na Glavotoku, Znanstvenog centra izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo Staroslavenskoga instituta u Zagrebu, Katedre crkvene povijesti Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Povijesnoga društva otoka Krka.

Skup je počeo uvodnim riječima i pozdravima. Domaćin gvardijan fra Anto Garić izrazio je osobitu radost zbog proslave i naglasio da se skup održava uoči drevnoga porcijunkulskog proštenja koje je na Glavotoku obnovljeno prije četiri godine. Uime zagrebačkoga KBF-a u nazočne je pozdravio izv. prof. dr. Slavko Slišković, predstojnik Katedre crkvene povijesti i dominikanski provincijal. On je čestitao jubilej i uime Hrvatske redovničke konferencije. Uime Povijesnoga društva otoka Krka govorio je predsjednik dr. Milan Radić, a uime Staroslavenskoga instituta ravnateljica dr. Vida Vukoja. Krčki gradonačelnik Dario Vasilić istaknuo je molitvu i rad kao stalne stavnice života u glavotočkom samostanu. Čestitkama se pridružio i Antun Robert Kraljić, načelnik Općine Malinska – Dubašnica.

Provincijal franjevaca trećoredaca o. Ivo Martinović naglasio je da je ta proslava znak »kontinuiteta, prisutnosti, života bogatog vjermom i kulturom«. Podsetivši na djelovanje redovnika toga samostana u prošlosti i danas, rekao je da Provincija, upoznavajući bogat-

stvo baštine i djelovanja tog samostana, s ponosom i s optimizmom gleda u njegovu i svoju budućnost. Krčki biskup Ivica Petanjak naglasio je da je samostan na Glavotoku bio mjesto u kojem su stoljećima, sve do danas, molitva, duhovnost i intelektualni rad bili povezani s radom na samostanskom posjedu i sa spremnošću na pastoralnu pomoć u samostanskoj okolini. Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić izrazio je želju da znanstveni skup i proslava budu braći Provincije prilika za jačanje u vlastitim korijenima, u njihovu pravnom identitetu i poslanju.

Dr. Tomislav Galović s Odsjeka za povijest i Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, održao je uvodno predavanje »Mostir svete Marije na Glavi Otoku: početci i prva desetljeća glavotočkog samostana«. Govorio je o spisima iz 15. stoljeća koji se odnose na Glavotok i dolazak franjevaca trećoredaca. Posebno je analizirao prijepis darovnice (iz 1480.) kojom krčki knez Ivan Frankopan daruje trećorecima kapelu i kuću na Glavotoku, uz koje je kasnije izgrađen i samostan. Fra Zvonimir Brusač, TOR, pokazao je da su konstitucije franjevaca trećoredaca iz 1492. za polazište vjerojatno imale opće odredbe s generalnog kapitula franjevaca trećoredaca u Italiji 1475., koje nisu sačuvane, ali čiji je sadržaj ugrađen u pravilo franjevaca trećoredaca iz 1549. (Generalia Statuta). Emin Armano, redovni umirovljeni profesor Muzičke akademije u Zagrebu, prikazao je stare orgulje iz glavotočke crkve, dajući naznake da je riječ o renesansnim orguljama iz 16. stoljeća. Iznio je želju da se te orgulje obnove, restauriraju i postave na njihovo izvorno mjesto u crkvi. U nastavku je dr. Ivan Botica sa Staroslavenskoga instituta održao predavanje »Običaj posinovljenja u franjevaca trećoredaca glagoljaša sa svojim samostanima – u Glavotoku, Portu i Krku«. Posinovljeni članovi samostana

su, na primjer, bez obzira na boravište, slali svoja mišljenja matičnom samostanu, kad bi se u njemu donosile važne odluke. Ostavština braće je nakon smrti pripadala samostanu kojemu su bili posinovljeni. Doc. dr. Anton Bozanić prikazao je »pastoralnu aktivnost trećoredaca na Glavotoku«. Redovnici s Glavotoka tijekom cijele povijesti samostana pastoralno su pomagali u najbližim selima, Brzacu i Milohniću, koji su prije pripadali župi Poljica, te u kuratijama Linardić i Sveta Fuska, koje su u prošlosti pripadale župi Krk. Takva pastoralna pomoć nastavlja se i danas.

Dr. Franjo Velčić održao je predavanje »Samostan i franjevci na Glavotoku tijekom II. svjetskog rata«, a s. Marija Stela Filipović predavanje »Milosrdne sestre sv. Križa i franjevci trećoreci na Krku«.

Slijedilo je nekoliko filoloških priloga. Dr. Jozo Vela sa Staroslavenskoga instituta predstavio je glagoljski tekst *Dubašljanski fragment breviara* koji se čuva u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Paleografskom i filološkom analizom pokazao je da je taj fragment dio najstarijih i sadržajno najizvornijih breviara hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika. Dr. Luka Špoljarić s Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta u Zagrebu analizirao je dosad nepoznati anonimni *Gовор у име кнеза Ивана Франкопана* iz 1462., održan prigodom ustoličenja dužda u Veneciji i pokazao da je riječ o primjeru humanističkoga govorništva u službi hrvatskih velikaša. Dr. Vinko Kovačić s Odsjeka za talijanistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu održao je predavanje »Jezične osobine isprava vezanih za Glavotok na talijanskom jeziku (15. – 16. st.)«. Pokazao je da su te isprave u 15. stoljeću vrvjele venecijanizmima, a da ih je u 16. stoljeću u tim ispravama bilo sve manje, u skladu sa sve vidljivijim nastajanjem zajedničkoga talijanskog jezika. Posljednje predavanje prvoga dana skupa održao je Juraj Mužina, predsjednik Društva Krčana i prijatelja otoka Krka iz Zagreba. On je govorio o rashodima (»datja«) i prihodima (»prijatja«) samostana na Glavotoku

1842./1843. godine, koji se zapisani glagoljicom i latinicom na hrvatskom, latinskom i talijanskom jeziku. Iz zapisa proizlazi da su najvažniji prihodi samostana bili od prodaje drva i maslinovog ulja.

Drugoga je dana na skup i proslavu iz Rima stigao generalni ministar franjevaca trećoredaca fra Nicholas Polichnowski. Pozdravljajući ga, provincijal Martinović između ostalog je rekao: »Vi svojom nazočnošću i sudjelovanjem na ovom susretu izražavate posebno poštovanje prema našoj Provinciji za sve što su naša braća ovdje činila u raznim oblicima svoga djelovanja tijekom pet i pol stoljeća i za sve što čine danas, služeći Gospodinu i Crkvi.« Pozdravljajući sudionike znanstvenog skupa i čestitajući braći hrvatske Provincije, generalni ministar je prenio čestitke braće iz uprave Reda i rekao kako se i u povijesti hrvatskih franjevaca trećoredaca vidi da djelovanje Duha Svetoga nema granica. Hrvatska je provincija samostalno živjela i djelovala više od jednog i pol stoljeća, prije nego što se je 1601. sjedinila s provincijama u Italiji.

U nastavku skupa u prvom dijelu održano je nekoliko predavanja iz povijesti arhitekture i likovne umjetnosti. Damir Sabalić, viši stručni savjetnik konzervator iz Konzervatorskog odjela u Rijeci, detaljno je prikazao sve što se učinilo u obnovi samostanske crkve posljednje četiri godine i do kojih se spoznaja došlo. Obnova je pokazala da je sadašnja crkva nastala produženjem prijašnje crkve koju su franjevci trećoreci zatekli pri svom dolasku na Glavotok. Dr. Marijan Bradanović iz Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci u svom je predavanju, pročitanom na skupu, pokazao da su renesansno pročelje glavotočke crkve sagradili creski majstori. Dr. Nina Kudiš, redovna profesorica s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci, dokazala je da je autor triptiha na glavnem oltaru glavotočke crkve Ticianov nečak Marco Vecellio, a ne Girolamo di Santa Croce, kao što se dosad smatralo i govorilo. Branko

Orbanić, diplomirani inženjer arhitekture, arhitekt konzervator iz poduzeća Kapitel u Žminju, govorio je o vapnu kao nezaobilaznom prirodnom sredstvu koje treba koristiti u zaštiti spomenika kulture, kao što je to učinjeno i pri obnovi crkve na Glavotoku.

Drugi niz predavanja bio je posvećen knjižnici glavotočkoga samostana. O njoj je u govorio fra Joso Živković, provincijski knjižničar i arhivar. Knjižnica je bila sastavni dio svakodnevnog života samostana od početaka do danas. Na temelju inventara knjiga pokazao je da se franjevačka trećoredska karizma duhovno, kulturno i intelektualno krije u čitanjem literature koja je stalno stizala sa Zapada. Velimir Mikac, konzervator-restaurator, govorio je o svojim iskustvima u radu na preventivnoj zaštiti knjiga u glavotočkoj knjižnici. Iz pročitanog izlaganja prof. Tea Radića, višeg lektora s Odsjeka za klasičnu filologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, moglo se vidjeti da su se franjevcii trećoreci na Glavotoku uz fizički rad jednako bavili i intelektualnim radom i da su im bili dostupni klasični grčki i rimski autori.

U posljednjem dijelu skupa prva dva izlaganja iskazala su počast Dragutinu Antunu Parčiću. Najprije je Mirna Lipovac, tajnica Društva prijatelja glagoljice iz Zagreba, govorila o povezanosti trećoreca Parčića s Glavotokom prije njegova odlaska u Rim za kanonika Zavoda sv. Jeronima, a zatim je dr. Darko Žubrinić, predsjednik istoga Društva, predstavio Parčićev *Rječnik hrvatsko-talijanski* iz 1901., koji je i danas nezaobilazan priručnik za odnos hrvatske i talijanske riječi. U druga se dva izlaganja razmatrala nužnost da Glavotok sa samostanom i prirodnim okolišem i u budućnosti ostane mjesto duhovne i tjelesne okrepe. Dr. Ivica Raguž, dekan KBF-a u Đakovu, posvijestio je čovjekovu i vjernikovu potrebu za »svetom dokolicom« i upozorio da je i ona ugrožena mentalitetom masovnog turizma te se založio da Glavotok, unatoč današnjim trendovima, ostane mjesto te »svete dokolice«, mjesto u kojem će se moći iskusiti duhovni mir i svetu sabranost. Fra Ivan Široki

je, na temelju rada na Glavotoku i zapisa u knjizi posjeta, pokazao da posjetitelji na tom mjestu u prošlosti i danas traže upravo to.

Sudionicima skupa obratio se i predsjednik Filološkoga društva Krk Damir Crnčić. To je društvo prigodom samostanskog jubileja izdalo prigodnu poštansku omotnicu, koju su za uspomenu dobili svi sudionici.

Na kraju su ponovno govorili organizatori i domaćini znanstvenog skupa. Dr. Ivan Botica podsjetio je na tijek skupa, na sadržaj izlaganja i na najznačajnije spoznaje do kojih je skup doveo. Tomislav Galović, koordinator organizacije skupa, zahvalio je svim suorganizatorima, referentima i sudionicima, a posebno gvardijanu Gariću, inicijatoru skupa. Gvardijan Garić naglasio je da ga u njegovu radu na Glavotoku inspirira respekt i strahopštovanje pred 550 godina života frataru na tome mjestu. Poželio je da takvi osjećaji poštovanja ispunjavaju svakoga tko dolazi na to mjesto. Provincijal je pak naglasio da skup nije bio okrenut samo prošlosti nego i perspektivama Glavotoka, njegovoj budućnosti, a zatim zahvalio svima koji su sudjelovali u pripremi i ostvarenju skupa, ističući osobito bogoslova fra Mirka Miškovića, koji je bio desna ruka koordinatoru dr. Galoviću.

Članovi organizacijskoga odbora bili su gvardijan fra Anto Garić, dr. Tomislav Galović, dr. Ivan Botica, fra Mišković, TOR, bogoslov, apsolvent na KBF-u u Zagrebu, fra Ivan Paponja, TOR, provincijski vikar i provincijski koordinator za kulturnu baštinu i prof. dr. Slavko Slišković, OP.

Na skupu su bili izloženi hrvatski prvočasak *Misal po zakonu Rimskoga dvora* iz 1483., jedini primjerak *Spovid općene*, inkunabule tiskane u Senju 1496., koja se čuva u arhivu Provincije franjevaca trećoredaca, prijepis darovnice Ivana Frankopana fratrima na Glavotoku iz 1480., te rukopisi, također iz provincijskog arhiva: *Ivančićev zbornik s prijelaza iz 14. u 15. stoljeće i Red i zakon zadarskih dominika*.

kanki iz sredine 14. stoljeća. Dvorana je bila ukršena fotografijama iz života redovnika koje je izradio fra Stanko Dujmović, TOR (1866. – 1940.); izabrao ih je i priredio fra Mirko Mišković. Sudionici su mogli vidjeti i restaurirani veliki arak papira s glagoljskim tekstom himna *Vsa lipa jes, o Marije* i gregorijanskim neumama, koji je na Glavotoku izradio Dragutin A. Parčić, kao i restauriranu i uokvirenu veliku kartu samostanskog posjeda, izrađenu na platnu. Prigodom proslave izrađen je prigodni keramički suvenir s logom samostana (glagoljskim slovima S i G).

Na skupu je prvog dana bilo oko sedamdeset sudionika: izlagači na skupu, braća iz Provincije, milosrdne sestre sv. Križa, svećenici Krčke biskupije i drugi. Sudjelovali su također umirovljeni krčki biskup Valter Župan i veleposlanik Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici Neven Pelicarić. Sudionici su prvog dana poslijepodne posjetili samostan i muzej franjevaca trećoredaca na Portu, a drugog su dana bili gosti obiteljske vinarije Katunar u Vrbaniku.

Svečanoj euharistiji na Porcijunkulu, blagdan Gospe od anđela, predsjedao je kardinal Vinko Puljić u koncelebraciji s biskupom Petanjkom, generalnim ministrom Polichnowskim, provincijalom Martinovićem, gvardijanom Garićem i dvadeset i trojicom svećenika. U samostanskoj crkvi i ispred nje okupilo se više od dvije stotine vjernika-hodočasnika. Sudjelovalo je i dvadesetak studenata, doktoranada Francuske biblijske i arheološke škole u Jeruzalemu koji su u posjetu Hrvatskoj s njihovim kolegom fra Matejem Ivanovcem, franjevcem trećorecem.

Kardinal je u homiliji najprije naglasio kako »obilježavati jubilej znači postati svjestan svojih korijena, svog identiteta u ovom konkretnom vremenu u kojem živimo«. Sveti Franjo nam je ostavio baštinu potpunoga

oprosta od vremenitih kazni za grijeha na današnji blagdan. No, primjetio je kardinal: »Mi ne razumijemo poruku o oprostu od vremenitih kazni za grijeha jer smo izgubili osjećaj za sveto i osjećaj za grijeh. (...) Čovjek se ne zna kajati za grijeh. Ako se ne može kajati, ne može niti doživjeti radost svetoga.« U nastavku je podsjetio da križ za vjernika nije samo znak nego i sadržaj, sadržaj života: »Nema ljubavi bez križa. (...) Ljubiti može samo onaj tko se je sposoban žrtvovati.« Podsjetio je na sadašnju stvarnost našeg naroda i domovine – u obiteljima je malo djece, sve je manje duhovnih zvanja, mnogi napuštaju svoj dom i svoju domovinu i odlaze u tuđinu – te je pokušao dati neke odgovore na takvo stanje: »Ljudi odlaze jer nisu prepoznali ljepotu Božjeg dara, ljepote prirode i zemlje u koju nas je Bog postavio, jer se nisu naučili boriti, jer se nisu naučili žrtvovati...«. Stoga je pozvao nazočne: »Ova gruda, ova vjera, ovaj narod! To je ono na čemu sam nikao, tu mi se valja boriti i za to se žrtvovati!«

Na kraju euharistijskog slavlja fra Anto je zahvalio svima nazočnima i svima koji su pridonijeli pripravi i skladu cjelokupnoga slavlja i proštenja. Kardinal je nakon mise blagoslovio barke i brodice u lučici ispred samostana, a zatim je pred samostanom bilo bratsko druženje i fešta za sve uz domaće jelo i pjesmu. Nakon toga su se predsjedatelj i koncelebranti euharistijskog slavlja, predavači na znanstvenom skupu i drugi gosti okupili oko stola u samostanskoj blagovaonici.

Vjernici i žitelji rado su prihvatali obnovu drevnoga porcijunkulskog proštenja na Glavotoku. I ovogodišnje je proštenje pokazalo da tu duhovno vrijednu i korisnu tradiciju treba nastaviti i razvijati.

Fra Zvonimir Brusač

**U SVETIŠTU M. B. GORIČKE ODRŽANO MISNO SLAVLJE
POVODOM DANA POBJEDE I DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI**

— 5. KOLOVOZA 2018. —

U Svetištu Majke Božje Goričke, 5. je kolovoza svečano obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, dan branitelja te 23. obljetnica oslobodilačke operacije »Oluja«. Misno slavlje predvodio je krčki biskup Ivica Petanjak, a prisustvovali su mu mnogobrojni branitelji sa svojim obiteljima, svi načelnici jedinica lokalne samouprave s otoka Krka kao i gradonačelnik Grada Krka te zastupnica u Europskom parlamentu Marijana Petir. Pjevanje je animirao župni zbor iz Vrha.

U svojoj propovijedi biskup Ivica istaknuo je sljedeće: Isus je svojim djelima i govorima s puno strpljenja pokušavao narod navesti na pravi put. On čini i razna čuda kako bi ih potaknuo na promjenu života, no čovjek se često zaustavi na trenutku zadržavanja i sve ostaje na tome. Pravo je pitanje: »Što nam je činiti da bismo radili djela Božja?« (Iv 6, 28). Činiti djela Božja više je nego živjeti po njegovim zapovijedima.

Kamo god se okrenemo sve oko nas je djelo Božje. »Mi duboko vjerujemo da je djelo Božje i oslobođenje naše domovine i našeg naroda, jer smo na početku nametnute nam agresije bili na nuli, na koljenima, sa svijetom koji govoriti o zaštiti malih i slabih, ali drži stranu jakih i moćnih. Činiti djela Božja znači uzeti udjela u svemu onome što Bog čini. Znači biti zajedno s Bogom sustvaratelj i graditelj boljeg svijeta. Kao što Bog to čini kroz cijelu povijest tako i onaj tko hoće činiti djela njegova svaki dan treba pronalaziti nove puteve i nove načine kako raditi za ovaj svijet i za čovjeka na svim njegovim poljima i oblicima i načinima života.«, ističe biskup Ivica.

Kad k tome još znamo da je Bog rekao: »Budite sveti kao što sam ja svet«, onda se temelj biblijske etike i morala nalazi u Bogu samome: činiti ono što čini Bog, ponašati se onako kako se on ponaša, a kako se ponaša, pokazao nam je na najsavršeniji način Isus Krist.

»Hraniti život je djelo Božje. Podržavati život i darovati zalogaj života gladnim ljudskosti i humanosti, djelo je Božje i djelo je ljudstva.«, pojašnjava dalje biskup.

»Isus Krist kao kruh koji je s neba sišao traži čovjeka da ga nahrani samim sobom. Da podrži život u čovjeku, svjestan da taj život ne prestano treba hraniti i podržavati, jer je ljudska glad velika i teško zasitna. Jedino što može čovjeka zasiliti je onda kad mu daruješ samoga sebe. Kad dadeš sebe dao si sve što imaš i što jesi. To je Isus i učinio uoči svoje muke i smrti kad nam se ostavio sav pod prilikama kruha i vina.«

»Danas slavimo Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan branitelja. Pobjeda je djelo zajedništva jednog naroda koji je nakon toliko stoljeća napokon stajao na istoj strani. Kad se pred sobom ima jasan cilj, kad se zna što se hoće, kad se ima ljude u koje se može vjerovati i kad si siguran da te oni vode pravim putem tada se dolazi do cilja. Kad je čovjek siguran u ispravnost puta na kojem se nalazi tada ne štedi ništa pa ni vlastiti život jer zna da će od tog života drugi živjeti. Njegov život postaje kruh za život njegove domovine.«

SUSRET SVEĆENIKA, REDOVNIKA I REDOVNICA IZ MALOG LOŠINJA**— MALI LOŠINJ, 8. KOLOVOZA 2018. —**

Susret svećenika, redovnika i redovnica rođenih u Malom Lošinju održan je na svetkovinu sv. Dominika, u srijedu 8. kolovoza, u malošinjskoj župnoj crkvi Rođenja Marijina.

Svečano koncelebrirano misno slavlje, na kojem se molilo za duhovna zvanja i pred Gospodinom zahvalilo za deset osoba iz župe koje su odgovorile Bogu na njegov poziv u svećeništvu ili redovništvu, predvodio je gvardijan franjevačkog samostana na Košljunu fra Diego Deklić. Govoreći o važnosti duhovnih zvanja kojima je i obilježena ova pastoralna godina na području Krčke biskupije, fra Diego je u propovijedi poručio kako su posvećene osobe kao osobe vjere pozvane osloniti se na sigurnost koju pruža jedino Bog: »Odgovor na pitanje 'zašto mi' ne nalazi se u našim zaslugama, nego u čistom daru Božje milosti i ljubavi. Posvećena osoba je majka: ne majka dvoje, troje, petoro djece, nego majka bezbrojne djece koja su joj povjerena da ih svojom ljubavlju nosi i rodi za vječni život, za spasenje, za Boga. Posvećena osoba je osoba

molitve: ona stalno dolazi pred svog Gospodina da zaziva njegov blagoslov za svijet. Posvećena osoba je osoba ustrajnosti. Ne obeshrabruje se pred trenutačnim neuspjesima, ne odustaje zbog nerazumijevanja, ne udaljuje se od Gospodina zbog toga što nije sve po njezinoj volji. Posvećena osoba je osoba poniznosti: zna da pred Bogom nema nikakvih zasluga«, poručio je u propovijedi fra Diego.

Na susretu su sudjelovali svećenici koji su zaređeni, redovnice koje su svoje zavjete dale u posljednjih petnaest godina, odnosno svećenički i redovnički kandidati i to fra Diego Deklić, Luka Paljević, Ivan Debelić, Denis Žuškin, Anton Budinić, bogoslov Saša Malović, s. Ida Malnar, s. Ana Kamalić, Nada Delač te Anamarija Celinić. Tijekom misnog slavlja sudionici susreta u molitvi su se prisjetili Lošinjana koji nisu nazočili događaju: mons. Marija Kozulića, svećenika u Trstu i s. Biance Haglich koja živi u Americi.

SUSRET KARDINALA JOSIPA BOZANIĆA SA SVEĆENICIMA IZ VRBNIKA**— VRBNIK, 17. KOLOVOZA 2018. —**

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić susreo se u petak 17. kolovoza u Vrbniku sa svećenicima rodom iz te župe.

Susret je započeo euharistijskim slavljem u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije koje je predvodio kardinal Josip Bozanić u koncelebraciji sa svećenicima rodom iz te župe i vrbničkim župnikom i dekanom mons. Ivanom Brnićem. Mons. Brnić je na početku pozdravio kardinala Bozanića, sve svećenike i brojne vjernike koji su se okupili

na misi, istaknuvši svoju radost zbog zajedništva svih prisutnih u ovom znakovitom slavlju.

Ističući primjer Blažene Djevice Marije, kardinal je u homiliji istaknuo kako poput nje moramo biti uvijek Bogu zahvalni za neizmjerna dobra koja nam čini. Aktualizirajući liturgijska misna čitanja toga dana kardinal je stavio naglasak na odnos čovjeka prema Bogu i čovjeka prema čovjeku. Kardinal je istaknuo važnost ljubavi i žrtve koje ne idu jedna bez druge. »Ljubav bez žrtve je jalova, a žrtva bez

ljubavi je besmislena« rekao je Kardinal i potaknuo sve okupljene da jedni drugima pomazuživjeti vjernost Bogu i u braku i u svećeništvu; svećenici u prihvaćanju celibata zbog kraljevstva nebeskoga, a supružnici jedan drugome u vjernoj bračnoj ljubavi.

Nakon misnog slavlja, kardinal je sa svećenicima i vjernicima pohodio crkvu Sv. Ivana Krstitelja i kod svećeničke grobnice predvodio molitvu za pokojne svećenike. Susret kardinala Bozanića sa svećenicima nastavljen je u župnoj kući na zajedničkom sastanku. Na-

zočne je župnik mons. Brnić upoznao s tijekom obnove i uređenja župne crkve i drugim pastoralnim inicijativama, a prisutni su se u zauzetoj diskusiji uključili u teme svojim prijedlozima i primjedbama. Sastanak je završen bratskim objedom u župnoj dvorani.

Uoči toga dana, 16. kolovoza navečer, kardinal Bozanić je posjetio krčkog biskupa Ivica Petanjka i biskupa u miru Valtera Župana s kojima se zadržao u srdačnom razgovoru i na bratskoj večeri.

*Ivan Lukić, nadbiskupski tajnik
(www.zg-nadbiskupija.hr)*

STRUČNI SKUP VJEROUČITELJA I VJEROUČITELJICA KRČKE BISKUPIJE

— KRK, 1. RUJNA 2018. —

Upotrijebiti svoje talente u prilikama koje ne treba propustiti

Prvog dana mjeseca rujna, već tradicionalno uoči nove školske i vjeronaučne godine, održan je u Krku, u organizaciji Katehetskog ureda stručni skup vjeroučitelja i vjeroučiteljica osnovnih i srednjih škola. Voditelji programa bili su Dubravka Buničić, prof. voditeljica Županijskog stručnog vijeća vjeroučitelja osnovnih i srednjih škola i vlč. Anton Peranić, predstojnik Katehetskog ureda. Program je započeo u 9.30 sati svetom misom koju je predvodio otac biskup Ivica Petanjak u koncelebraciji s ostalom braćom svećenicima u našoj Katedrali. Bila je to misa za pokojne vjeroučiteljice s. Nadu Žužić, Ružu Luković i odgojiteljicu u vjeri Toniku Kraljić. U svojoj propovjedi biskup Ivica, tumačivši Isusovu prispodobu o talentima, naglasio je kako je svakome čovjeku dano da upozna svoga Spasitelja i kako ćemo u dan svoga susreta s Gospodinom biti vrednovani prema tome kako smo upotrijebili svoje darove (talente) bez mogućnosti ispriče. Jer svakome je dano, nekom više nekom manje. Na poseban način

to se odnosi i na nas koji smo od Boga pozvani da prenosimo vjeru novim naraštajima od vrtića, škola i župa. Biskup Ivica posebno je istaknuo kako smo pozvani biti svjedocima vjere u svakodnevnom životu, te koristeći se tehnološkim dostignućima današnjice i svojim talentima prenosimo poklad vjere i pokazuјemo put prema Isusu Kristu.

Nakon svete mise slijedio je stručni dio programa. Na početku je prisutne pozdravio i zaželio uspješan i blagoslovlen rad u novoj školskoj godini vlč. Anton Peranić. Potom su uslijedila predavanja. Dubravka Buničić, prof. voditeljica županijskog stručnog vijeća vjeroučitelja osnovnih i srednjih škola održala je predavanje (*Školski projekti: prilika koju ne treba propustiti*). U svome izlaganju krenula je od činjenice kako tradicionalni načini poučavanja sve teže ili gotovo nikako ne ispunjavaju zahtjeve i ciljeve današnje škole. Jedan od načina kako pasivno učenje pretvoriti u aktivno je projektna nastava ili projekti. Za ostvarivanje ciljeva u aktivnoj nastavi, koja je usmjerena na učenika, najprikladnije vrste nastave su

istraživačka, problemska i projektna nastava. U dalnjem tijeku izlaganja pojasnila je što čini je jedan projekt i koje su faze ostvarenja jednog projekta. Ovakav tip nastave od osobita je značaja za vjeronauk jer učenici mogu svoje svakodnevno iskustvo promišljati u svjetlu kršćanskih vrednota, o njemu zajednički diskutirati, otkrivati nove smjernice za svoj život i graditi svoj identitet kao cijeloviti ljudi i kršćani. Zatim su uslijedile interaktivne radionice gdje su Vesna Avsec, prof. i Nathalie Lukačević, prof. prezentirale primjere dobre prakse u ostvarivanju projekata u svoj sredini. Nathalie Lukačević iz Raba prezentirala nam je projekt pod nazivom »Mir« u kojem su djeca osnovnoškolskog uzrasta kroz razdoblje od dvije godine upoznale benediktinke i njihov samostan u Rabu. Kroz taj projekt djeca su upoznala povijest benediktinskog reda i samostana u Rabu, njihovu duhovnost i svakodnevnicu. Svoje dojmove i znanje koje su usvojili tokom trajanja ovog projekta djeca su izrazila zajedničkim uratkom - slikovnicom.

Vjeroučiteljica Vesna Avsec iz Krka predstavila nam je projekt »Oaza Kraljica mira« koji ima višegodišnju tradiciju okupljanja djecei mladih župe Krk po završetku školske godine. Projekt vode vjeroučiteljice Mirjana i Vesna i župnik Anton Valković. Čitav dan prožet je

molitvom, igrom, radionicama i svetom misom. Djeca i mlađi izmjenjuju se kroz grupe u razdoblju od mjesec dana.

Nakon ovih lijepih i hvalevrijednih projekata iz naše biskupije, predstavljen je i jedan projekt za kojeg slobodno možemo reći da ima nacionalne okvire. Riječ je o Zdrugu katoličkih skauta Hrvatske. Taj projekt predstavlja nam je u svojem nadahnutom izlaganju Marin Milić, prof. vjeroučitelj u Sušačkoj gimnaziji u Rijeci, ujedno i začetnik samog projekta. Osnovani su 2002. g. u Rijeci s namjerom da mlađima ponude savršenije življenje kršćanskog života u ljubavi prema Bogu, Crkvi i Domovini, u zajedništvu sa stvorenom prirodnom i svakim čovjekom. Vjeroučitelj Marin upoznao nas je sradom katoličkih skauta, njihovim počecima, problemima na koje su nailazili i koje i danas imaju, ali i raznim potpovitim i projektima koje su uz Božju pomoć i velikim trudom ostvarili, kao i lijepim trenucima i milostima koje su u ovoj zajednici doživjeli. S nadom da takav jedan projekt zaživi i u našoj biskupiji želimo Marinu i njegovim suradnicima još puno lijepih ostvarenja da uz snagu Duha Svetoga ustraju na tome putu. Susret je završen zajedničkim ručkom u Biskupiji.

Dragan Baričević

Izdaje: BISKUPSKI ORDINARIJAT KRK, Biskupa Antuna Mahnića 18, HR-51500 KRK
tel. 051/221-018; fax. 051/221-483; e-mail: ordinariat@biskupijakrk.hr

Uredila: Irena Žužić

Odgovara: mons. dr. Franjo Velčić, generalni vikar

O. DANIJEL MIHATOV, TOR (1916. – 2018.)

O. Danijel Mihatov rođen je 31. ožujka 1916. g. u Poljani na otoku Ugljanu, od oca Petra i majke Petrice, rođene Stipanov. U njegovoj su se obitelji rodila još četvorica braće i sestra. Poslije osnovne škole u Poljani (1921. – 1927.) pristupio je Provinciji franjevaca trećoredaca 1927. g. u samostanu i sjemeništu na otočiću Školjiću pred Prekom. Pet razreda gimnazije završio je na Školjiću (1927. – 1932.). Gimnaziju je završio u Krku gdje je bio i u novicijatu. Prve je redovničke zavjete položio 1933. u Krku, a svečane, doživotne zavjete 1937. g. u Zagrebu. Filozofsko-teološki studij završio je na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, za đakona ga je zaredio nadbiskup Alojzije Stepinac, a za svećenika pomoći biskup Josip Lach 1940. g. u zagrebačkoj prvoštolicici.

Kao mladomisnik poslan je u samostan Sv. Antuna u Herceg Novom, u Boki Kotorskoj i bio je тамо 1940. – 1944. i 1945. – 1950. g. U Herceg Novom je bio šest godina samostanski poglavar, vjeroučitelj na pučkoj školi, te pastoralno pomagao u samome mjestu i okolnim župama. Bio je samostalni kapelan u Rosama i upravitelj župâ u Đenovićima, Vitaljini i Herceg Novom. Posljednju je godinu rata bio samostanski ekonom na Sv. Ksaveru u Zagrebu. Poslije službi u Herceg Novome bio je gvardijan u Krku (1950. – 1953.) i u samostanu Sv. Franje Ksaverskoga u Zagrebu (1953. – 1959.), generalni vizitator Provincije (1959.), samostanski i provincijski ekonom na Sv. Ksaveru (1959. – 1963.) te gvardijan na Glavotoku, na otoku Krku (1963. – 1968.).

Godine 1969. počinje novo, drugačije razdoblje njegova života. Počinje djelovati među hrvatskim iseljenicima u Njemačkoj, u Bochumu, zatim u predjelu Bergeborbeck (1969. – 1972.) te kasnije kao voditelj Hrvatske katoličke misije u Essenu (1973. – 1976.).

Godine 1976. izabran je za provincijala i vraća se u Hrvatsku. Poslijekoncilska obnova u

Crkvi, Redu i Provinciji u punom je tijeku i zanosu, s pitanjima o putevima kojima valja ići i o vrednotama oko kojih se, kao drevna redovnička Provincija, treba založiti. U pismu braći prigodom preuzimanja službe provincijala poručio je: »Srdačno vas molim da molitvom pratite moje i vaše, dakle naše zajedničko nastojanje na dobro naše Zajednice. Svima nam je na srcu materijalni, posebno duhovni napredak naše Provincije. 'Ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji' (Ps 127,1).« Tom je svom pristupu ostao vjeren do kraja, u svom redovničkom životu i ljubavi prema Provinciji. Poslije četiri godine službe provincijala (1976. – 1980.) bio je gvardijan u Ogulinu (1980. – 1993.).

Od 1993. do početka 2018. živio je i, prema mogućnostima svoje dobi, sudjelovao u pastoralnom djelovanju samostana Sv. Franje u Krku, kao isповједnik, propovјednik, duhovni savjetnik, pohoditelj bolesnika te, sve do nedavno, kao voditelj i duhovni animator molitvene zajednice »Isus uskrsli« i biblijske zajednice. Rado je i zauzeto, u nizu generacija, sudjelovao u odgoju novaka u Krku uvodeći ih, osobito, u Svetu pismo.

Prije nekoliko mjeseci zbog nemoći je i radi medicinske njege došao u dom za starije i nemoćne osobe pri samostanu u Odri. Svježa i pobožna duha, blago je u Gospodinu preminuo 13. svibnja, na blagdan Gospe Fatimske, uvijek dajući primjer ljudske pažnje, ljubavi prema svojoj redovničkoj zajednici i primjer pobožnosti, strpljivosti i blagosti.

Sprovod o. Danijela bio je u srijedu, 16. svibnja, na zagrebačkom groblju Mirogoj. Sprovodne obrede predvodio je provincijal fra Ivo Martinović. Svetu Misu zadušnicu je u crkvi Sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu, predvodio mons. Valter Župan, krčki biskup u miru, u koncelebraciji s fra Ivom Martinovićem, fra Antunom Badurinom, mons. Franjom Velčićem i s više od trideset svećenika, uz

sudjelovanje braće, rodbine, časnih sestara te najbližih prijatelja i poznanika.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine i svjetlost vječna svjetlila mu. Da počijet va mirê Božji! Amen!

Fra Zvonimir Brusač, TOR

S. M. NADA ŽUŽIĆ (1955. – 2018.)

Na svetkovinu Gospe Karmelske 16. srpnja dobro Bog pozvao je na vječnu gozbu svoje ljubavi sestruru Nadu od Isusa i Marije u 63. godini života i 40. godini redovničkih zavjeta.

S. M. Nada potječe iz župe Vrh na otoku Krku, od majke Mare i oca Iva. Svoj redovnički poziv ostvarila je u Družbi karmeličanki Božanskog Srca Isusova, s kojom je od svojih ranijih godina imala poveznici. Njezina starija sestra, s. M. Blanka, već je bila u redovničkoj formaciji. Božjem pozivu s. Nada se odazvala sa 15 godina. Započela je u Zagrebu svoje obrazovanje i završila srednju medicinsku školu. Tijekom školovanja, uvijek je pronašla vremena da posjeti i razveseli djecu u Dječjem domu kojeg sestre vode u Zagrebu. Nakon završene škole započela je redovničku formaciju gdje je uz temelje karmelske duhovnosti, koje je dobivala u novicijatu, također često prema poslanju Družbe bila na dužnosti odgoja djece u domu ili u vrtiću, što je radila i nakon polaganja prvih redovničkih zavjeta.

U srcu je osjetila misionarski poziv. Poglavari su prepoznali tu njezinu želju i omogućili joj teološku izobrazbu na Katehetskom institutu. Zbog vrlo slabog zdravlja tu je želju za misijama ostvarivala u domovini kroz rad sa školskom djecom u katehezi, župnom vjeronauku i župnom pastoralu. U jednoj zajednici vršila je službu kućne poglavarice. Bila je vrlo otvorena i komunikativna. U svom poslu i pregaranju nije prestajala raditi čak ni onda kada je bila ozbiljno bolesna. Odlikovala se čvrstom voljom i zauzetošću do iscrpljujućih granica. Godinama je uz redovničke obveze posvećivala vrijeme njezi svoje mame.

Zbog narušenog zdravlja i čestih upala pluća često je bila hospitalizirana i svaki put po povratku iz bolnice nastavila je raditi s još većim žarom. Potkraj 2017. g. nastupila je velika zdravstvena kriza i prema liječničkoj procjeni trebao se njezin ovozemaljski život ugasiti. Gospodin koji poznaje tajne srdaca odlučio je s. Nadi darovati još vremena. Često je u bolesti govorila: »Ja će ozdraviti i ponovo ćeći u školu.« Zaručnik je ispunio tu istinsku želju srca. Nakon dužeg liječenja s. Nada se vraća među svoje učenike. Posljednjim silama svoga bića nastojala je majčinskog ljudstva usaditi u dječja bića ljubav prema Kristu i Crkvi. Unatoč jakoj volji slabo tijelo nije izdržalo taj napor. Shrvana bolešću početkom svibnja ponovno se vraća na bolesnički krevet. Apostolat Riječi zamjenjuje apostolatom trpljenja i strpljivosti. Svjeća njenog života ugasila se na zemlji da bi velikom snagom zasjala u vječnosti. Upravo na blagdan Gospe Karmelske s. Nada primljena je u vječnost.

Sprovod s. Nade bio je na mjesnom groblju u Puntu na blagdan proroka Ilike, kojega je na neki način naslijedovala herojskom revnošću revnujući za Gospodina. Tu njenu duhovnu karakteristiku na osobiti način je istaknuo krčki biskup u miru msgr. Valter Župan koji je sa dvadesetak svećenika slavio sv. Misu zadušnicu. On je s. Nadu opisao kao gorljivu navjestiteljicu Božje Riječi.

Želimo i molimo s. M. Nadi vječni počinak na Božanskom Srcu u društvu Blažene Djevице Marije, sv. Josipa i svih svetih.

Sestre karmeličanke BSI